

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**

**ANTALYA KONYAALTI KIYI PROMENADININ
BAŞARILI KAMU MEKANI BİLEŞENLERİ BAĞLAMINDA İRDELENMESİ**

Serdem YILDIRIM

**FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

TEMMUZ 2021

ANTALYA

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**

**ANTALYA KONYAALTI KIYI PROMENADININ
BAŞARILI KAMU MEKANI BİLEŞENLERİ BAĞLAMINDA İRDELENMESİ**

Serdem YILDIRIM

**FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

TEMMUZ 2021

ANTALYA

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ANTALYA KONYAALTI KIYI PROMENADININ
BAŞARILI KAMU MEKANI BİLEŞENLERİ BAĞLAMINDA İRDELENMESİ

Serdem YILDIRIM
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez 07/07/2021 tarihinde jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME (Danışman)

Prof. Dr. Murat AKTEN

Dr. Öğr. Üyesi Emrah YILDIRIM

ÖZET

ANTALYA KONYAALTI KIYI PROMENADININ BAŞARILI KAMU MEKANİ BİLEŞENLERİ BAĞLAMINDA İRDELENMESİ

Serdem YILDIRIM

Yüksek Lisans Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Veli Ortaçesme

Temmuz 2021; 109 sayfa

Bu çalışmada Antalya Konyaaltı Plajı boyunca uzanan kıyı promenadı düzenlemesinin, bir kamu mekanı olarak başarı düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır. Başarılı kamu mekanı bileşenleri olarak belirlenen erişim ve bağlantılar, aktivite ve kullanımlar, konfor ve imaj, sosyalleşme, ve peyzaj ve onların alt bileşenlerinin sorgulanması temelinde hazırlanan bir anket çalışması ile halkın ve uzmanların görüşleri alınmış ve analiz edilmiştir. Yüz yüze anket yöntemiyle gerçekleştirilen çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, Konyaaltı Kıyı Promenadı genel itibarıyla başarılı bir kamusal açık alandır. Alan özellikle aktivite ve kullanımlar, sosyalleşme ve konfor ve imaj bağlamında oldukça başarılı bulunmuştur. Ancak, alan bazı alt bileşenler bağlamında yetersizlikler içermektedir. Yaz ve kış aylarında toplu taşıma ve bisikletle ulaşımın yanı sıra gölgeleme ve yağıştan korunma bakımından yetersizlikler söz konusudur. Alan ayrıca araç ve bisiklet park yerleri ve çeşitli peyzaj donatı unsurları bakımından da yeterli bulunmamıştır. Saptanan sorunlara yönelik çözüm önerileri getirilmiştir.

ANAHTAR KELİMELEER: Kamusal Mekan, Kıyı Alanı, Kıyı Promenadı, Konyaaltı, Başarılı Kamu Mekanı Bileşenleri

JÜRİ: Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME

Prof. Dr. Murat AKTEN

Dr. Öğr. Üyesi Emrah YILDIRIM

ABSTRACT

A STUDY ON THE ANTALYA KONYAALTI COASTAL PROMENADE IN THE CONTEXT OF SUCCESSFUL PUBLIC SPACE COMPONENTS

Serdem YILDIRIM

MSc Thesis in Landscape Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME

July 2021; 109 pages

In this study, it was tried to determine the success level of the coastal promenade designed and implemented alongside with Antalya Konyaaltı Beach as a public space. The opinions of the public and experts were taken and analyzed with a survey study prepared on the basis of access and connections, activities and uses, comfort and image, socialization, and landscape and their sub-components, which are considered as the components of a successful public space. According to the results obtained from the study carried out with the face-to-face survey method, Konyaaltı Coastal Promenade is a successful public open space in general term. The area was found to be very successful especially in terms of activities and uses, socialization and comfort and image. However, the promenade contains deficiencies in terms of some sub-components. In summers and winters, there are inadequacies in terms of shading and protection from precipitation, as well as public transportation and access by bicycle. The area was also found not sufficient in terms of vehicle and bicycle parking spaces and various outdoor furniture and sculptures. Some suggestions were made for the identified problems.

KEYWORDS: Public space, Coastal area, Coastal Promenade, Konyaaltı, Successful public space components

COMMITTEE: Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME

Prof. Dr. Murat AKTEN

Assist.Prof.Dr. Emrah YILDIRIM

ÖNSÖZ

Kıyı kentlerinde kıyı alanları bir yaşam alanı niteliği taşımaktadır. Bunların güzide bir örneği olan Antalya Konyaaltı Kıyı Promendı, yoğun kullanımı ve ilgi gören cazibesiyle birçok yerli ve yabancı ziyaretçiye ev sahipliği yapmaktadır. Böyle bir alanda kullanıcıların ihtiyaçlarına cevap vermek ve beklentilerini karşılamak önem arz etmektedir. Çalışmamda elde ettiğim veriler ve sorun teşkil eden durumların gelecekte yapılacak olan tasarım ve düzenlemelere katkıda bulunmasını temenni ederim.

Bu tez çalışmasının hazırlanışı sırasında beni kendi sakinliğiyle paniğimden kurtaran, her koşulda tecrübeleriyle doğru yönlendiren, zamanı kullanmakta sorun yaşamama rağmen beni hiç yalnız bırakmayan çok değerli hocam, büyük şansım ve danışmanım olan Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME'ye; ne zaman kapısını çalsam bana güzel sohbetiyle, fikir, görüş ve yardımlarını esirgemeyen kıymetli hocam Prof. Dr. Reyhan ERDOĞAN'a, çalışmama katkılarından dolayı Doç. Dr. Tahsin YILMAZ'a, Şehir Plancıları Odası Antalya şube başkanı Dr. Ebru MANAVOĞLU'na, verileri dijital ortamda rakamsal değerlere dökerken her zorlukta imdadıma yetişen değerli hocam Arş. Gör. Pınar ZEĞERİK ALTUNBEY'e;

Çalışma esnasında ettiğim her sitemde bana destek olan ailem ve arkadaşlarıma;

Tüm kalbimle teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
AKADEMİK BEYAN	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	x
1. GİRİŞ	1
2. KAYNAK TARAMASI	5
2.1 Kaynak Taraması	5
2.2 Kuramsal Bilgiler.....	9
2.2.1.Kentsel kıyı kavramının tanımı ve gelişimi	9
2.2.2. Kamusal mekan kavramı.....	10
2.2.3. Kamusal mekanların önemi.....	11
2.2.4. Başarılı kamu mekanı tasarım ilkeleri.....	14
2.2.4.1. Erişim ve bağlantılar	18
2.2.4.2. Kullanım ve aktiviteler.....	22
2.2.4.3. Konfor ve imaj	24
2.2.4.4. Sosyalleşme.....	33
3.MATERYAL VE METOT	34
3.1. Materyal	34
3.2. Metot	37
4. BULGULAR.....	42
4.1 Alana dair bulgular.....	42
4.1.1 Konyaaltı Promenadının tarihsel gelişim süreci	42
4.1.2 Konyaaltı Promenadının gözlemsel bulguları	47
4.2 Konyaaltı kıyı promenadı hakkında ziyaretçi görüşleri	50
4.2.1. Ziyaretçilerin özellikleri.....	50
4.2.2. Ziyaretin özellikleri.....	52
4.2.3. Ziyaretçilerin promenad hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi.....	53
4.2.3.1. Nitel değerlendirme.....	54
4.2.3.2. Nicel değerlendirme	59
4.2.4. Ziyaret ve ziyaretçi özellikleri ile kamusal mekan başarı bileşenleri arasındaki ilişkilerin analizi	64
4.2.4.1. Yeni düzenleme sonrası alanı ziyaret sıklığına göre analiz	64
4.2.4.2. Kıyı promenadının ne kadarının görüldüğüne göre analiz.....	70
4.2.4.3. Ziyaretçi özelliklerine göre analiz.....	71
4.3. Konyaaltı kıyı promenadı hakkında uzman görüşleri	81
5. TARTIŞMA	87
6. SONUÇLAR	92

7. KAYNAKLAR	95
8. EKLER.....	104
ÖZGEÇMİŞ	

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Antalya Konyaaltı Kıyı Promenadının Başarılı Kamu Mekanı Bileşenleri Bağlamında İrdelenmesi” adlı bu çalışmanın, akademik kurallar ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını belirtir, bu tez çalışmasında bana ait olmayan tüm bilgilerin kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

07/07/2021

Serdem YILDIRIM

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

% : Yüzde

Kısaltmalar

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

MTA : Maden Tetkik Arama

CABE : Commission for Architecture and the Built Environment

CBS : Coğrafi Bilgi Sistemleri

PPS : Project for Public Spaces (Kamu Mekanları Projesi)

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi)

O.Öğretim: ortaöğretim

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.2.1. PPS'nin belirlediği bir mekanın başarılı olması için gereken nitelikler	17
Şekil 3.1. Çalışma alanı sınırları	34
Şekil 3.2. Konyaaltı K1y1 Promenadındaki araç, motorsiklet ve bisiklet park yerleri	34
Şekil 3.3 Konyaaltı K1y1 Promenadındaki oturma grubu örneği	35
Şekil 3.4. Konyaaltı K1y1 Promenadındaki çocuk parkı örneği	35
Şekil 3.5. Konyaaltı K1y1 Promenadındaki basketbol sahası örneği.....	35
Şekil 3.6. Konyaaltı K1y1 Promenadındaki etkinlik alan örneği	36
Şekil 3.7. Çalışma yöntemi akış şeması.....	37
Şekil 3.8. Konyaaltı K1y1 Promenadında anketlerin uygulandığı noktalar	38
Şekil 3.9. Anket uygulanan 1 nolu alan: Sea Life Family Resort Otel önü.....	39
Şekil 3.10. Anket uygulanan 2 nolu alan: Konyaaltı Belediye Binası önü.....	39
Şekil 3.11. Anket uygulanan 3 nolu alan: Dumlupınar Bulvar Kavşağı yakını.....	39
Şekil 4.1.1. Konyaaltı Plaj obaları (Çimrin 2006)	42
Şekil 4.1.2. Konyaaltı Promenadı Peyzaj Uygulama Projesi.....	45
Şekil 4.1.3. Dumlupınar Bulvarı tasarımı	46
Şekil 4.1.4. Sea Life Family Resort Otel çevresi tasarımı	46
Şekil 4.1.5. Belediye binası önü tasarımı.....	46
Şekil 4.1.6. Bitkilendirme örneği.....	47
Şekil 4.1.7. Yol geçiş örneği.....	47
Şekil 4.1.8. Etkinlik alanı.....	47
Şekil 4.1.9. K1y1-plaj geçiş örneği	48
Şekil 4.1.10. Otopark örneği	48
Şekil 4.1.11. Oturma alanı örneği	48
Şekil 4.1.12. Kay-kay pisti.....	49
Şekil 4.1.13. Çocuk oyun alanı örneği	49

Şekil 4.2.1. Araştırmaya katılanların cinsiyet dağılımı.....	50
Şekil 4.2.2. Araştırmaya katılanların medeni halleri	50
Şekil 4.2.3. Araştırmaya katılanların yaş dağılımı.....	51
Şekil 4.2.4. Araştırmaya katılanların iş dağılımları	51
Şekil 4.2.5. Araştırmaya katılanların eğitim durumu.....	51
Şekil 4.2.6. Araştırmaya katılanların gelir durumu.....	51
Şekil 4.2.7. Ziyaretçilerin alana ulaşım şekli	52
Şekil 4.2.8. Ziyaretçilerin alana geliş sıklığı.....	52
Şekil 4.2.9. Ziyaretçilerin yeni düzenleme sonrası alana geliş sayısı	53
Şekil 4.2.10. Ziyaretçilerin alana geliş sebebi	53
Şekil 4.2.11. Ziyaretçilerin alanı görme miktarı	53
Şekil 5.1. Gölgeleme/korunma unsuru olmayan oturma alanı örneği 1	88
Şekil 5.2. Gölgeleme/korunma unsuru olmayan oturma alanı örneği 2	89
Şekil 5.3. Yarı kapalı oturma alanı tasarımı	89
Şekil 5.4. Gölgeleme/korunma unsuru olmayan yürüme yolu ve seyir alanı	89
Şekil 5.5. Açık yeşil alan bitkisel tasarım uygulama örneği.....	90
Şekil 5.6. Yol bitkilendirmesi örneği.....	90
Şekil 5.7. Çocuk oyun alanı çevresi bitkisel tasarım örneği	90

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 4.2.1. Ziyaretçilerin erişim ve bağlantılar bağlamında görüşlerinin oransal dağılımı.....	54
Çizelge 4.2.2. Ziyaretçilerin aktivite ve kullanımlar bağlamında görüşlerinin oransal dağılımı.....	55
Çizelge 4.2.3. Ziyaretçilerin konfor ve imaj bağlamında görüşlerinin oransal dağılımı.....	56
Çizelge 4.2.4. Ziyaretçilerin sosyalleşme bağlamında görüşlerinin oransal dağılımı	57
Çizelge 4.2.5. Ziyaretçilerin peyzaj bağlamında görüşlerinin oransal dağılımı	58
Çizelge 4.2.6. Erişim ve bağlantılar önerme ve bileşen başarı değerleri	59
Çizelge 4.2.7. Aktivite ve kullanımlar önerme ve bileşen başarı değerleri	60
Çizelge 4.2.8. Konfor ve imaj önerme ve bileşen başarı değerleri	61
Çizelge 4.2.9. Sosyalleşme önerme ve bileşen başarı değerleri	62
Çizelge 4.2.10. Peyzaj önerme ve bileşen başarı değerleri.....	63
Çizelge 4.2.11. Alana geliş sayısına göre değerlendirme; erişim ve bağlantılar	66
Çizelge 4.2.12. Alana geliş sayısına göre değerlendirme; aktivite ve kullanımlar.....	67
Çizelge 4.2.13. Alana geliş sayısına göre değerlendirme; peyzaj.....	69
Çizelge 4.2.14..Alanın görülme miktarına göre değerlendirme;erişim ve bağlantılar....	71
Çizelge 4.2.15. Anketlerin ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirilmesi; erişim ve bağlantılar.....	73
Çizelge 4.2.16. Anketlerin ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme; aktivite ve kullanımlar... ..	74
Çizelge 4.2.17. Ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme; konfor ve imaj	75
Çizelge 4.2.18. Ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme; sosyalleşme.....	79
Çizelge 4.2.19. Ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme; peyzaj	80
Çizelge 4.3.1. Uzman görüşleri: erişim ve bağlantılar başarı indeksi	82
Çizelge 4.3.2. Uzman görüşleri: aktivite ve kullanımlar başarı indeksi	83

Çizelge 4.3.3. Uzman görüşleri: konfor ve imaj başarı indeksi.....	84
Çizelge 4.3.4. Uzman görüşleri: sosyalleşme başarı indeksi.....	85
Çizelge 4.3.5. Uzman görüşleri: peyzaj başarı indeksi.....	86

1. GİRİŞ

Kıyılar, toplumların serbestçe bir araya gelebildiği açık alanlardır. Kentlerin sahip oldukları kıyı alanları, sosyal, ekonomik, rekreasyonel, estetik ve diğer birçok bağlamda kentlere olumlu katkıda bulunmuşlardır. Endüstri Devrimi'nin erken dönemlerinde kıyılar sadece çeşitli malların nakliyesi, stoklanması veya ticareti için kullanılmaktaydı. 1970'li yıllarda Kuzey Amerika'da başlayıp tüm dünyaya yayılan ve kıyı alanlarının kente açıldığı endüstrileşme sonrası gelişim süreci, kentsel kıyıların mekan özellikleri bakımından oldukça belirleyici olmuştur. Endüstri Devrimi sonrası metropol kentler ile kamusal mekan ihtiyacı giderek artmış ve kıyı alanları farklı kavramlar bağlamında tartışma konusu haline gelmiştir. Yenilenen kıyı alanlarında marinalar, kruvaziyer limanlar, iş ve konut alanları, eğlence alanları, su sporu alanları, parklar ve gezinti alanları, müze, sergi, konser ve festival alanları gibi pek çok yeni kullanım şekilleri ortaya çıkmıştır. Görüldüğü üzere rekreasyonel, sosyal, kültürel ve ulaşım başta olmak üzere çeşitli kentsel açık alan kullanımları kıyıların önemini ve işlevini artırmıştır.

Endüstrileşme öncesinde kent yaşamının kendiliğinden geliştiği kıyılarda endüstrileşme sonrası dönemde kentsel açık alanlar daha çok planlı bir biçimde ortaya çıkmıştır. Diğer yandan, zaman içerisinde kıyıların özel yatırım alanlarına dönüşmesi, kent ve su ile kurduğu ilişkinin zayıf olması, özgün kıyı kimliğinin kaybedilmesi gibi kentsel açık alan kullanımlarını doğrudan etkileyen olumsuzluklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Oysa kentsel dinamiklerin su ile buluştuğu açık alanlarda yer alan kentsel kullanımların mekan özelliklerinde belirleyici rolü olan su ögesi ve kent olgusu göz önüne alındığında, kentsel açık alanların öncelikli olarak su ile ilişkili olması ve kentin diğer bölgelerine erişim bağlantılarının güçlü olması gerekmektedir.

“Su” sakinlik, huzur, dinamizm, edebi veya dinsel çağrışımlarda bulunduğu gibi her birey veya toplum için farklı bir anlam ifade etmektedir. Suyun cazibesi evrensel niteliktedir ve son derece güçlüdür. Su kaynakları bulunduğu her coğrafyaya ekolojik ve sosyo-kültürel bir kimlik kazandırır. Binlerce yıldır, uygarlıklar tarafından pek çok şehir su kenarlarına kurulmuştur. Nehirler, göller, denizler daima yerleşim yeri tercihlerinde öncelikli alanlar olmuştur (Von Eckardt, 1981).

Breen ve Rigby (1994) kıyı alanlarını karayla suyun buluştuğu şehirlerin dinamik alanları olarak tanımlamıştır. Yani kıyılar kentin canlı, hareketli, etkin ve kamusal potansiyeli yüksek alanlarıdır. San Francisco, Boston, Milwaukee, Memphis şehirleri bu potansiyeli tanımış ve kentsel kıyı alanlarını geliştirmek için uzun vadeli planlar uygulamışlardır (Francis, 1987). Kıyıların kara ve suyun birleştiği bir kuşak olarak tanımlanmasının nedeni ise çevresel bakış açısıyla ele alınmasından kaynaklanmaktadır. Kıyılar, tüm türler için ihtiyaç ve çekim kaynağı olan alanlardır.

Kıyı alanlarının en temel misyonu temiz hava, gezinti alanı, dinlenme gibi imkanlar sunuyor olmasıdır. Günümüz kıyı kullanımları gözlemlendiğinde, sıklıkla

insanların rahatlamak ve günlük koşturmacadan uzaklaşmak için kıyı alanlarına geldiklerini görmekteyiz ki bu durum tamamen su kaynağının kullanıcı üzerindeki etkisinden kaynaklanmaktadır. Ulrich ve Simons (1986) çalışmalarında su kaynağının çevresel tercihlerde olumlu etkisi olduğunu ispatlamıştır. Huang (2008) de çalışmalarında kullanıcıların manzara tercihlerinin fiziksel ve psikolojik niteliklerden etkilendiğini ortaya koymuştur.

Suyla erişimin sağlanamadığı kıyı alanlarına sahip kentlerde kapalı mekânlar kullanıcılar tarafından öncelikli olarak ilgi görmektedir. Kullanıcılar vakit geçirmek üzere alışveriş merkezleri gibi alternatif mekânlara yönelmektedir. Bu nedenledir ki; kıyı alanlarının aktivite programları ve kullanıcıya sunduğu olanaklar iyi planlanmalı ve tasarlanmalıdır. Semt pazarluzunarı, konserler, gösteriler, oyun alanları, sinema, plaj kullanımı, balıkçılık, spor etkinlikleri, eğitsel atölyeler gibi olanaklar sunmalıdır. Temel özellikleri dışında kıyıların sunduğu imkanların çeşitlenmesi ile kullanıcı talebi de buna paralel olarak artacaktır.

Kentsel hafıza ve kimlik için büyük önem taşıyan kıyı alanları sahip olduğu anlam ile birlikte korunması gereken kentsel açık alanlardır. Kentsel kıyılara yapıcı bir bakış açısıyla yaklaşan Breen ve Rigby (1994), kalıcı gücün, kıyı alanlarının bir toplumun övünç kaynakları olduğunu savunmaktadır. Kullanıcıların kıyı alanlarını sahiplendiğini, orada yaşamasalar dahi kıyı alanlarını ilgilendiren konularda tavır ortaya koyabildiklerini katılımcılık ve gönüllülük örnekleriyle ifade etmişlerdir. Bu açıdan kentsel kıyı alanları kullanıcıları için kentsel hayatın anlamlı bir parçasıdır ve günlük hayatın akışına dahil edilmelidir.

Kıyı alanları, bir toplumun yaşam biçimini doğrudan yansıtan kentsel açık alanların başında gelmektedir. Bir diğer yandan sosyal iletişim için de en elverişli alanlardır. Bu özellikleri ile toplumsal ve ülkesel imajın gelişiminde otoriteler kıyı alanlarını tanıtım ve pazarlama aracı olarak kullanmaktadır. Örneğin; gerek yerel, gerek ülkesel ölçekte kıyılara büyük yatırımlar yapılmaktadır. Her türlü görsel iletişim kaynak ve yayınlarında kentler, kıyı alanları ve doğal zenginlikleri ile vurgulanır. Çünkü kıyı alanları ekonomik gelişim için önemli olanaklar sunmaktadır. Başarılı kıyı alanları daha çok kullanıcıyı bir araya getirerek ticari canlılık yaratır. Bu da daha çok yatırımı beraberinde getirmektedir. Ancak bu noktada, kontrollü ve planlı gelişim önem kazanmaktadır. Otopark işletmeleri, restoran, kafe, eğlence merkezleri, otel gibi ticari etkinliklerin baskıladığı kıyı alanlarının suyla erişimi engellenmektedir. Hatalı yatırımlar, uzun vadede sosyal statünün önem kazanmasına, kamu yararının ortadan kalkmasına, doğal çevrenin tahribatına ve çevresel ilişkilerin kopmasına neden olur.

Kentsel çevrenin önemli unsurlarından biri de kamusal açık alanlardır. Toplumun her kesiminden tüm bireyler için ortak kullanım alanı olan kamusal mekanlar, geçmişten günümüze çevreyle iletişim kurma, temel ihtiyaçları karşılama, kente dair izlenimler edinme ve toplum olma bilincinin gelişimi gibi pek çok noktada

önemli rol oynamıştır. Kişiler gerek bulundukları çevreyle, gerekse diğer insanlarla iletişim halinde olduklarında, mekanla ilgili güçlü duygular edinirler ve kendilerini toplumun parçası gibi hissederler. Birçok çalışma göstermektedir ki, açık kamusal alanlar ve bu alanlarda gerçekleştirilen aktiviteler yaşam kalitesine katkı sağlayan önemli kentsel çevre unsurlarıdır.

Günümüzde kamusal açık alanların niceliği ile beraber niteliği de azalma eğilimindedir. Bu eğilim ile beraber kentsel alanda “kalite” üzerinde önemle durulan bir konu haline gelmiştir. Kamusal açık alanlarda gerçekleştirilen kentsel mekan aktivitelerinin yoğunluğu ve çeşitliliği, mekanın kalitesine paralel olarak gelişmektedir. Bu noktada, mekanın çevresel özelliklerinin yanında, kamusal açık alanlarda gerçekleştirilen kentsel mekan aktivitelerinin yoğunluğu, çeşitliliği, aktivitede bulunan kullanıcıların sosyo-ekonomik yapıları gibi göstergeler, söz konusu alanlardaki mekansal kaliteyi ölçme anlamında önemli bir veri sağlamaktadır.

Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir. Kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanım amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkan ve şartları kanunla düzenlenir. 1982 Anayasa'sının "Kamu Yararı" genel başlığı ile "Kıyılardan Yararlanma" alt başlığı altında 43. madde şu şekilde hükme bağlanmıştır; Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Anayasa'da belirtilen ilkeler 3621/3830 sayılı Kıyı Kanunu ile düzenlenmiştir. Bu kanunlara göre, kıyı, kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasında kalan alandır. Bu alanlar devletin hüküm ve tasarrufu altındadır ve mülkiyete konu olamamaktadır. Mülkiyete dair kazanılmış hak ilkeleri, kıyılarda geçerli kabul edilmemektedir. Kıyı, herhangi bir tahsis işlemine gerek olmaksızın doğrudan doğruya doğal yapısından dolayı herkesin serbestçe yararlanmasına sunulmuş sahihsiz kamu malıdır. Hiçbir karşılık ödemeksizin herkesin kıyılardan ortaklaşa yararlanma hakkı vardır.

Ülkemizde 1950’li yıllardan başlayan ve artarak devam eden kentleşme hareketleri kentsel mekanların hızlı değişimini ve dönüşümünü beraberinde getirmiştir. Kentlerimiz değişen ihtiyaçlar ve istekler doğrultusunda şekillenmiş, teknolojik ilerlemeler ve ekonomik etkinliklerin artmasıyla biçim değiştirmiştir. Güçlü rant baskısı kentlerimizin fiziksel olarak şekillenmesinde ve kentsel mekanın yeniden yapılanma sürecinde büyük bir rol oynamıştır. Bu gelişmelerden Antalya kenti de etkilenmiştir. Ülkemizin en popüler yerleşmelerinden birisi olan kent, sahip olduğu tarihsel, doğal, kültürel varlıkları ile özellikle 1980’li yıllardan itibaren gerek yerli gerekse yabancı turistlerin en çok rağbet ettiği yöreler arasında yer almıştır (Ortaçesme ve Manavoğlu 2007)

Bir kamusal mekanın başarısı, bu mekanı kullanan insanların memnuniyeti ile doğrudan ilişkilidir ve bir takım bileşenlerden oluşmaktadır. Bu bileşenler; erişilebilirlik ve bağlantılar, kullanım ve aktiviteler, konfor ve imaj, sosyalleşme ve peyzajdır. Bu çalışmanın amacı, Antalya kentinde yer alan Konyaaltı Plajı boyunca uzanan kıyı

promenadının başarılı kamu mekanı bileşenleri bağlamında değerlendirilmesidir. Çalışma kapsamında Antalya ili Konyaaltı ilçesinde yer alan Konyaaltı kıyı promenadı peyzaj düzenlemesi incelenmiş, bir kamu mekanı olarak başarısı halkın ve uzmanların görüşleri doğrultusunda belirlenmiştir.

Tezin ilk bölümünde kıyılar ile ilgili tanımlar, kıyı düzenlemelerinin tarihçesi, kamusal mekan kavramı, kamusal mekanın tarihçesi, başarılı kamu mekanı bileşenleri ve kıyı düzenlemelerinin kamusal mekandaki yeri açıklanmıştır. Tezin ikinci bölümünde çalışma alanı tanıtılmış ve çalışma metodu açıklanmıştır. Tezin üçüncü bölümünde halk ve uzmanlarla anket çalışması gerçekleştirilmiş ve anketlerden elde edilen verilerin istatistiksel analizi gerçekleştirilmiştir. Tezin dördüncü bölümünde bu analizler başarılı kamu mekanı bileşenleri bağlamında irdelenerek tartışılmıştır. Tezin son bölümünde ise elde edilmiş analizler ışığında Konyaaltı promenadının kamusal mekan başarısının geliştirilmesine yönelik önerilere yer verilmiştir.

2. KAYNAK TARAMASI

2.1. Kaynak Taraması

Sayan ve Ortaçesme (2001) Antalya Konyaaltı Plajı'nın fiziksel planlama ve yönetimini değerlendirdikleri çalışmalarında, Antalya kenti sınırları içinde yer alan iki kentsel plajlardan biri olan Konyaaltı Plajı'nın rekreasyonel yönden önemine değinmiş ve fiziksel planlama ve yönetim konularını ele almışlardır. Çalışmaları sonucunda plajın iki belediyenin sorumluluğu altında olmasının bürokratik yönden sorun teşkil ettiğini, Antalya-Kemer Karayolu'nun plajı dar bir alana hapsedtiğini ve güvenlik sorunu oluşturduğunu ve plajın idari yönden bölünmüş olmasının denetleme zorluğu yarattığını belirtmişler ve bu sorunlara yönelik öneriler geliştirmişlerdir.

Manavoğlu ve Ortaçesme (2006) Antalya Konyaaltı kıyısını rekreasyonel kullanım ve açık-yeşil alanlar yönünden değerlendirdikleri çalışmalarında, Konyaaltı kentsel çevresini ve tarihsel gelişim süreçlerini incelemişler ve Konyaaltı'ndaki açık ve yeşil alanlar ve rekreasyonel kullanımlarını irdelemişlerdir. Çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda, Konyaaltı kıyı alanında açık ve yeşil alanların birbirleriyle ilişkilerini güçlendirecek yeşil koridorların oluşturulması gerektiğini, Konyaaltı sahil kesiminde yer alan kıyı yolunun taşıt trafiğine kapatılarak yaya öncelikli bir kıyısall rekreasyon alanı oluşturulması gerektiğini, plaj alanı ile plaj gerisi arasındaki fiziksel bağlantıyı kesen yolun rekreasyonel planlama açısından doğru bir yaklaşım olmadığını belirtmişlerdir.

Aybay (2006) kıyı mekanının tanımını yaparak, kıyının kimliğini oluşturan yerleşme, turizm, kamu yararına yönelik ulaşım ve rekreasyon kullanımları gibi kıyı kullanımlarını ele almıştır. Çalışmada kıyı mekânı düzenleme esasları ele alınmış ve kıyıda bitkilendirmenin nasıl olması gerektiği anlatılmıştır. Tarihi Haydarpaşa Garı, Liman ve Lisesi ve ayrıca Selimiye Kışlası'nı içeren alanla ilgili korumaya yönelik kaygıların varlığı dile getirilip, ülkemizde kıyı yenileme ve dönüşüm ilkelerinin tam olarak belirlenemediği, yasal ve yönetsel olarak birçok eksiklerin olduğu vurgulanıp, kıyı dönüşüm örnekleri sunulurken, konuya doğru bir bakış açısı getirilmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda Üsküdar-Haydarpaşa arası kıyı mekânı, semtleri ve silüet özellikli mekânları ile ortaya konularak, söz konusu alanın İstanbul Boğazı üzerindeki tarihsel, estetik, görsel ve güncel olarak önemi vurgulanmıştır. Üsküdar Meydanı'ndan Haydarpaşa'ya kadar olan kıyı mekânı rekreasyon açısından da ele alınarak, çeşitli kullanımlar açısından değerlendirmeler yapılmış ve önerilere yer verilmiştir.

Yang (2006), sanayi sonrası sahildeki aktivite ve kültürel kullanım için fırsatlar yaratan çeşitli tasarım yaklaşımlarına değinmektedir. Çalışmada dünyadaki geçmiş ve şimdiki sahil iyileştirme çalışmaları ve ABD'deki Baltimore Limanı araştırılmıştır. Çalışmada beş aşamadan oluşan çok boyutlu bir yaklaşım uygulanmıştır: Tarihsel analiz, morfolojik analiz, gözlem, anket ve görüşme analizi. Bu yöntemler farklı katmalardaki bilgileri toplamaya olanak sağlamıştır. Bu bilgiler Baltimore Limanı'nın kültürel

anlamdaki gelişiminin değerini ortaya koymuştur. Çalışma başarılı bir tasarımda ele alınması gereken yedi teorik tema ortaya çıkarmıştır. Bunlar; kültürel bir su kenarı kavramı, kültürel sahildeki görüntü, kültürel sahillere için tasarım süreci, sahildeki beş bölge, su peyzajı tasarımı, kıyıyı kültürel kıyı yapan beş unsurun özellikleri ve deniz kenarı mekanının tasarlanmasında “deniz kenarı cazibe” kavramıdır.

Bayram (2007) çalışmasında, kamusal mekan kavramını toplumsal ve fiziksel yönleriyle ele almış, bu mekanlarda gerçekleşen etkinliklere yer vermiştir. Kamusal mekan kalitesi incelenmiş, bir mekanın başarılı olarak nitelendirilebilmesinin koşullarına değinilmiştir. Mekansal kalitenin bağlı olduğu kamusal mekanlardaki insan gereksinimlerinin açılımları irdelenmiştir. Kentlerin güzelleştirilmesi ve daha yaşanılabilir mekanlar üretilmesi anlamında kamusal mekan kalitesinin yükseltilmesine yönelik model ve yöntemler, örneklerle ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Hou (2009) çalışmasında kullanıcıların gözünden kıyıların cazibesini irdelemiş, kıyı şeridi tasarımının önemini ve kıyı şeridi peyzaj planlamasının bileşen ve ilkelerini ele almıştır. Seçilen iki kıyı alanında [Western Harbor, Malmö (İsveç) ve Jinji Lake, Suzhou (Çin)] kullanıcılarla yaptığı görüşmelerden elde ettiği verilerle bu iki bölgeyi Asya-Avrupa bazında karşılaştırmıştır.

Kavak (2010) çalışmasında, kamusal mekânlar ve evrensel tasarım kavramlarını ele alıp, evrensel tasarım yaklaşımının kamusal mekânlarda uygulanmasını Harbiye Kongre Vadisi örneği üzerinde irdelemiştir. Çalışmada kamusal mekân kavramının tanımı, tarihsel süreci, kamusal mekân - kullanıcı ilişkisi, kamusal mekânda kullanıcı ihtiyaçları ve kamusal mekân tasarım kriterleri, evrensel tasarım kavramının ortaya çıkışı, dünyadaki gelişimi, tanımı, prensipleri ve kamusal mekânlarda uygulanması ile ilgili yapılan çalışmalar ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Evrensel tasarım yaklaşımının kentsel tasarımda uygulanışı ile evrensel tasarım kavramı dikkate alınarak tasarlanan kamusal mekânlardan örnekler verilmiştir. Çalışma alanı olarak seçilen Harbiye Kongre Vadisi’nde alan çalışması yapıp, evrensel tasarım yaklaşımına uygunluğu analiz edilmiştir. Çalışmada evrensel tasarım yaklaşımının kamusal mekânlarda uygulanabilmesi ve eşit kullanıma imkân tanıyan kamusal mekânlardaki tasarım ölçütleri irdelenmiştir.

Güzel (2013) çalışmasında, kıyı alanlarında yürütülen planlama çalışmaları ile kıyı alanlarında başarılı kamu mekanlarının oluşturulmasına yönelik tasarım ilkelerini ele almış ve dünyada başarılı kamu mekanlarının yer aldığı kıyı alanı örneklerini sunmuştur. Türkiye’de kıyı alanlarının planlanması ve kıyı alanlarında kamu mekanlarının tasarlanması ile ilgili yapılan çalışmaları incelemiştir. Çalışma alanı olarak seçilen Ortaköy kıyı alanının genel karakteristikleri sunulmuş, alana yönelik nesnel ve öznel değerlendirmeler yapılmıştır. Son bölümde ise, genel bir değerlendirme yapılarak, Ortaköy kıyı alanında başarılı kamu mekanlarının geliştirilmesine yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Çal (2014) çalışmasında, Türkiye'nin en önemli kent plajlarından biri olan Antalya Konyaaltı Plajı'nın rekreasyonel kullanım özelliklerini peyzaj mimarlığı açısından irdemiştir. Konyaaltı Plajı'nın fiziksel gelişimi ve mevcut durumu incelenmiş; rekreasyonel kullanım özellikleri, ziyaretçilerin motivasyonları, tercihleri ve beklentileri araştırılmıştır. Yapılan anketlerden elde edilen verilere göre, ziyaretçilerin Konyaaltı Plajı'nı ziyaret etme nedenlerinin başında suya bağlı etkinlikleri gerçekleştirmek olduğu saptanmıştır. Sosyal norm eğrilerine göre ziyaretçilerin kalabalık karşısında negatif tercih eğilimi gösterdikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Plaj kullanım yoğunluğunun en önemli nedenleri, ziyaretçilerin Konyaaltı Plajı'nda kalma sürelerinin uzun olması ve plajın kent merkezine yakın mesafede yer alması olarak belirlenmiştir. Ayrıca plajın bazı bölümlerinin daha yoğun kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Konyaaltı Plajı'nda rekreasyon kalitesinin artırılması için planlama, tasarım, yönetim ve uygulamaya yönelik öneriler getirilmiştir.

Kalac (2016), kuramsal yaklaşımlar (kıyı alanlarının gelişim süreci, sürdürülebilirlik boyutları, tasarım öğeleri ve ilkeleri) temelinde güncel uygulamaları sorgulamıştır. Çalışmanın kuramsal bölümünün ana noktasını Avrupa kentlerinde kıyı alanlarının gelişimi anlamında başarılı olan örneklerin analizi ve kimi yazarlar tarafından önerilmiş farklı ilke setlerinin kritik analizleri oluşturmaktadır. İlkeler bağlamında Türkiye'de Manavgat ve Karadağ'da Bar olarak seçilen inceleme iki alanın farklılıkları ve benzerliklerine yer verilmiştir. Her iki örnekte insan ölçeğindeki kullanımları içeren kentsel alanların yaratılması ve bölgede turizmin geliştirilmesi amacıyla kıyı alanlarının nasıl tasarlanabileceği sorgulanmıştır. Bireysel, sosyal, ekonomik, çevresel ve kültürel boyutlar dikkate alınmış olup, kıyı alanlarının önemi, benimsenen ilkeler ve örnek alanlar temelindeki analizler üzerinden kentsel tasarımın rolü sorgulanmıştır. Sonuç olarak, kıyı alanlarının gelişiminde kentsel tasarımın rolünün kıyı alanlarında mekan oluşturma eylemini içerdiği saptanmıştır. Kıyı alanının bir sınır olmaktan çıkıp bir çekim noktasına dönüştürülmesi için kıyı alanlarının mekansal, ekonomik, sosyal ve kültürel niteliklerinin mekan oluşturma ilkeleri temelinde ele alınması gerektiği ortaya konulmuştur.

Yardımcı (2017), kentsel kıyı, kamusal alan ve kıyının kamusal alan olma özelliğini yasal, yönetsel ve fiziksel anlamda sorgulayarak kıyı alanlarına kamu erişimini sağlayacak evrensel ölçütleri ortaya koymaya çalışmıştır. Dünya kıyı kentlerinde yürütülen politikalar, kıyı alanlarının planlanmasına ve tasarımına ilişkin oluşturulan rehberler ve gerçekleştirilen uygulamalardan yola çıkarak, kıyıya kamu erişiminin sağlanmasına ilişkin oluşturulan ölçütlerin, kıyı alanlarının planlaması ve kıyı dönüşümü süreçlerinde yol gösterici olması amaçlanmıştır. Çalışmada, İstanbul Yeşilköy-Yeşilyurt Kentsel Kıyı Bölgesi'nin belirlenen ölçütlere uygunluğu, fiziksel ölçülebilirlik düzeyinde değerlendirilmiştir.

Uzgören ve Erdönmez (2017) yaptıkları çalışmada, kamusal açık alanlarda mekan kalitesi ve kentsel mekan aktiviteleri arasındaki ilişkiyi İstanbul Beşiktaş'taki Azerbaycan Dostluk Parkı ve Sevgi Parkı örneklerinde ele almışlardır. Çalışmanın amaçları arasında, günümüzde salt fizik-mekan boyutu ile ele alınarak metalaştırılan kentsel alanları sosyal ve toplumsal içeriğini göz ardı etmeden ele almak ve kamusal açık alanlardaki mekan kalitesi ile kentsel mekan aktiviteleri arasındaki ilişkiyi açıklayabilmek de yer almaktadır. Değerlendirmelerinde iki yöntem kullanmışlardır. Birincisi, somut “kalite ölçme göstergeleri”, ikincisi ise kullanıcıların nesnel çıkarımlarına dayanan anket çalışmalarıdır. Anket çalışmalarında Gehl (2003)'in tanımladığı 3 tür kentsel mekan aktivitesi bağlamında kullanıcılara alanı ne sıklıkla, ne amaçla kullandıkları, alanda nasıl hissettikleri ve alanın kendileri için anlamını anlamaya yönelik sorular yöneltilmiştir. Azerbaycan Dostluk Parkı'nda 35 ve Sevgi Parkı'nda 35 olmak üzere iki ayrı alanda toplam 70 birey ile anket çalışması yapılmıştır. İki farklı kamusal açık alanda kullanıcılara aynı sorularak yöneltilerek, mekansal ve sosyal açıdan parkların karşılaştırılması ve bir değerlendirmeye gidilmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışmadaki örnek iki açık kamusal alan üzerinden elde edilen veriler göz önüne alındığında görülmektedir ki, bir alanın mekansal kalitesi, burada gerçekleşen etkinliklerin çeşitliliği, süresi ve etkinliği gerçekleştiren kullanıcıların sosyo-ekonomik yapıları ile doğrudan ilişkilidir. Mekan kalitesi arttıkça, alanda gerçekleşen kentsel mekan etkinliklerinin çeşitliliğinde, süresinde ve niteliğinde de olumlu bir gelişmenin yaşandığı çalışmada elde edilen bir diğer sonuç olmuştur.

Öztürk (2018), Bartın İli'ne bağlı Kızılkum Köyü ve yakın çevresinin doğal ve kültürel peyzaj özelliklerini inceleyerek, koruma kullanım ilkeleri çerçevesinde, sürdürülebilir turizm ve rekreasyon potansiyeli açısından değerlendirmiş ve öneriler geliştirmiştir. Çalışmada öncelikle kırsal peyzaj, kırsal peyzaj, turizm ve rekreasyon ile sürdürülebilirlik konuları kuramsal çerçevede ele alınmıştır. Alana ilişkin doğal ve kültürel veriler CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) teknolojileri kullanılarak haritalara aktarılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda alana uygun turizm ve rekreasyon aktiviteleri belirlenerek, A'WOT (Sayısallaştırılmış SWOT Analizi) analizi tekniği kullanılmıştır. Oluşturulan SWOT grupları uzman görüşleriyle ikili karşılaştırma yapılarak önceliklendirilmiştir. Sonuç olarak, uzman görüşleri doğrultusunda çalışma alanı için en uygun turizm ve rekreasyon aktiviteleri saptanmıştır.

2.2. Kuramsal Bilgiler

2.2.1. Promenad kavramı

Promenad kelime anlamıyla “yürüyüş, gezinti yolu” anlamına gelmektedir. Peyzaj Mimarlığı disiplini kapsamında ‘kıyı promenadı’ olarak ele alındığında ise kıyıda ki rekreatif kullanımları ve yürüme yollarını kapsayan alanları ifade etmektedir.

2.2.2. Kentsel kıyı kavramının tanımı ve gelişimi

Kentsel kıyılar deniz, nehir, kanal veya göl gibi herhangi bir su kaynağı kıyısında konumlanmış açık alanlardır. Genellikle kıyılar suyun doğası, işlevsel yapısı veya formu ile ilişkili olarak tanımlanmaktadır. Suyun doğası ile ilişkili tanımlarda suyun ruhsal ve simgesel etkileri, işlevsel tanımlarda mekansal, ekonomik ve sosyal bağları; form ile ilişkili tanımlarda ise nehir, deniz ve kanal yapılarının kentsel makroform üzerindeki belirleyici rolüne odaklanılmıştır.

Yüzyıllardan beri suya manevi bir özellik atfedilmiştir. Suyun değişkenlik ve akışkanlığı hayatın kaynağı olan gizli bir gücü sembolize etmektedir (Eliade, 1958). Azeo Torre’nin, Urban Waterfronts’ta (1989) ifade ettiği şekliyle; ‘İnsanın en iyi olduğu ve yaşamın en canlı olduğu yer kıyıdır. Bu, suyun cazibesi, büyüü, yansıması, sonsuz hareketi ve değişimidir, kişinin hayal gücünü harekete geçirir ve ona rekreasyondan ticarete çok çeşitli uygulama imkanları sunar (Torre, 1989). Su kenarı hayatın en kapsamlı ve en eşsiz olduğu yerdir (Falk, 2003). Breen ve Rigby (1994) ise kıyıyı kentlerde su ve karanın buluştuğu dinamik alanlar olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlama kanal gibi yapay bir biçimde oluşturulmuş türler dahil olmakla beraber körfez, göl, nehir, deniz gibi su öğelerinin kenar alanlarını kapsamaktadır.

Moretti (2008) kıyıyı su ögesi ile doğrudan ilişki kuran kentsel alan olarak tanımlamakta ve kıyıda konumlanan kentlerin genellikle limanın mekansal altyapısı veya aktiviteleri ile eşleşmiş olduğunu belirtmektedir. Moughtin (2003) ise kıyıyı kentin tehlike ve fırsatlar ile dolu kenarı/sınırı olarak tanımlamakta ve ayrıca kentin sosyal ve ekonomik dinamiklerine dikkat çekmektedir. Bruttomesso (2001) modern kentin yapısını belirleyen etmenler arasında bir su kaynağının yer alması ile karakterize edilen kıyıların yeni bir kategori oluşturmaya başladığını söylemektedir. Kentsel kıyının çevresel ve kentsel özellikleri olarak su ile temas etmesi, su tarafından görünüşü, bu sınır ile kentin ilişkisi ve çeşitli aktivitelerin varlığını vurgulamaktadır.

Dovey (2005) ise, kıyılarla ilgili en kapsamlı tanımlardan birini ortaya koymaktadır. Su kıyısı bir sınır ve öte yandan kentin sabit bileşenleri ve suyun akışı arasında bir eşiktir.

Bu tanımlamalar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, su ile olan fiziksel temasının ilerisinde kentsel kıyıların çeşitli toplumsal, işlevsel ve mekansal dinamiklerin etkisinde olduğu görülmektedir. Kentsel dinamiklerin her açıdan değişim

gösterdiği endüstrileşme döneminde, Avrupa ve Amerika’da ortaya çıkan endüstriyel devrim ile teknolojik gelişmeler ve üretime bağlı kentsel, mekansal ve toplumsal değişimler kıyı alanlarını da dramatik bir şekilde etkilemiştir (Bilgin, 2012). Kıyılar, endüstrileşme öncesinde ‘liman kentleri’, endüstrileşme döneminde ‘üretim kıyıları’, endüstrisizleşme döneminde ‘terkedilmiş kıyılar’ ve endüstrileşme sonrası dönemde ise ‘kentsel alanlara’ dönüşmüştür. Dolayısıyla, endüstrileşme ile kıyı ekonomisinin beslediği küçük ölçekli kent profilinden ayrılan kıyılar, endüstrileşme sonrası süreçte işlevsel bölgelere ayrılarak büyüyen kente eklenmiştir.

2.2.3. Kamusal Mekan Kavramı

Tarihsel süreç boyunca kentler içinde bulundukları dönemin siyasal, ekonomik ve kültürel yapısından etkilenmiş, kentlerin taşıdıkları anlamlar ve üstlendikleri işlevler sürekli olarak değişikliğe uğramıştır. Değişiklik süreci boyunca da kamusal mekânların tanımları, nitelikleri ve kullanım amaçları da farklılaşmıştır. Bu farklılaşma modern döneme geçişle beraber daha da belirgin hale gelmiştir.

Bir kentin gelişiminde, farklı sınıf, etnik köken, antropolojik-fizyolojik yapı ve farklı kültürlerin bir arada hayat sürebildiği kamusal mekânlar, kentsel yaşamda demokratik paylaşım, iletişim ve bütünleşmeyi sağlayan mekânizmalar olarak büyük bir rol oynamaktadır.

Günümüz kentlerini tanımlayan en temel öğeler; sundukları servis, iletişim, haberleşme vb. olanaklardır. Kentler ayrıca farklı kültür ve toplumsal grupların bir araya geldiği, iletişim kurduğu, kamusal yaşam biçiminin ortaya çıktığı alanlardır. Bu aktiviteler daha çok kentin kamusal mekânlarında gerçekleşmektedir. Tüm kentlilerin erişebildiği/ulaşabildiği, kullanabildiği, paylaşabildiği ve bütünleşebildiği kamusal mekânların kentsel yaşamdaki yeri, fiziksel ve sosyo-kültürel boyutta karşımıza çıkmaktadır. Çünkü kamusal mekânlar kentsel yaşamın getirdiği bireysel ve toplumsal gereksinimlerin mekân ihtiyacını karşılamakta ve kentin toplumsal, sosyal paylaşımını ve kültürel sürekliliğini sağlamada önemli bir rol üstlenmektedir.

“Kamusal mekân” terimi genel olarak insanlar tarafından erişilebilen/ulaşılabilen ve kullanılan kentsel ya da kırsal alanları nitelendirmek için kullanılmaktadır. “Kamu” terimi ise bir devlet, millet ya da topluluğu oluşturan etnik köken, ırk, cinsiyet gibi çeşitli karakteristik özelliklerine göre birbirinden ayrılmayan insan topluluğunu nitelemektedir. Genel olarak bu iki terim, bu şekilde tanımlansa da kamu ve kamusal mekân kavramlarının gündelik dildeki kullanımı, bunların birbirleriyle uyumayan çok çeşitli anlamlara sahip olduklarını göstermektedir (Gürbilek 2001).

Kamu sözcüğü, “bir ülkedeki halkın bütünü” olarak tanımlanmaktadır (Anonim 1). Batı dillerinde bu kavrama karşılık gelen “public” sözcüğü “halkın sahip olduğu

şeyler veya özellikler” anlamına gelmekte olup; isim olarak topluluk veya insanları, sıfat olarak da otoriteyi işaret etmektedir (Uzun 2006).

Habermas’a göre kamusal mekânı daha çok tartışma ve düşüncenin canlandırıldığı bir tiyatroyu sembolize eden söylemsel bir ilişki alanı olarak görmekte ve özel alandan ayrılan yanlarına vurguda bulunmaktadır (Habermas 1997).

Kamusal mekânlar kentin sosyal yapısının ilerlemesinde önemli olduğu kadar kültürel gelişimini de desteklemekte; kentin imajı, vizyonu, kimliği ve kalitesi bakımından etkiye bulunmaktadır. Bu anlamda kamusal mekânlar kent hayatında farklı boyutlarda ve bu boyutlar arası dengenin sağlanmasında önemli bir yer teşkil etmektedir.

Habermas’a göre her şeyden önce kamuoyunun içinde olduğu, özerk politikanın ve onun matrisi olan kültürün üretildiği tüm mekânlar, kamusal mekânlardır (Habermas 1997).

Kentlerin kamusal mekânları, kentin karmaşık mekânsal örgüsü içinde herkesin erişebildiği/ulaşabildiği, kentlinin içerisindeki etkinliklere kendiliğinden dahil olabildiği, tüm insani değerlerin ortak ve eşit ölçüde kullanıldığı, birbirinden farklı yaşamları kesiştiren mekânlardır. Kamusal mekânlar herkese açık olmalarıyla, her çeşit eyleme olanak tanımlarıyla, farklı kamuların oluşmasına, beraber olmasına böylece yeni ortaklıklarla farklı kamuoyu oluşmasına imkân veren alanlardır. Bu birlikteliği sağlayan kamusal mekânın herkesçe erişilebilir/ulaşılabilir ve evrensel tasarım kriterlerine göre tasarlanmış olması da, kamusallığın vazgeçilmez yapısal parçalarındandır.

Madanipour (1999) kamusal mekânı fiziksel olarak herkes için erişilebilir/ulaşılabilir olan, yabancıların ve yerlilerin çok az kısıtlamalarla girebildikleri kasabalar, şehirler ve kırsal alanların içlerinde yer alan mekânlar olarak tanımlamaktadır. Shonfield (1998) ise kamusal mekân kavramını genişletmek için: “insanların evde ya da işte olmadıkları zamanlarda kullandıkları her hangi bir yer” şeklinde tanımlama yapmaktadır.

Kamusal mekânlar herkesin, her kentlinin tartışmasız girebildiği, serbestçe hareket ettiği kamuya ait mekânlardır (Bakan ve Konuk 1987).

2.2.4. Kamusal mekanların önemi

Kamusal mekan kavramı yasal bir dayanağa sahip olduğu gibi sosyo-kültürel bir anlam da ifade etmektedir. Bir takım yasal düzenlemeler ile birlikte herkes için erişim, kullanım ve aktiviteler için gerekli koşulların sağlandığı bu mekanlar, insanların birbirleri ile ilişkide olduğu, temas sağladığı, kentleri canlandıran ve toplumun duygularını açığa çıkaran kimlik mekanlar olarak da sosyo-kültürel bir anlama sahiptir. Kentsel yaşamın ayrılmaz bir parçası olan bu mekanlar kentte bulunanların referans

noktası olmasının yanında, insanların kendilerini toplumun bir parçası olarak görmelerini, ortak tarihi değerlere sahip olduklarını anımsamalarını, ayrıca değişim ve yenilikle karşılaşmalarına olanak sağlamaktadır.

Günümüzde modern toplumun kamu mekanlarına ihtiyaç duymamaya başladığını belirten Mehta, (2007;), toplumların sosyal ve psikolojik sağlıkları açısından iyi düzenlenmiş kamu mekanlarına ihtiyacı olduğunu, topluluk duygusunu oluşturmak, geliştirmek ve sürdürebilmek için bu mekanların önemine değinmektedir. İnsanların arkadaşlarıyla buluşabildiği ve günlük hayatı gözlemleyebildikleri alanlar olarak kamu mekanları; öğrenme, sosyal yeterliliğin gelişmesi, bilgi alışverişi, sosyal diyalogun kolaylaştırılması, toplumsal farkındalığın desteklenmesi, sosyal bütünleşme, etik kuralların teşvik edilmesi gibi sosyal işlevlere sahiptir.

Toplumsal değerleri, inançları yansıtan, toplum yaşamı ve kültürünün gelişim gösterdiği ve ifade edildiği mekanlar olarak kamu mekanları (Francis, 1988); “açık, kamu erişiminin olduğu, insanların tek ya da grup halinde gidebildikleri, kamu yönetimi ve mülkiyetinde olan, bazen de özel yönetimi olan kamuya açık olan mekanlar” olarak tanımlanmaktadır (Carr vd.,1992).

Açık hava eğlence merkezi olarak da tanımlanan kamusal mekanlar, çalışmaya giderken geçtiğimiz sokaklar, çocukların oynadıkları alanlar, doğal ve yaban hayatla karşılaştığımız alanlar; spor yapmaktan hoşlandığımız yerel parklar, köpeği gezdirdiğimiz, öğle vakti oturduğumuz veya basitçe, günlük yaşamın gürültüsünden kurtulmak için gittiğimiz sessiz yerler olarak tanımlanabilir (CABE, 2007).

Varna and Tiesdell (2010) kamusal boyutu ile ilgili 5 kavramın ön plana çıktığını belirtmektedir. Mülkiyet, kontrol, yönetim, fiziksel yapılandırma ve canlandırma olarak ifade edilen bu kavramlar, “daha kamusal” ve “daha az kamusal” değerleri arasında değişim göstermektedir. Anlam kavramı ise, sıralanan bu boyutların algısını etkilemektedir.

Kamusal mekanların önemi Avrupa Konseyi (Council of Europe Committee of Ministers,1986) tarafından aşağıdaki şekilde vurgulanmaktadır:

- Kamusal açık mekanlar kent mirası için önem teşkil ederler,
- Kentin mimari ve estetik açıdan güçlü bir elemanıdır,
- Önemli eğitimsel rolleri vardır,
- Toplumun gelişimini güçlendirir ve sosyal etkileşim için önemlidir,
- Özellikle bireylerin psiko-sosyal gerilimlerini dengelemeye yardımcı olurlar,
- Toplumun eğlence ve boş zaman ihtiyaçlarını karşılamakta önemli role sahiptir,

- Çevresel gelişim için ekonomik bir değeri vardır.

Farklı işlevler için kullanılabilen kamusal mekanlar, ekonomik eşitsizlikler arasında bir denge sağlamayı ve kentin yaşanılabilirliğini yükseltmeyi amaçlamaktadır (Espuche, 1999). Sosyal bütünleşmeyi ve farklı insanların bir araya gelmesini sağlayan bu mekanlar düğüm noktaları olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda, mekansal çeşitlilikler, farklılıklar, fiziksel ve sosyal dinamikler kent kimliği ve toplum kültürünün oluşumu açısından büyük önem taşımaktadır (Dovey, 2005).

Espuche (1999), 2. Dünya Savaşı sonrası kamusal mekanların kendi kaderlerine terkedilerek, hiçbir müdahale ve yatırım yapılmayan boş alanlara dönüştüğünü ifade etmektedir. 1980'li yıllarda kamu mekanlarının düzenlenmesi doğrultusunda yeniden çalışmaların başlatıldığını belirten Espuche, araba kullanımının sınırlandırıldığı, toplu taşın, yaya ve bisiklet kullanımının desteklendiği açık kamusal mekan düzenlemelerinin ön plana çıktığını vurgulamaktadır.

Kamu mekanları sadece günlük deneyimlere değil, zaman içinde biriken öznel anlamlara da ev sahipliği yapmaktadır (Cattell vd. 2008). Sosyal etkileşime olanak tanınmasının yanı sıra, yalnız zaman geçirebilmek ve yaşamın baskılarından kaçabilmek için de olanaklar sunmaktadır.

Kamu mekanları ile ilgili sorunlara bakıldığında, yeniden geliştirilmeleri sürecinde özelleştirmenin etkisi altında kaldığını görmekteyiz (Francis, 1988; Madanipour, 2004). Mekan üzerinde farklı paydaşlar arasında bir rekabet söz konusudur. Ayrıca günün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenen bazı kamu mekanlarının kontrollü bir yapı sergilediği ve erişimin sınırlandırıldığı görülmektedir (Mehta, 2007). Bu durumda, bu mekanların kamusalılıkları da tartışmaya açıktır, çünkü kamusal mekanlar herkesin erişebildiği ve ayrımların yapılmadığı mekanlar olmalıdır. Kamusal mekanların, kirli, bakımsız, kalabalık, güvensiz olmaları ve trafik sorunu içermeleri de kullanımlarının azalmasına neden olan diğer faktörlerdir (Carmona vd., 2008). Bonilla (2012) ise, kamu mekanlarının öneminin azalmasına; suç korkusu, ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişimler, özel ve kamu yönetimleri arasındaki kopukluğun yol açtığını belirtmektedir.

Literatürde kamu mekanlarının geleceğine yönelik kötümser ve iyimser bakış açılarının olduğu gözlenmektedir (Varna and Tiesdell, 2010). Ekonomik, sosyal ve siyasi faktörler nedeniyle insan hayatının iyice özelleştiğini ve toplum kültürünün sonlanmaya başladığını düşünenler, kamusal mekanların öneminin gittikçe azalacağını, suç ve güvenlik kaygısıyla daha kontrollü alanların ortaya çıkacağını savunmaktadırlar. Konuya iyimser yaklaşanlar ise, kamu mekanının hiç olmadığı kadar demokratik, çeşitlilik içeren ve sınıfsız olduğunu düşünmektedirler. Bu grup kamu mekanı ve kamusal ilişkinin dinamik ve karşılıklı olduğunu savunmakta, kamusal yaşamın yeni formlardaki mekanlarda ortaya çıktığını ve kamusal mekanların gittikçe canlandığını

ifade etmektedirler. Kentsel tasarım literatüründe de kamu mekanlarının oluşturulma sürecinin çağdaş kentsel tasarımın bir bileşeni olduğu vurgulanmaktadır.

Walljasper (2012), günümüzde kamu mekanlarına yönelik ikonik projelerde patlama yaşandığını, bu projelerin mimari ve estetik anlamda başarılı kabul edilmekle birlikte insanların vakit geçirme ve eğlence gibi temel ihtiyaçlarını yeterince gideremediği konusuna vurgu yapmaktadır.

Günümüzde yaşam şartlarındaki değişimler insanların kamu mekanlarını kullanması için yüksek nitelikli mekanların yaratılması gerekliliğini ortaya çıkartmaktadır (Gehl, 2003). Kaliteli kamu mekanı tasarımı talepleri gittikçe artmaktadır. Kamu mekanlarının başarısında insan odaklı tasarım son derece önemlidir. Kamu mekanlarındaki kalite kentsel yaşam kalitesinin de bir göstergesi olarak dikkat çekmektedir (Cattell vd., 2008). Yerel yönetimler, proje geliştiriciler giderek dünya çapında yüksek kaliteli kamusal mekanlar oluşturulması çabasıdadırlar (Varna and Tiesdell, 2010). Kamu mekanlarının kentsel yaşam kalitesine katkılarını CABE (2011) julia, aşağıdaki şekilde belirtmektedir:

- Kamu mekanları sosyal etkileşim için olanak sağlarlar.
- Yerel çevrenin iyileştirilmesine olanak tanırırlar.
- Dış mekanlarda yaşamı teşvik ederler.
- Aidiyet ve gurur duygularını güçlendirirler.
- Farklı ulaşım yöntemleriyle trafik kazalarının azaltılmasını ve yayalara ve bisiklet kullanımına öncelik verilmesini sağlarlar.
- Günün her zamanında insanları çekerek güvenlik algısı yaratırlar.
- Sosyal ve ekonomik aktiviteler için ortam oluştururlar.

2.2.5. Başarılı kamu mekanı tasarım ilkeleri

Kent ölçeğinde kamu mekanlarının kullanımı ve kalitesi ile ilgili bilgi temini önem taşımaktadır. Bunun en kolay ve ekonomik yöntemi anket uygulamalarıdır. Bu uygulamalarla kentin nasıl kullanıldığı, kullanımların zaman içinde nasıl değiştiği, iyileştirmeler için neler yapılabileceği hakkında bakış açısı elde edilebilmektedir.

Başarılı kamu mekanlarının oluşturulmasına yönelik tasarım kriterlerini ortaya koyan çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Francis (1988), başarılı kamu mekanların bileşenlerini aşağıdaki şekilde sıralamaktadır:

- Kullanım ve kullanıcı çeşitliliği: Pek çok kent kamu mekanlarının iyi olduğunu düşünmektedir. Oysaki bu mekanların çoğunun kullanımları oturma ve yeme içme ile sınırlıdır. Kamu mekanları insanlara çeşitlilik sunmalı, farklı grupların, buluşma noktası olmalıdır.
- Konfor: Başarılı kamu mekanları insanların rahatlama, güneşlenme, gölgede oturma vb. konfor ihtiyaçlarını karşılayabilmelidir.
- Erişim/Kamusalılık: Kamu mekanları herkes için de erişilebilir olmalıdır. Etrafı engellerle çevrilmiş bir mekanın kamusal olması mümkün değildir. Projeler estetik veya kullanıcı odaklı kriterlere göre değerlendirildikleri gibi farklı grupların erişilebilirlik derecesine göre de değerlendirilmelidir.
- Çevresel eğitim ve anlam: Kamu mekanları insanlara birşeyler öğreten, aynı zamanda geçmiş ile ilgili bilgiler veren yerlerdir.
- Keşif, zevk duygusu: Sokak müzisyenleri, sanatsal ve estetik objeler kamu mekanlarına anlam kazandırır ve mekanın kullanımını artırır.
- Katılım, kontrol ve değişiklik: Kullanıcıların kamu mekanları ile ilgili yönetim kararlarına dahil edilebilmesi için yönergeler oluşturulmalı, kullanıcılar, mekan sahipleri ve yöneticiler arasında devamlı bir uzlaşma sağlanmalıdır.
- Çatışma ve çözüm: Demokratik bir mekan, insanların mekanın sorumluluğunu almaları, mekan hakkındaki tartışmalarda rol almaları ile oluşmaktadır.
- Yönetim: Kamu mekanları değişen koşullar nedeniyle, yeniden değerlendirilmeli, güncelleştirilmeli ve tasarlanmalıdır.
- Ekolojik kalite: Açık alanlar kentlerde doğayı gözlemlemek için fırsatlar sunarak kentsel yaşamın imajını da geliştirir. Kent ölçeğinde surlar, çatılar ve katlarda yeşillendirme çalışmaları, doğal drenaj alanlarının açılması, kentlerde doğal unsurları ortaya çıkarabilecek uygulamalardır.

Shaftoe (2008), başarılı kamu mekanlarının ortak özelliklerini mekansal, coğrafi, yönetsel, psikolojik ve duygusal özellikler olarak belirtmektedir. Bir kamu mekanının mutlaka bu unsurların tamamını içermesi gerekmediğini, ancak yaptığı gözlemler sonucu bu özelliklerin yüksek oranda bulunduğu kamu mekanlarının başarılı olduğunu ifade etmektedir. Shaftoe, kamu mekanlarının tasarım unsurlarını daha detaylı olarak aşağıdaki şekilde sıralamaktadır:

- Mekansal özellikler: Bol oturma yerleri, kaliteli ve dayanıklı malzemelerin kullanımı, farklı kullanımlar ve zamanlar için uyarlanabilirlik, asimetrik dengenin kurulması, çeşitlilik ve ilgi çekici ayrıntılar, dikkatlice düşünülmüş ve uygun yatay platformlar, mekanın büyüklüğü.
- Coğrafi özellikler: Kamu mekanının konumu, mekanın çevresel kullanımları, kamu mekanları arasındaki ilişkiler, diziler, mekana yaya ve taşıt ile erişilebilirlik.
- Yönetimsel özellikler: Kullanımda çeşitlilik, rahat ve her zaman kullanımın sağlanması, kapsayıcılık, bakım ve temizlik, araç dolaşımının yasaklanması yada kontrol edilmesi, yeterli aydınlatma, farklı aktiviteler ile mekanın canlandırılması.

– Psikolojik ve duygusal özellikler: İnsan ölçeğinde tasarım, özgünlük ve eşsizlik, güvenlik hissi, iklimsel konfor, görsel tatmin, doğal peyzajın zenginliği, akustik, hoş kokular, yeme içme olanakları.

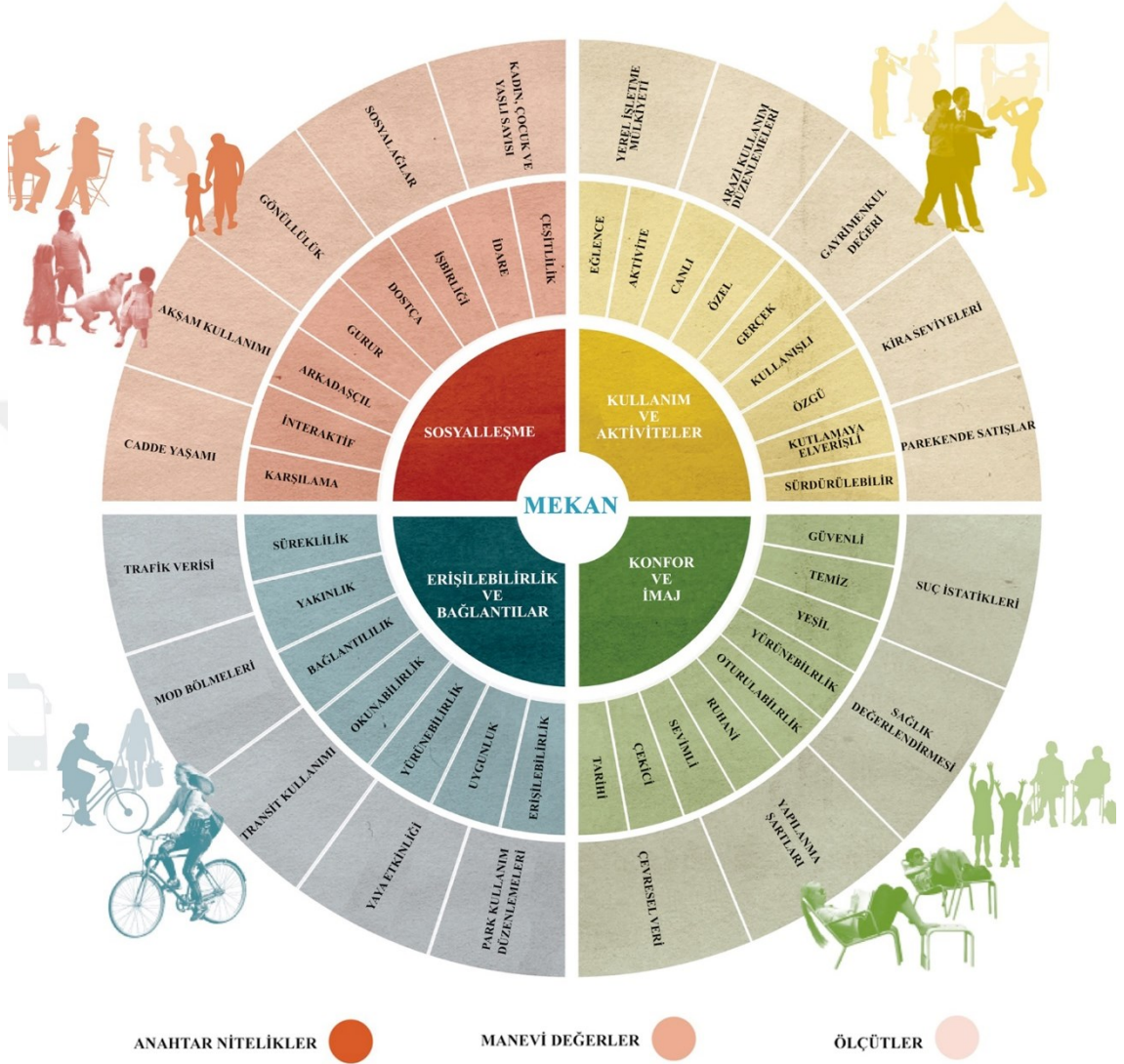
Shaftoe, kamu mekanının tasarımcılarına ve yöneticilerine bazı tasarım önerileri de sunmaktadır:

- Binalar, açık alanlar ve diğer öğelerin birlikte düşünülerek tasarlanması,
- Tasarımda güvenlik ve emniyet hissinin göz önüne alınması,
- Mekanın sadece görsel değil, her açıdan nasıl bir etki yaratacağının düşünülmesi,
- Tüm yaş gruplarından kullanıcıların beklenti ve isteklerinin dikkate alınması,
- Çeşitli oturma seçeneklerinin sunulması,
- İklim'e göre uygun yerlerde güneşten korunma ve gölgenin sağlanması,
- İnsanlara yeme içme seçeneklerinin sunulması,
- Farklı aktivitelerle mekanın canlandırılması,
- Açık alanların ağaçlarla tanımlanması, çalı türü bitkilerin en aza indirgenmesi,
- Duvar yazılarına karşı özel kaplamaların konulması, grafiti için ayrı özel duvarların yer alması,
- Farklı yaş grupları için farklı alanların belirlenmesi (oyun ve spor alanları, banklar, piknik alanları vb.),
- Yaya dostu aydınlatmanın sağlanması,
- Banklar, piknik masaları ve oturma yerlerinin yakınına çöp kutularının konulması,
- Düzenli yeşil alan bakımı ve çöplerin temizlenmesi,
- Erişilebilir yerlere tuvaletlerin konumlandırılması,
- Bütçenin karşılayabileceği şekilde yüksek nitelikli malzemelerin kullanılması.

Júlia vd. (2010) ise, kamu mekanlarının başarılı olabilmesi için planlama ve tasarım aşamasında kent bütünlüğü içinde ele alınması ve kamu mekanları arasında bir ağ oluşturulması gerekliliğini vurgulamaktadır.

Başarılı kamu mekanlarının geliştirilmesi bağlamında bazı kuruluşların çalışmaları da söz konusudur. Disiplinlerarası bir ekip tarafından ABD’de oluşturulan Project for Public Spaces (PPS) 1975 yılından bu yana dünyadaki 1000’in üzerinde

kamu mekanını değerlendirilerek kriterler geliştirmektedir. Geliştirilen kriterler, erişim ve bağlantılar, kullanım ve aktiviteler, konfor ve imaj, sosyalleşme ana başlıklarından oluşmaktadır (Anonymous 1) (Şekil 2.2.1).

Şekil 2.2.1. PPS'nin belirlediği bir mekanın başarılı olması için gereken nitelikler

Erişim ve bağlantılar: PPS bir yerin erişilebilirliğinin etrafıyla olan fiziksel ve görsel bağlantılarıyla ilgili olduğunu belirtmektedir. Başarılı bir kamu mekanına ulaşmak ve geçmek kolaydır; hem uzaktan hem de yakından algılanabilir. Mekanın sınırları önemlidir; sonuç olarak bir dizi mağazanın olduğu sokakta yürümek, boş duvar ve arazi parçasında yürümekten daha ilginç ve genellikle güvenlidir. Ulaşılabilir mekanlar büyük park hareketliliğine sahiptir ve ideal olarak toplu taşıma için de elverişlidir.

Kullanım ve aktiviteler: Aktiviteler bir alanın temel yapı taşıdır. Farklı aktivitelerin yer alması insanların mekanı kullanımlarını teşvik eder. İlgi çekici

aktiviteler olmadığı zamanlarda mekanlar boş olur ve bu genellikle bir şeylerin yanlış olduğu anlamına gelmektedir.

Konfor ve imaj: Bir kamusal mekanın konforlu ve iyi bir imajının olması başarısını arttırmaktadır. Konfor, güvenlik hissi, temizlik ve kullanışlı oturulabilir alanları içerir. İnsanlara oturmak istedikleri yerleri seçme hakkının verilmesinin önemi genellikle küçümsenir. Özellikle kadınlar alanın konforunun ve imajının belirlenmesinde belirleyicidirler, çünkü kullandıkları mekanlar konusunda seçici olma eğilimindedirler.

Sosyalleşme: İnsanlar arkadaşlarını gördüklerinde, buluştuklarında, komşularıyla karşılaştıklarında ve yabancılarla etkileşimde olduklarında rahat hissediyorlarsa, kendilerini güçlü hissederler, topluma ve bu tarz sosyal aktiviteleri sağlayan mekanları kullanma eğilimi gösterirler.

Kıyı alanları sahip oldukları olağanüstü özellikler ile kentler için eşsiz kamu mekanı fırsatları sunmaktadırlar. Günümüzde, kentsel yaşam kalitesi ve yaşanabilirliğin artırılması yönünde yapılan araştırmalarda kıyı alanlarının kamuya açılması tüm kıyı gelişimleri için bir ön koşul olarak kabul edilmektedir (Bruttomesso, 2001, Krieger, 2004, Van Zyl, 2009). Kıyı alanlarındaki kamu mekanlarının başarısını belirleyen etmenler olan erişim ve bağlantılar, kullanım ve aktiviteler, konfor ve imaj ve peyzaj ve sosyalleşme konuları aşağıda ayrıntılı olarak ele alınmıştır:

2.2.5.1. Erişim ve bağlantılar

Erişim ve bağlantılar kapsamında erişilebilirlik, kent ve kıyı entegrasyonu ve okunabilirlik alt konuları bulunmaktadır.

Erişilebilirlik

Carr vd. (1992) erişimi, fiziksel, görsel ve sembolik olarak üç şekilde sınıflandırmaktadır. Bir mekan için fiziksel erişim bariyerlerin olmaması, bağlantıların ve sirkülasyonun iyi sağlanmasıdır. Bir alanın fiziksel erişimi kadar görsel erişimi de önemlidir ve insanların kendini özgür, rahat ve güvende hissetmelerini sağlar. Görsel erişim için hassas bir tasarım sergilenmelidir. Hem insanların gizlilik ihtiyacı giderilmelidir, hem de alanın güvenli olduğu hissettirilmelidir. Sembolik erişim ise mekanın tüm tasarım elemanlarıyla herkesi karşılamasıdır. Örneğin, pahalı mağazaların ya da restoranların olduğu bir mekan alt gelir grubuna ait kişilerin kendilerini rahat hissederek gidebilecekleri mekanlar değildir ve sembolik olarak erişilmezdir. Sembolik erişim Low (2000)'un örneği üzerinden de açıklanabilir. Battery Park City'deki kamu mekanları, orada yaşayan insanların ekonomik gücünün yüksek olması nedeniyle, kentin geri kalanları için kamu erişiminin sınırlı olduğu alanlardır.

Kıyı alanlarının yeniden gelişimi süreci ile birlikte kamu erişim talepleri de artmıştır (Donaher vd., 1980; Boyd, 1985). Kentler kıyıyla ve suyla kaybetmiş oldukları

bağlantıyı görsel bağlantılarla, eğlence aktiviteleriyle, kentin sosyal, kültürel, tarihi değerleriyle ve gelişmiş kamu erişimiyle yeniden sağlamaya çalışmışlardır (Malone, 1996). Kıyı erişimi genel anlamda, kıyıda ya da yakınında yer alan rekreasyon alanlarına, kamunun ulaşma, kullanma ve görüntüleme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Locklin, 1999).

Kıyı alanlarında farklı kullanımların gelişimi daha eşitlikçi bir kamu erişimini de gündeme getirmektedir (Laidley, 2007). Bazı durumlarda kıyı fonksiyonlarına kamu erişimi yeterince algılanamamaktadır (Locklin, 1999). İnsanlar kıyıya hangi yoldan gideceklerini veya fonksiyonların nerede olduğunu bilememektedirler. Bu sorunların giderilmesi için yollar ve girişler boyunca yön ve bilgilendirme tabelaları yer almalıdır. Bölgesel kıyı kılavuzları ve haritaları hazırlanmalı ve dağıtılmalıdır. Kıyı alanlarında başarılı kamu erişiminin sağlandığı örnekler ne yazık ki çok az sayıdadır (Krieger, 2004).

Kıyı alanlarına kamu erişiminin sağlanmasında yeterli toplu taşıma olanaklarının sunulması son derece önemlidir. Ayrıca, suya yönelik erişim olanaklarının geliştirilmesi de kara-su sistemleri arasında ilişki kurulmasını sağlayarak kent içindeki trafik baskısını azaltır. Otopark alanları ise doğru yerde konumlandırılmalı ve yeterli sayıda olmalıdır (Atash, 2004). Olumsuz görsel etkileri en aza indirilmelidir. Erişilebilir/ulaşılabilir olmalıdır ama kıyıda yer almamalıdır.

Yolların, açık alanların suya yönelik gelişimi de kıyı alanlarında kamu erişimi için önemli unsurlardan biridir. Bu gelişim kıyı alanlarında yaya yolları ve durak noktalarıyla birleşerek sirkülasyon ve peyzaj öğelerinde bütünlük ve süreklilik sağlanmalıdır. Güven ve konforun sağlanması da kamu erişimi açısından önemlidir (Abdul Latip varna Shamsuddin, 2012). Özellikle güvenlik sorunu mekanın daha az kullanılmasına neden olur.

Sairinen and Kumpulainen (2006), kıyı alanlarında erişim ile ilgili sorgulanması gereken konuları aşağıdaki şekilde sıralamışlardır:

- Kentsel kıyı alanları kamu için erişilebilir midir?
- Kentsel yapı kıyıya yaya ve araç erişimini kolay sağlıyor mu?
- Kıyı alanlarında trafik ve otopark sorunu yaşanıyor mu?
- Uygun erişim imkanları sağlanmış mı?
- Kıyıdaki yollar belirgin mi?
- Yapay ya da doğal bariyerler kıyıya erişimi engelliyor mu?

Kıyıya kamu erişiminin sağlanması sürecinde mevcut yollar analiz edilmeli, öneri yollar ile bağlantı sağlanmalı, ulaşım araçları arasında da bağlantı sağlanmalı, her

erişim noktasının önemi tanımlanmalıdır (Abulnour, 2012). Bağlantı, kolaylık, keyif, rahatlık göz önünde bulundurulmalıdır.

Kıyı alanlarında görsel erişimin sağlanması için öncelikli olarak yüksek binalardan kaçınılmalıdır (Carr vd., 1992). İnsanlar görsel açıdan suya ulaşabilmelidirler (Huang, 2008). Oluşturulacak görsel hat insanları suya çekmelidir. Görüş koridorları, manzara ve suyun etkisinin kent içine nüfus etmesini sağlamalıdır.

Görsel erişim zaman zaman binalar ve duvarlarla engellenebilmekte, suya yakın olursa da erişmek mümkün olamamaktadır. Özel gelişimler fiziksel ve görsel erişimi olumsuz etkileyebilmektedir (Abdul Latip and Shamsuddin, 2012).

Kıyı alanlarına erişimin sağlanması sürecinde ele alınması gereken konulardan biri de yaya erişiminin sağlanmasıdır (Bruttomesso, 2001). Kıyı alanları genellikle kentin ana yaya bölgelerinden biri haline getirilmekte ya da tasarım hedeflerinin başında yaya alanları oluşturması yer almaktadır. Araç trafiğinin sınırlandırılması gündeme gelmektedir.

Kıyı alanlarında görüş koridorları olan, sokaklarla uygun bağlantıların sağlandığı, yönlendirmelerin düzgün yapıldığı kesintisiz yaya erişimi sağlanmalıdır (Cook vd., 2001). Kent merkezi ve kıyı bölgesi arasında yaya erişiminin sağlanması için engeller ortadan kaldırılmalıdır. Yaya yollarının diğer yollarla olan bağlantısı dikkatle incelenmelidir. Köprüler, yükseltilmiş geçitler, tüneller vb. kullanımlar yaya kullanımları için elverişli olmalıdır. Gerekli koşullar sağlandığında, kıyı alanları yaya erişimi bakımından kolay, güvenli ve keyifli hale gelir. Yaya erişim yolları zaman zaman peyzaj öğeleriyle, banklarla, kamusal sanatla, mimari yapılarla bütünleştirilmelidir (Gillotti, 2005). Yapı adalarının boyutlarının küçültülmesi ve optimum büyüklüğün sağlanması da kıyı gelişimlerinde yaya erişimini kolaylaştıracak çözümlerden biridir (Abulnour, 2012). Yaya akışının sürekliliğinin sağlandığı kıyı alanları, yaya geçişinin kesintiye uğradığı alanlara göre çok daha çekici bulunmaktadır. Erişim aynı zamanda insanların suyla etkileşimi anlamına da gelmektedir; yüzmek, balık tutmak, piknik, ördekleri beslemek gibi aktiviteler suyu daha çekici kılmaktadır.

Kıyı alanlarında, özel araçlar dışında ulaşım olanaklarının sağlanması ve motorlu araç girişinin sınırlandırılması durumunda daha başarılı uygulamalar yapılabilmektedir. Sydney, Stockholm, Helsinki, Venedik ve Hong Kong'ta insanlar kıyı alanlarına ulaşımında kara yolu kadar deniz yolunda kullanma eğilimindedirler. Yürüme ve bisiklete binme ulaşımın diğer önemli parçalarındandır. Pek çok başarılı kıyı alanlarında yaya gezinti yollarına ve bisiklet hatlarına önem verilmektedir. Arabalar ve park alanlarıyla engellenmemiş alanlarda insanlar daha rahat hareket edebilmekte ve aktivitelerden faydalanabilmektedir.

Kent ve kıyı entegrasyonu

Birçok kıyı alanı projesi çoğunlukla kentle uyum sağlayamamakta, farklı birer bölge gibi yaklaşım sergilenmektedir. Kent ve kıyı entegrasyonunun sağlanmasında bütüncül bir yaklaşım son derece önemlidir. Bu doğrultuda, kamu mekanları ile birleşen, insanları su kenarına çeken bulvarlar, meydanlar, gezi yolları oluşturulmalıdır (Fisher, 2004). Görsel açıdan bütünlüğün sağlanması için binaların ve açık alanların suya yönlendirildiği, binaların suyun kenarına dik yerleştirildiği bir tasarım geliştirilmelidir (Atash, 2004; Huang, 2008).

Kent ve kıyı entegrasyonunun sağlanması sürecinde, kentsel kıyıya doğru yönelen yeşil sistemden de bahsedilebilir. Bu yollar rekreasyon görevlerini üstlendiği gibi, kent merkezinden kıyı alanlarına doğru insanlara rehberlik de ederek, insanları suyla bütünleştirmektedir.

Yeşil sistemi doğrusal ve yüksek erişilebilirliğe sahip olmalıdır. İyi bağlantı sağlamalı, ekoloji konseptini içermeli, fonksiyonlar ise kompakt ve çeşitli olmalıdır.

Hongyu and Sheng (2009), kentsel yeşil sistemin fonksiyonlarını da aşağıda belirtilen şekilde tanımlamaktadırlar:

- Sağlık fonksiyonu: Açık alanlar, yeşil alanlar, meydanlar, küçük bahçeler, top oyun sahaları, yüzme ve jimnastik alanları, top oyunları, bowling, vücut gelişimi.
- Yeme içme fonksiyonu: Yemek mekanları, restoranlar, yiyecek ve içecek stantları.
- Alışveriş fonksiyonu: Giyim, şapka, ayakkabı, saat, gözlük, makyaj, mücevher, spor malzemeleri, ev aletleri vb.
- Günlük ihtiyaç fonksiyonu: Marketler, alışveriş merkezleri, gazete bayileri, patiseri, manav, kırtasiye, eczane vb.
- Eğlence fonksiyonu: Sinema, oyun odaları, internet kafeler, barlar.
- Edebiyat ve sanat fonksiyonu: Sanat galerileri, kütüphaneler, müzik aletleri mağazaları, kafeler, konserler, müze, kültür sarayları ve sanat iletişim siteleri.
- Hizmet fonksiyonu: Fotoğraf stüdyoları, berber, postahane, bankalar, ajanslar, seyahat ajansları, sosyal tesisler, danışma merkezleri.

Okunabilirlik

Lynch (1960), çevrenin yapılandırılması ve tanımlanabilmesinin tüm hareketli canlılar için önemli bir yetenek olduğunu belirtmektedir. Bunları gerçekleştirebilmek için çeşitli ipuçları kullanılır; renk, biçim, hareket, ışık gibi görsel duyumlar dışında koku, ses, dokunma, yerçekimi hatta manyetik alanlar gibi diğer uyarıcı elemanlardan

da yararlanılabilir. Yön bulmak içgüdüsel bir eylem olmakla birlikte dış çevreden edinilen duyuşsal ipuçlarına dayanmaktadır. Kişilerin dış dünyayı genellediği resim yani çevresel imge anlık duyguların ve geçmiş deneyimlerin bir ürünü olarak hareketi yönlendirir. Net bir imge kişilerin hareketini kolaylaştırır ve hızlandırır. Belirgin ve okunaklı bir çevre duyuşsal açıdan güven hissi uyandırır, deneyimin derinliğini ve yoğunluğunu artırır. Çevrede belirsizlikler, labirentler ve sürprizlerin de bir değeri olmakla birlikte belirsizlik, görünür bir bütünün küçük bir parçası olmalı, sürpriz bütüncül bir çevrede gerçekleşmelidir.

Lynch, okunabilirliği etkileyen 5 temel unsur olduğunu ifade etmektedir:

- Landmarklar: Oryantasyonu sağlayan görsel noktalar.
- Yollar: Yol, otoyol gibi ulaşım kanalları.
- Düğüm/odak noktaları: Toplanma noktaları, faaliyetlerin yoğunlaştığı alanlar, yolların yakınlaştığı noktalar.
- Bölgeler: Tutarlı bir karaktere sahip, diğer bölgelerden farklı ayırt edici bir forma sahip alanlar.
- Sınırlar: Bir alanı diğerinden ayıran nehir, demiryolu hattı ya da otoyol gibi doğrusal hatlar.

Shaftoe, (2008)'e göre ise okunabilirlik, nerede olduğunuzu ve ulaşmak istediğiniz yere nasıl gideceğinizi bilmek ve mekanda görsel tutarlılık olduğunu hissetmektir. Kamu mekanlarında landmark yapılar farklı formları, kullanım açısından önemi ve görünürlüğü açısından okunabilirliği arttıran en temel öğelerdir (Nasar, 2011). Okunabilir mekanlar dışarıdan bakıldığında da içine girildiğinde de net olarak algılanabilir olan mekanlardır.

2.2.5.2. Kullanım ve aktiviteler

Abulnour (2012), güçlü kimliğe sahip karma kullanım bölgeleri ile kıyıların özelliklerinin vurgulandığı yaya dostu çevrelerin okunabilirliği yükselttiğini vurgulamaktadır. Ayrıca kıyı alanında yer alan kullanım ve aktiviteler, kıyuyu kentin tanımlanabilir bir parçası haline getirmektedir. Kullanım ve aktivitelerin seçiminde dikkat edilmesi gereken konu kentten kopuk bir yapının sergilenmemesi, kenti yansıtan seçimlerin yapılmasıdır.

Kıyı alanları, sosyal aktiviteler için odak noktası oluşturmaktadır (Wood and Handley, 1999). Kıyı alanlarında yer alan aktiviteler tamamlayıcı bir rol üstlenmeli ve hem birbirleriyle hem de kentin geri kalan kısmıyla ilişkili olmalıdır (Bruttomesso, 2001).

Kullanım ve aktivitelerde çeşitlilik sağlanırken, dikkatli ve ölçülü seçim yapılmalı, alan tek bir kullanım ya da aktivite ile baskı altına alınmamalıdır. Konut kullanımlarının sınırlandırılması, kıyı alanı ve çevresinin ziyaret akışının olduğu yerler haline gelmesini sağlamaktadır. Kıyıda konut alanlarının gelişimi, kullanım çeşitliliğini sınırlandırdığı gibi çeşitli aktivitelerin gerçekleştirilmesine de olanak tanımaz. Özellikle alt katı ticaret üst katı konut olan çok katlı binalar fiziksel ve psikolojik olarak kıyı alanlarını çevre komşuluklardan ayıran duvar izlenimi yaratmaktadırlar.

Kıyı alanlarındaki fonksiyonlarda maksimum düzeyde kamu kullanımı sağlanmalı, özellikle binaların zemin katları kamuya yönelik tesisler olarak değerlendirilmelidir (Cook vd., 2001). Bu alanlarda öncelikli kullanım tekne yapımı ve onarımı, ticari balıkçılık, feribot ve yolcu terminalleri, marina gibi suya bağımlı aktiviteler için olmalıdır (Park and Kondo, 2004). Kamu yararı açısından önerilen kullanımlar arasında dengenin ve uyumun sağlanması gerekmektedir. Su taksileri, tekne turları, demirlenmiş teknelerde restoranlar ya da barlar, balıkçılık, kaya atlama, yüzen havuzlar, kano ve yüzme gibi kullanım ve aktivitelerin yanı sıra tekne festivalleri, balık pazarları, yem ve olta mağazaları, yüzen platformlar gibi kullanımlar kıyı alanına olan ilgiyi arttırmaktadır. Ayrıca, konserler, festivaller, sokak çalgıcılığı ve süs eşyaları stantlarından oluşan kamusal eğlenceler kıyı alanlarında yer almalıdır (Shaftoe, 2008).

Gehl (1987), ise kamu mekanlarında gerçekleşen aktiviteleri; zorunlu aktiviteler, isteğe bağlı aktiviteler ve sosyal aktiviteler olmak üzere üç grupta toplamaktadır. Bu aktiviteleri aşağıdaki şekilde açıklamaktadır:

Zorunlu Aktiviteler: Okula gitmek, işe gitmek, alışveriş yapmak, otobüs beklemek gibi daha çok günlük görev ve eğlence aktiviteleri bu grubun içinde yer alır. Zorunlu aktiviteler genellikle yürüyüşle bağlantılıdır ve zorunlu olduğu için fiziksel çerçeveden az etkilenir.

İsteğe Bağlı Aktiviteler: Kullanıcıların istekleri doğrultusunda, zaman ve mekan uygunsa gerçekleştirdikleri aktivitelerdir. Hava almak için yürüyüş, oturmak ve güneşlenmek gibi rekreasyonel aktiviteler bu gruba örnek olarak gösterilebilir. Bu aktiviteler dış ortamın fiziksel koşullarına bağlıdır.

Sosyal Aktiviteler: Bu aktiviteler oynayan çocukları, selamlaşmayı ve konuşmayı, çeşitli toplumsal aktiviteleri ve en yaygın olarak da diğer insanları görme, duyma gibi pasif iletişimi içermektedir. Sosyal aktiviteler insanların o mekanda bulunması ya da hareket etmesiyle anlık gelişir. Sosyal aktiviteler kamu mekanlarında zorunlu ve isteğe bağlı aktiviteler için daha iyi koşullar sağlandığında dolaylı olarak desteklenmektedir.

Mekanların niteliğinin zorunlu ve isteğe bağlı aktivitelerin gerçekleştirilme şekil ve süreçlerini değiştirdiğini belirten Gehl, şehir plancıları ve mimarların insanların

görme, duyma ve bir araya gelme olasılıklarını yükselten tasarımlar ile sosyalleşmeye olanak tanıyan mekan organizasyonları geliştirebileceğini ifade etmektedir.

Canlı ve başarılı kamu mekanlarının oluşturulması için farklı alan kullanımları ve çeşitlilik içeren aktiviteler yer almalıdır (Carmona et. al., 2010). Farklı alan kullanımların faydaları şu şekilde sıralanabilir:

- Sosyal etkileşim için büyük fırsatlar yaratır.
- Sosyal yönden farklı toplulukların bir arada olmasını sağlar.
- İnsanlara güvenlik hissi verir.
- Mekan ve binalar farklı yaşam tarzları ve tüketici tercihleri için olanak sağlar.
- Canlı bir kent ve sokak hayatı sunar.
- Kentsel tesislerin canlılığını artırır ve küçük işletmeleri destekler.

Aktivitelerin geliştirilmesi sürecinde tüm yaş ve gelir grupları göz önünde bulundurulmalıdır (Atash, 2004). Binaların alt katlarında perakende ve restaurant kullanımların yer alması mekanın canlılığını ve aktifliğini arttıracaktır. Aktivitelerin yaya yolları ve kamusal mekanlarla bütünleştirilmesi de alanın hareketliliğine ve canlılığına büyük ölçüde katkıda bulunacaktır.

Kullanımlardaki çeşitlilik, ilgi çeken mekanlar oluşturduğu gibi topluluk duygusunun gelişmesine de katkıda bulunmaktadır (Francis, 2011). Günün 24 saati mekan güvenli bir şekilde kullanılabilir. Alışveriş, çalışma, rekreasyon alanları bir arada olduğunda daha az araç kullanımı gerçekleşir.

Kıyı alanları rekreasyon ihtiyaçları için de seçenekler sunmalı, mekanlarda çok amaçlılık ön planda tutulmalıdır (Gillotti, 2005). Kamu etkinlikleri ve kutlamaların yer alabileceği mekanlar düzenlenmelidir (Van Zyl, 2009). Suyla bütünleşen plajlar rekreasyon ihtiyaçlarını karşılarken meydanlar piknik ve gözlem yapmak için olanaklar sunmaktadır (Dee, 2012).

Kıyı alanlarında gerçekleştirilen aktivitelerde dikkat edilmesi gereken hususlardan bir tanesi de sürdürülebilirliktir. Kıyı alanlarına zarar veren aktivitelerden mümkün olduğunca kaçınılmalıdır. Suyla ilgili ihtiyaçlar karşılanmalı, su kütlelerinin ekolojik sürdürülebilirliği ve dengesi göz önünde bulundurulmalıdır.

2.2.5.3. Konfor ve imaj

Konfor ve imaj konusunda konfor, kimlik ve anlam, suyun fiziksel yapısı, emniyet ve güvenlik, estetik ve kamusal sanat, peyzaj, bakım ve yönetim konuları yer almaktadır.

Konfor

Konfor başarılı kamu mekanları için öncelikli bir kavramdır ve insanların mekanda geçirecekleri süreyi belirler (Carmona vd., 2010). Bu kavram fiziksel konfor (rahat ve yeterli oturma alanları vb.) ve çevresel konforu (güneşten ve rüzgardan korunma vb.) içerdiği gibi, sosyal ve psikolojik konforu (mekanın karakteri ve ambiyansı vb.) da içermektedir.

İnsanların kıyı alanlarını rahatlıkla kullanabilmesi için temel ihtiyaçlarının göz önüne alınması gerekmektedir (Gillotti, 2005). Aydınlatma, net görüş alanlarının oluşturulması, dinlenme noktalarının konumlandırılması, oturma alanları, çöp kutuları, suyun estetik kullanımı, yönlendirici tabelalar büyük ölçüde mekanı rahatlatır. Ayrıca konforlu bir kıyı alanı yıl boyu kullanımı sağlamalıdır. Kamusal mekanların konforunun belirlenmesinde kadın kullanıcıların önemi yadsınamaz, çünkü kadın kullanıcılar kullandıkları mekanlarda seçici olmaya meyillidirler.

Başarılı kamu mekanlarının oluşturulmasında en önemli faktörlerden biri yeterli çeşitlilikte ve sayıda oturma alanlarının sağlanmasıdır (Shaftoe, 2008). Oturma alanları için mutlaka bank ya da sandalye kullanılması gerekmez. Geniş merdivenler de bu işlevi yerine getirebilir. İklim özelliklerine göre de güneşten, soğuktan ya da rüzgardan korunmak üzere korumalı oturma alanları düzenlenmelidir. En çok tercih edilen oturma alanları genellikle yaya akışının gerçekleştiği alanlardadır (Carmona vd., 2010).

Konfor açısından önerilebilecek diğer noktalar, hareketli oturma alanları, oturmak istemeyip ayakta durmak isteyenler için insanların dayanabileceği öğeler (kamusal sanatı da içeren sütunlar, ışıklı yol direkleri, uygun duvarlar), özellikle engelli, yaşlı ve çocukluların kullanabileceği tuvaletler, oturma alanlarına yakın yeme içme birimleri, büfeler olarak sıralanabilir (Shaftoe, 2008).

Kamu mekanlarında konforun sağlanması açısından önemli noktalardan biri de evrensel tasarımıdır. Park and Kondo (2004), çalışmalarında Tokyo’da kıyı alanlarında yer alan parkların tasarımında evrensel tasarım konseptinin uygulamaya yön verdiğini belirtmektedirler. Kullanımın kolaylaştırılmasını ve daha iyi hizmet verilmesini hedefleyen evrensel tasarım; tüm kullanıcıları göz önünde bulundurarak bir tasarım modeli belirler. Park and Kondo, evrensel tasarımda 7 prensipten söz etmektedir:

- Adil kullanım: Çeşitli özelliklere ve becerilere sahip insanların kullanabilmesi,
- Kullanımda esneklik: Tasarımın her türlü bireysel tercih ve yetenekleri karşılaması,
- Basitlik ve sezgisellik: Daha önceki bilgi ve becerilere bağlı olmadan kolay anlaşılır ve yönlendirici bir tasarımın olması,
- Algılanabilir bilgi: Çevresel koşullara ya da kullanıcıların duygusal yeteneklerine bakılmaksızın gerekli bilgilerin algılanabilir şekilde sunulması,

- Hataya toleranslı olma: Tasarımın tehlikeleri ve kazara ortaya çıkan sonuçları minimize edecek şekilde olması,
- Minimum fiziksel güç: Tasarımın kullanıcıları yormayacak şekilde rahat ve verimli olması,
- Uygun büyüklük: Kullanıcıların vücut yapıları ve hareketliliklerine bakılmaksızın rahat kullanımın sağlanması.

Kıyı alanlarında tasarım unsurlarının yerel iklim koşullarını karşılayacak şekilde olması konfor açısından son derece önemlidir (Atash, 2004). Binaların yükseklik, konum, kütle, yoğunluk olarak tasarımları rüzgar şiddetini arttırmayacak şekilde olmalıdır. Aynı zamanda kıyı alanlarındaki binalar hava kirliliğini dağıtacak meltem rüzgarlarını da engellemeyecek yükseklik ve hacimde olmalıdır. Ayrıca, mekan organizasyonunda yeterli sokak mobilyaları ve yayalar için gerekli özelliklerin sağlanması önemlidir. Özellikle bilgi panoları tip, boyut, yükseklik, malzeme ve renk açısından gelişme ile uyum sağlamalı, iyi aydınlatılmış olmalı ve ziyaretçilere kıyı alanıyla ilgili bilgi vermelidir.

Kıyı alanlarında kullanıcı dostu mekanlar için, gölge alanlar oluşturulmalı, termal konfor sağlanmalıdır (Shaziman vd., 2010). Peyzaj elemanlarının kullanımı bunlar için geliştirilmelidir. Ayrıca kullanıcıların rahat hareket edebileceği ve keyif alabileceği geniş yaya yolları düzenlenmelidir.

Işıklandırma sisteminin geliştirilmesi de konfor açısından önemlidir. İyi tasarlanmamış bir ışık düzeni parıltı oluşturarak, yayaların, bisikletlilerin, araç kullanıcılarının ve denizcilerin gözünü alarak tehlikeler yaratabilmektedir (Liebl and Korth, 2000). Zaman zaman landmarkları aydınlatmak için kullanılan ışıklandırma sistemleri, mekanda görsel çekicilik yaratabilmekte ve insanları mekana çekebilmektedir. Gece aktiviteleri ve güvenlik amacıyla kurulan aydınlatma sistemi, görsel açıdan dengeli bir şekilde düzenlenmelidir. Mekanın kimliğini güçlendiren ışıklandırma sistemi, önemli noktaları vurgulamak üzere de kullanılmalıdır.

Stevenson (2006), Circular Rıhtımı ile ilgili çalışmada; mekanı konfor açısından değerlendirmiş, mekandaki fiziksel özellikler ve meydan mobilyalarının görüş avantajlarını sağlayacak şekilde konumlandırıldığını ve insanların etkileşimini teşvik ettiğini ortaya koymuştur. Ayrıca, mekanın ulaşım ağları nedeniyle oldukça gürültülü olduğunu, ancak bu gürültünün insanların etkileşimini azaltacak bir yapıda olmadığını, aksine canlı bir atmosferin oluşmasını sağladığını belirtmiştir. Circular Rıhtımı ile ilgili diğer bir çalışma da Truong (2008)'in Sydney kentindeki kamu mekanlarını incelediği araştırmasıdır. Truong, Circular Rıhtımı'nda ışıklandırma konusunu değerlendirmiş, peyzajın güneş ışığının gün boyu kullanımını desteklediğini ortaya koymuştur. Opera Binasının aydınlatmalarının rıhtımın görünürlüğünü arttırdığını ifade etmiş, Rıhtım

boyunca yer alan aydınlatma öğelerinin genellikle tekdüze olduğunu ve önemli görüş noktalarının vurgulanmasında etkili olmadığını belirtmiştir.

Kimlik ve anlam

Kentsel tasarımcılar ve mimarlar kimliği ağırlıklı olarak fiziksel form üzerinde düşünme eğilimindedirler (Southworth and Ruggeri, 2011). Lynch kimliği, bir alanın kendine özgü, canlı, benzersiz olması ya da en azından belirli bir karaktere sahip olması ve diğer alanlardan farklılaşması olarak tanımlamakta ve kimliği bir insanın algılaması ya da anımsamasının ölçüsü olarak değerlendirmektedir. Bir yerin kimliği gözlemcinin kültürüne ve ruh haline bağlı olmakla birlikte, tasarımcıların farklı ve akılda kalıcı yerler oluşturmaları gerekmektedir.

Southworth and Ruggeri (2011), sosyal aktivitelerin bir yerin kimliğinin güçlendirilmesinde önemli rol oynadığını belirtmektedirler. Güçlü kamusal kimliği olan alanların, güçlü görsel kimliğe sahip olması gerekmediğini vurgulayarak, görsel formun, bireysel ve toplumsal anlamların bir araya gelmesiyle büyük bir güce sahip olduğunu ifade etmektedirler.

Kıyı alanlarındaki gelişimlerde binaların geleneksel yapı formları ve kıyı kütleleri korunmalı ve güçlendirilmelidir (Atash, 2004). Yeni fiziksel formlar mevcut yapılar ile uyum içinde olmalıdır. Bina ve kütlelerin ölçekleri, yükseklikleri, mimari yapıları ve yönleri genel anlamda geleneksel karakter korunarak mevcut dokuyu yansıtmalıdır.

Sairinen and Kumpulainen (2006), kıyı alanlarında sosyal yaklaşım açısından kimlik ile ilgili sorulması gereken soruları şu şekilde belirtmişlerdir; Kıyı alanının ana karakteri nedir? Alandaki tarihi, çevresel, kültürel değerler nedir ve vatandaş ziyaretçi bu değerler hakkında ne düşünüyor? Kıyı alanlarında toplumun, görsel, sosyal ve kültürel kimliğinin önemi var mıdır? kent ya da yerel toplum kıyı alanlarını yerel kimliğin bir parçası olarak görüyor mu?

Bazı kentlerin kıyı gelişimlerinde yerel özellikleri ihmal ettiği görülmektedir (Huang, 2008). Bu kentler sözde modernleşme peşinde, mekanik başarı hikayelerini uygulamaya çalışmaktadırlar. Günümüzde pek çok mekan tasarlanırken benzer yapay unsurlar kullanıldığından, bu durum mekanların aynışmasına ve ziyaretçilerin bu alanlardan sıkılmalarına neden olmaktadır (Ren, 2011). Mekanlar tasarlanırken tarihe ve geleneklere saygı gösterilmeli, körü körüne bir şeyleri kopyalamak yerine yenilikçi çözümler bulunmalıdır. Bir kıyı alanı sadece insanların ihtiyaçlarını karşılayan bir alan değildir, aynı zamanda uyumlu bir doğal çevrenin oluşturulmasını ve kent için daha iyi bir imaj oluşturulmasını sağlamaktadır.

Bir kentin kültürü uzun sürede oluşmaktadır ve kıyıları tarih ve kültürün taşıyıcısıdır (Huang, 2008). Kentin tarihi altyapıyı göz önünde bulundurmaması, kente ait özelliklerin eksilmesine neden olur ve eşsiz kimliğini yok eder. Kıyı

alanlarında kamu mekanları oluşturulurken, özel konumu, koşulları ve tarihi mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır (Van Zyl, 2009). Konumları nedeniyle kentler kadar benzersiz bir yapıya sahip olan kıyı alanlarının tasarımı da özgün olmalıdır.

Başlı başına suyun varlığı bulunduğu yere özel anlamlar katar ve bu mekanlar insanların bulunmaktan zevk aldıkları yerler haline gelir (Burmil vd., 1999). Kıyı alanlarında kullanımlardaki çeşitlilik ve faaliyetlerin sürekliliği mekanın anlamını arttırmakta, kullanıcılara farklı seçimler olanağı tanımakta ve bu sayede mekanda geçirilen süre uzamaktadır (Abdul Latip, 2012). Kıyı alanlarının sağladığı hareketliliğe insanlar anlam ve kültürel önem vermektedir (Ramsey, 2011).

Bazı kentlerin kendilerini tam anlamıyla suya yönlendirdiği ve kıyı alanlarıyla tanımlandıkları görülmektedir. Örneğin, Venedik ve Stockholm, kullanıcıları için cazibe kaynağıdır ve başarılı kıyı alanlarına sahiptir. Kıyı alanlarında benzersiz yapıyı oluşturan tarih ve kültür kullanıcılar için yoğun ilgi oluşturmaktadır. Bu mekanlarda yerel aktivitelerin yer alması kıyı toplumlarının bir araya gelmesi için fırsatlar da oluşturmaktadır.

Kamu mekanları için önemli kavramlardan biri de anlamdır. Kamu mekanlarının sadece kullanılıyor olması onların başarılı olduğunu göstermez (Francis, 1987). İnsanlar için mekanın anlam taşıması, kentsel yaşam kalitesinin önemli bir boyutudur. Çevre, anlam yüklü bir toplumsal ve siyasal simge olarak hizmet vermektedir. İnsanlar kullanmadıkları kamu mekanlarına bile, bir sembol ve referans noktası olarak anlam yükleyebilmektedirler.

Kentsel mekanların tasarımı algısal boyut açısından ele alındığında, insanların alanı nasıl algıladıkları, nasıl bir anlam yükledikleri ve kendilerinin nasıl bir anlam kattığı önemli olmaktadır (Carmona vd., 2010). Genellikle insanları davet eden mekanlar, duygusal ve entelektüel açıdan katılım gerektirmekte ve psikolojik bağlılık duygusu yaratmaktadır.

Anlam, aynı zamanda güncel kentsel öğelere ve düzen ve formla tanımlanan yapıları çevredeki fiziksel mekan değişikliklerine bağlıdır (Landman, 2010). Ayrıca alanların algısal yönleri ve değerleri ile de ilgilidir. Geçmişteki uygulamaların, grupların ya da aktivitelerin, belirli rejimlerin temsillerinin hatta ütöpik soyut algılamaların akılda bıraktığı görüntüler ile de ilgilidir.

Suyun fiziksel yapısı

Su, peyzaj açısından da en dikkat çekici ve eşsiz unsurlardan biridir. Su varlığı ve kendine has yapısı, bulunduğu alanda yeni aktivitelere ve farklı gelişimlere olanak sağlamaktadır. Ayrıca alana kimlik kazandırır ve yatırımlar için çekim alanı oluşturur.

Suyun insanları çeken bir büyüğü vardır ve tüm kültür ve sınıftan insanlar için bir odak noktası, cazibe merkezidir (Shaziman vd., 2010). Her yaş grubunun su ile ilgili

farklı aktivite deneyimleri vardır ve bu kıyı alanlarına canlılık verir. Çocuklar her zaman su konusunda meraklı ve heyecanlıdır. Yetişkinler kıyı alanları boyunca yürümek ve sohbet etmekten hoşlanırken, yaşlılar yalnız kalmaktan ya da balık tutmaktan hoşlanabilmektedirler.

İnsanlar kıyı alanlarından uzaklaşmak istemezler ve suya doğru yönelirler (Stefanovic, 2002). Suyun sahip olduğu özellikler, fiziksel yapıyla da birleşerek görsel açıdan heyecan verici kentler oluşturabilmektedir (Moughtin, 2003). Kentsel tasarım açısından vazgeçilmez bir unsur olan su, mimarlar ve plancılar için de esin kaynağıdır. Kent içinde kullanıcılar için uyarıcı mekanlar oluşturur, suyun dinamik yapısı yapıyı çevreye canlılık verir. Gelişimin sürdürülebilmesinde ve toplumun refahı açısından son derece önemli bir rolü vardır.

Wrenn vd. (1983), suyun niteliğinin çok önemli olduğunu ve temiz su olmadan en yenilikçi ve çekici projenin bile başarılı olamayacağını ifade etmektedir. Wood and Handley (1999) ise, su kalitesinin iyileştirilmesinin, çevrenin iyileştirilmesi ve gelişimin sağlanması açısından katalizör görevi gördüğünü ve suyun niteliğinin iyileştirilmesinin kıyı alanlarının gelişiminde önemli bir yer tuttuğunu belirtmektedirler. Suyun kirli olması kıyı alanlarındaki kullanımları etkilemektedir (Locklin, 1999). Suyun niteliği ve kıyı alanlarındaki rekreasyonel deneyimlerin kalitesi doğru orantılıdır. Eğer suyun niteliği düşerse, kıyı alanlarındaki rekreasyonel deneyimlerin kalitesi de düşer.

Kıyı alanlarının gelişim sürecinde, su bir mekanın vücudu olarak ele alınmalı ve gelişim suyun şeklini ve karakterini vurgulayacak şekilde tasarlanmalıdır (Van Zyl, 2009). Tasarım suyun etkisini güçlendirmeli, insanların suya yaklaşma arzusu göz önünde bulundurulmalı, görsel, işitsel ve dokunsal ihtiyaçları göz önüne alınarak düzenlemeler yapılmalıdır (Yan and Hu, 2010). Sürdürülebilir kıyı alanı gelişimleri için suyun ve çevrenin niteliği korunmalıdır (Yassin at al., 2011). Gelişimlerin ana cazibesini su kütlesi oluşturmali ve oluşturmaya da devam etmelidir. Kıyı alanlarında geliştirilen aktivitelerin merkezinde de su öğelerine yer verilmelidir.

Emniyet ve güvenlik

İnsanların bir mekanı kullanmak amacıyla öncelik verdikleri en önemli niteliklerden biri de emniyet ve güvenlidir. İstenmeyen kişi, ilaç bağımlıları ve uyuşturucu satıcılarının kamu mekanlarından uzak tutulması için düzenlemeler yapılmaktadır. Güvenlik özellikle kadınlar, çocuklar ve yaşlılar için önemli bir kriterdir. Kadınlar korku nedeniyle parkları kullanmazken, çocuklar da trafik koşulları nedeniyle kamu mekanlarından uzak tutulmaktadır.

Kıyı alanlarında güvenlik problemi mekanın değerini düşürür ve insanların o mekanı kullanmamasına neden olur. İyi aydınlatılmış su fark edilirlilik ve görünürlüğü artırır neticesinde güvenliğin sağlanmasına da katkıda bulunur.

Mekanların görsel açıdan duvar, ağaç ve buna benzer elemanlarla tanımlanması, oluşturduğu güvenlik duygusu açısından önemlidir (Ewing vd., 2006, CABE, 2007). Mekanı kapalılık tanımlar ve kapalılığı zemin seviyesindeki değişimler ve dikey elemanların bariyerler oluşturması sağlar. Dikeydeki elemanların yüksekliği ve genişlik arasındaki orantı, mekana kalite verir. Kapalılık hissiyle, mekanlar insanların aklında daha çok yer eder ve daha güvenli hissettirir (Southampton City Council)

Kıyı alanlarındaki düzenlemelerde kapalılık hissi uyandıran iç mekanlar oluşturulmalı, yaya yolları çevrelenmeli, binaların zemin katlarındaki arkadlar alanın yıl boyu kullanımını sağlamalıdır (Atash, 2004). Pek çok kıyı alanı kapalılık ve süreklilikten yoksundur. Bina formlarının kıyıyla entegrasyonu canlı ve güvenli mekanlar oluşturur (Shaziman vd., 2010). Bu şekilde kamu mekanlarının belirgin hale gelmesi ve diğer mekanlardan ayrılması sağlanır.

Stevenson (2006)'ın çalışmasında Circular Rıhtımı ile ilgili emiyet ve güvenlik açısından şu sonuçlar ortaya çıkmıştır; Circular Rıhtımı iyi aydınlatılmaktadır ve restoran gibi kullanımlar gece kullanımları açısından güvenlik sağlayarak cazip bir ortam sunmaktadır. Meydan ve caddeler güvenli hareketi sağlayan açık bir tasarıma sahiptir. Gün boyu birkaç polis devriyesinin gezmesi, yankesicilik, hırsızlık gibi turistik mekanlarda görülen suçları engellemektedir.

Estetik ve kamusal sanat

Estetik mekânsal ve çevresel kalite bakımından önemli fakat az anlaşılır bir özelliktir. İnsanların mekanı algılama biçimleri, o mekanın kullanılmasını ya da kullanılamamasını etkiler. Sosyo-ekonomik grupların estetik ile ilgili tercihleri farklı yönde gelişebilir. Bazı durumlarda ise yöneticiler ve tasarımcılar görsel kaliteyi öncelikli olarak ele alırken, kullanıcılar buna gerektiği kadar ilgi duymayabilir.

Alan ve mekanlarda fonksiyonlar dışında bizi, zihnimizi ve duyularımızı etkileyen estetikdir (Shaftoe, 2008). Tartışmaya açık olmakla birlikte kamu mekanlarında ana estetik deneyim görsel olandır. Görsel estetik bir algı ve bilgi ürünüdür, süreç içerisinde yargılama, yorumlama yoluyla toplanan bilgilerin bize hissettirdiği uyaranlardır. Öğrenilmiş sosyal ve kültürel bileşenlerin de bir sonucudur ve kişisel tercihlerin ifadesinin önüne geçer. Estetik beğeni için sezgisel kapasite bileşenleri; desen duygusu, ritim, denge tanımlama ve uyum olarak sıralanabilir.

Suyun estetik bir unsur olduğu çok eski dönemlerde farkedilmiş ve günümüzde de peyzaj mimarları ve tasarımcılar tarafından önemli bir unsur olarak ele alınmaktadır. Su, estetik bir cazibe kaynağıdır ve rekreasyon aktivitelerini destekler. Kıyı alanlarında mekanın başarılı olması için hoş bir çevre oluşturulması ve estetik algısı önemlidir. Kıyı alanlarının gelişiminde estetik çeşitliliği sağlayacak bir çerçeve çizilmelidir (Atash, 2004). Peyzaj elemanları görsel açıdan çekici bir ortam oluşturmak için geliştirilmelidir

(Shaziman vd., 2010). Günümüzde insanlar estetik nedenlerle suya yaklaşmak istemektedirler (Yassin vd., 2011).

Kıyı alanları tasarımları ilk aşamada insan-doğa ilişkisini koordine etmelidir (Ren, 2011). Sonraki aşamada ise ziyaretçilerin estetik özellikler ve psikolojik talepleri doğrultusunda ritim, denge ve estetik göz önünde bulundurularak mekanlar düzenlenmelidir. Mükemmel manzaralar insanların estetik ihtiyaçlarını karşıladığı gibi suya yakın olma isteklerini de gidermektedir. İnsanların estetik zevklerini ve doğal alanların cazibesini arttırmak için insan merkezli, çok katmanlı kıyı mekanları oluşturulmalıdır.

Kamu mekanlarında kamusal sanatın gelişimi de estetik açısından önemli bir unsur teşkil etmektedir. Kamusal sanat oluşumunda dikkat edilmesi gereken insanları aniden cezbetmesidir (Shaftoe, 2008). Kamusal sanat demirbaşları sağlam ve dayanıklı olmalı, tahrifata davetiye sunmamalıdır.

Kentsel kıyı alanları sahip oldukları temsili, şiirsel ve sembolik potansiyeller nedeniyle kamusal sanatın varlığı için elverişli yerlerdir (Ochoa, 2008). Kıyı kentlerinde tarih boyunca anıtlar su ile ilişki kurmaya çalışmış, mekanlar, iskeleler ve kıyı kamu mekanlarını vurgulamışlardır. Modern kıyı politikaları kapsamında ise kamusal sanat çevre ile ilişkilendirilmekte ve kamusal mekanlara sembolik anlamlar yüklemek üzere belirli programlarda yer almaktadır. Barselona bu konuda öncü kentlerden biridir.

Kıyı alanlarındaki sanatsal uygulamalarda yerel özellikler vurgulanmalıdır (Huang, 2008). Sanatsal öğelerin formu tarihsel öyküler, mitler, efsaneler veya tema özelliklerinden seçilebildiği gibi, soyut geometrik şekiller ve parlak renklerden oluşan modern tasarım yöntemlerinden de seçilebilirler (Zhu and Duan, 2011). Seçilen öğe çevresindeki manzara, doğal çevre ve yerel kültür ile uyum sağlamalıdır. Tüm bu oluşumlar kentlere ve kıyı alanlarına estetik bir değer katmaktadır.

Peyzaj

Kamu mekanlarının başarısı için hem yüzey hem de cephelerde kullanılan malzemelerin doğru belirlenmesi gereklidir. Pek çok kamusal mekanda zevk vermemesine rağmen çoğunlukla ekonomik nedenlerle beton ve asfalt kullanılmaktadır. Oysa ki kamu mekanlarındaki materyaller iyi görünmeli ve dayanıklı olmalıdır. Mermer, granit gibi malzemeler pahalı da olsa, uzun vadede kar sağlayan malzemelerdir. Peyzaj ile ilgili unutulmaması gereken bir diğer unsur da renk faktörünün kullanılmasıdır. Özellikle kapalı iklimlere sahip yerleşimlerin kullanıcıları renkli mekanlar görmek istemektedirler.

Kamu mekanlarında bitki, çalı, ağaç gibi peyzaj elemanlarının kullanılması hem zevk kaynağı oluşturur, hem de sağlıklı ve pratik avantajlar sunar (Shaftoe, 2008). Mekanda bitkilerin yer alması, çevredeki binaların sertliğini yumuşatır, görünüm ve vistaları çerçeveler, sınırları değerlendirmeyi sağlar, kirliliği azaltır, kullanıcılar

üzerinde sakinleştirici etkiye sahiptir, mevsimsel farklılıkları ortaya koyar ve daha rahat bir iklimi sunar. Yapraklarını döken ağaçlar yazın gölge sağlarken, kışın güneş ışığından faydalanmayı sağlar.

Kıyı alanlarında bitki materyallerinin tasarlanmasında konum, düzenleme, form, doku, yükseklik ve renk önemli olmaktadır (Atash, 2004). Bitkilendirme kamu mekanlarında ve ana yaya yollarında güneş ışığının erişimine izin vermeli, zaman zaman gölge sağlamalı, rüzgara, yağmura, sese karşı koruma sağlamalıdır. Özel ve gizlilik sağlayan mekanlar oluşturmalı, yolları, yürüyüş yollarını ve kamusal mekanları tanımlamalıdır. Ayrıca kıyı alanlarında odak noktaları oluşturmalı, görüş ve manzaraları çerçevelemelidir.

Kıyı alanlarındaki peyzaj pozitif fonksiyon ve yararlarıyla kente canlılık ve çekicilik getirmektedir (Huang, 2008). Kıyı alanlarında, bölgesel karakterin ortaya konulması ve bütünlük açısından, peyzaj için kullanılan bitkiler, bank, patika, yol, kaldırım, dekorasyon malzemeleri, mümkün olduğunca yerel kullanımlardan seçilmelidir. Bu şekilde yerel özellikler yansıtılır ve tasarımda ortak bir dil oluşturmak mümkün hale gelir. Peyzaj modeli yerel ruhu yansıtmalı, tasarım öncelikli olarak tarih ve kültürü anlamalı, alanın derin tarihsel çağrışımını ortaya çıkarmalıdır.

Zengin bir tarihsel belleği bulunduran bu alanlarda eski taş köprüler, eski iskeleler, binaların karakteri, dekorasyonlar geçmişle ilgili hikayeleri anlatmaktadır. Gelişimler bu yapıyı desteklemeye devam etmelidir.

Kıyı alanlarında peyzaj ile ilgili dikkat edilmesi gereken diğer noktalar; yol yüzeylerinde güzel, geçirgen ve kaymayı önleyecek malzemelerin seçilmesi, renk, doku ve boyut açısından yayalar için rahat ortamların oluşturulması, insanların suyla bütünleşebileceği kademeli platformların oluşturulması şeklinde sıralanabilir (Ren, 2011). Seçilen bitkilerin mevsimsel büyüme koşulları göz önünde bulundurulmalı, kullanılan malzemeler de bakım ve onarıma müsait olmalı, yerel kültür ve estetiği yansıtmalıdır (Zhu and Duan, 2011).

Bakım ve yönetim

Kıyı alanı projeleri tamamlandığı zaman, yeni bir süreç başlamaktadır ve bu sürecin bileşenlerinden biri mekanın bakımı ve yönetiminin sağlanmasıdır (CABE, 2007). Kıyı alanlarının başarısı için temiz bir çevre oluşturulmalı, alanın düzenli bakımı yapılmalı ve çöpler düzenli olarak alınmalıdır (Wood and Handley, 1999).

Kıyıların bakımından ve yönetiminden sorumlu özel bir yönetim birimi olmalıdır (Wang and Wang, 2008). Yüksek standarttaki bakım ve temizlik çevrenin insanlara hoş görünmesini sağlamaktadır (Van Zyl, 2009).

Project for Public Spaces (PPS) kıyı alanlarının korunması ve çeşitli aktivitelerin yıl boyunca sürdürülebilmesi için devamlı bir yönetim gerektiğini vurgulamaktadır.

Kıyı işletmeleri ve kuruluşlar arasında ortak bir kıyı geliştirme topluluğu oluşturularak, kıyı alanlarında canlılığı artırıcı faaliyet düzenlemeleri sağlanabilmektedir. Örneğin, Circular Rıhtımı'nın bakımı Sydney Kenti ve Sydney Feribotları ortak çalışmasıyla gerçekleştirilmektedir (Stevenson, 2006). Kurumlar alanın genel bakımından sorumludur ve mekandaki hasarlar zamanında onarılmak üzere ilgili birimlere bildirilmektedir.

2.2.5.4. Sosyalleşme

Kamu mekanı yapısı nedeniyle sosyaldır. Mekanda yer alan aktiviteler, kamu mekanının sosyal bir mekan olarak tanımlanmasını sağlar. Bu mekanlar bir çeşit insanları bir araya getirmek için özel olarak oluşturulmuş sosyal mekanlardır. Bu mekanlarda yerel halk ve yabancılar, birbirine benzeyen ve benzemeyen insanlar karışır, karşılaşır ve iletişime girer. İnsanların sosyal yapıları bu mekanlarda gün yüzüne çıkar, toplanma ihtiyaçları giderilir (Shaftoe, 2008). Kamu mekanında gerçekleşen aktiviteler ve kutlamalar da sosyal entegrasyonu ve toplum duygusunu güçlendirir (Madanipour, 2010).

Kamu mekanları, etnik, köken, yaş, cinsiyet gibi özelliklere bakmaksızın herkese açıktır ve bu şekliyle toplum için demokratik bir forum oluşturmaktadır (CABE, 2004).

Uygun şekilde tasarlanmış ve bakımlı bir kamu mekan toplanma alanları sağlayarak insanları bir araya getirir, kaybolmakta olan toplum bağlarını güçlendirir. Bu mekanlar bölgenin kültürel kimliğini şekillendirir, yerel toplum için yer duygusu ve aidiyet duygusu sağlar.

Düşüncelerin rahatlıkla ifade edildiği ve aktivitelerin bulunduğu bu mekanlar, kişiler arasındaki etkileşimin de gelişmesiyle bağlılık duyulan mekanlar haline gelir. İnsanlar kendilerini bu mekanlarda güçlü ve iyi hissederler. Kentlerin yansıması olan kamu mekanlarında insanlar yüz yüze etkileşim içindedir ve sosyalleşmektedirler (Shaziman vd., 2010).

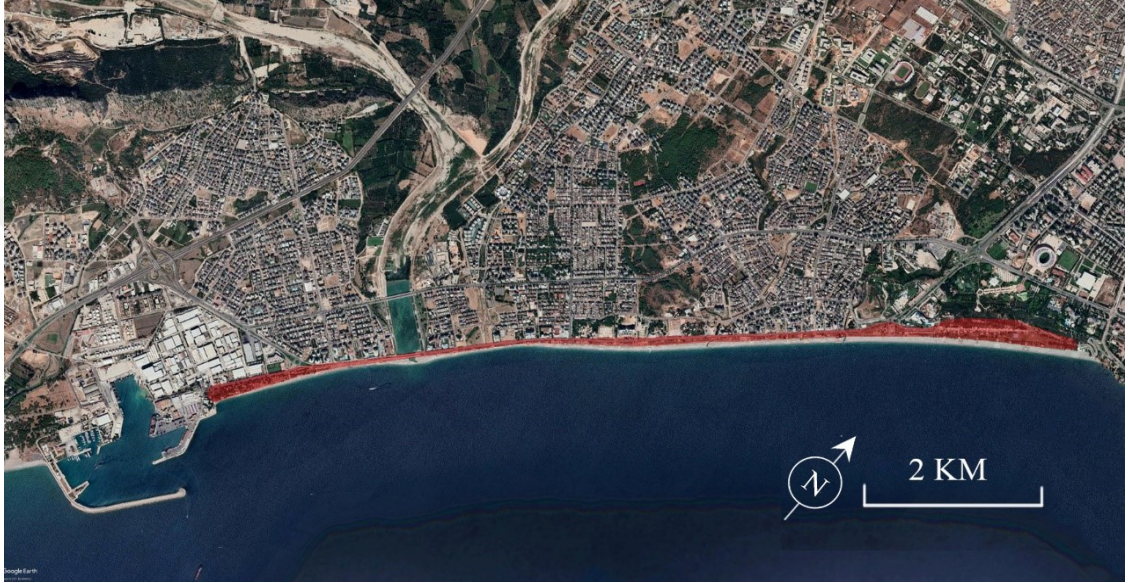
Sosyal mekanların genel özelliklerine bakıldığında, genellikle iyi bir konumda yer aldıkları görülmektedir (Carmona vd., 2010). Hem fiziksel hem de görsel açıdan erişilebilir/ulaşılabilir konumda olması gereken bu mekanların bir takım elemanlarla diğer alanlardan izole edilmesi az kullanılmalarına neden olur. Mekan hem belirgin (bank, koltuk, vb.), hem de bütünleyici (merdivenler, düşük seviyede duvarlar, vb.) oturma elemanlarıyla kişiler arasındaki etkileşimi sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.

Kıyı alanlarının tasarımı gerçekleştirilirken insanların davranış ve psikolojileri göz önüne alınmalıdır (Ren, 2011). Kıyı alanlarındaki mekanların yapılandırılmasında insanlar ve mekanlar arasındaki ilişki göz önünde bulundurulmalı, mekansal çevre ve insan ilişkilerin organik bağının kurulması için farklı grupların istekleri dikkate alınmalıdır. Bu şekilde insanların sosyalleşmesine katkıda bulunmak mümkün olabilir.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Materyal

Araştırmanın ana materyalini Antalya kent merkezinde yer alan Konyaaltı Kıyı Promenadı oluşturmaktadır. Konyaaltı Kıyı Promenadı, Antalya kentinin batısında yer alan Konyaaltı Plajı boyunca uzanmaktadır. Doğuda Antalya Falezleri, batıda ise Antalya Limanı ile sınırlanmıştır. Merkez ilçelerden Konyaaltı ve Muratpaşa ilçeleri sınırlarında yer alan promenadın uzunluğu yaklaşık 7 km'dir (Şekil 3.1).

Şekil 3.1. Çalışma alanı sınırları

Konyaaltı Kıyı Promenadı, Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından projelendirilmiş ve yapımı sağlanmıştır. Kent merkezinde bulunmasından ötürü yıl boyu yoğun bir kullanımı olan Konyaaltı Kıyı Promenadı çok çeşitli işlevlere sahip büyük bir kamusal mekan niteliğindedir. Araç park yerleri (Şekil 3.2), oturma grupları (Şekil 3.3), çocuk parkları (3.4), basketbol sahaları (Şekil 3.5), etkinlik alanları (Şekil 3.6) ve daha bir çok kamusal kullanım alanlarını barındırmaktadır.

Şekil 3.2. Konyaaltı K1y1 Promenadındaki araç, motorsiklet ve bisiklet park yerleri

Şekil 3.3. Konyaaltı K1y1 Promenadındaki oturma grubu örneği

Şekil 3.4. Konyaaltı K1y1 Promenadındaki çocuk parkı örneği

Şekil 3.5. Konyaaltı Kıyı Promenadındaki basketbol sahası örneği

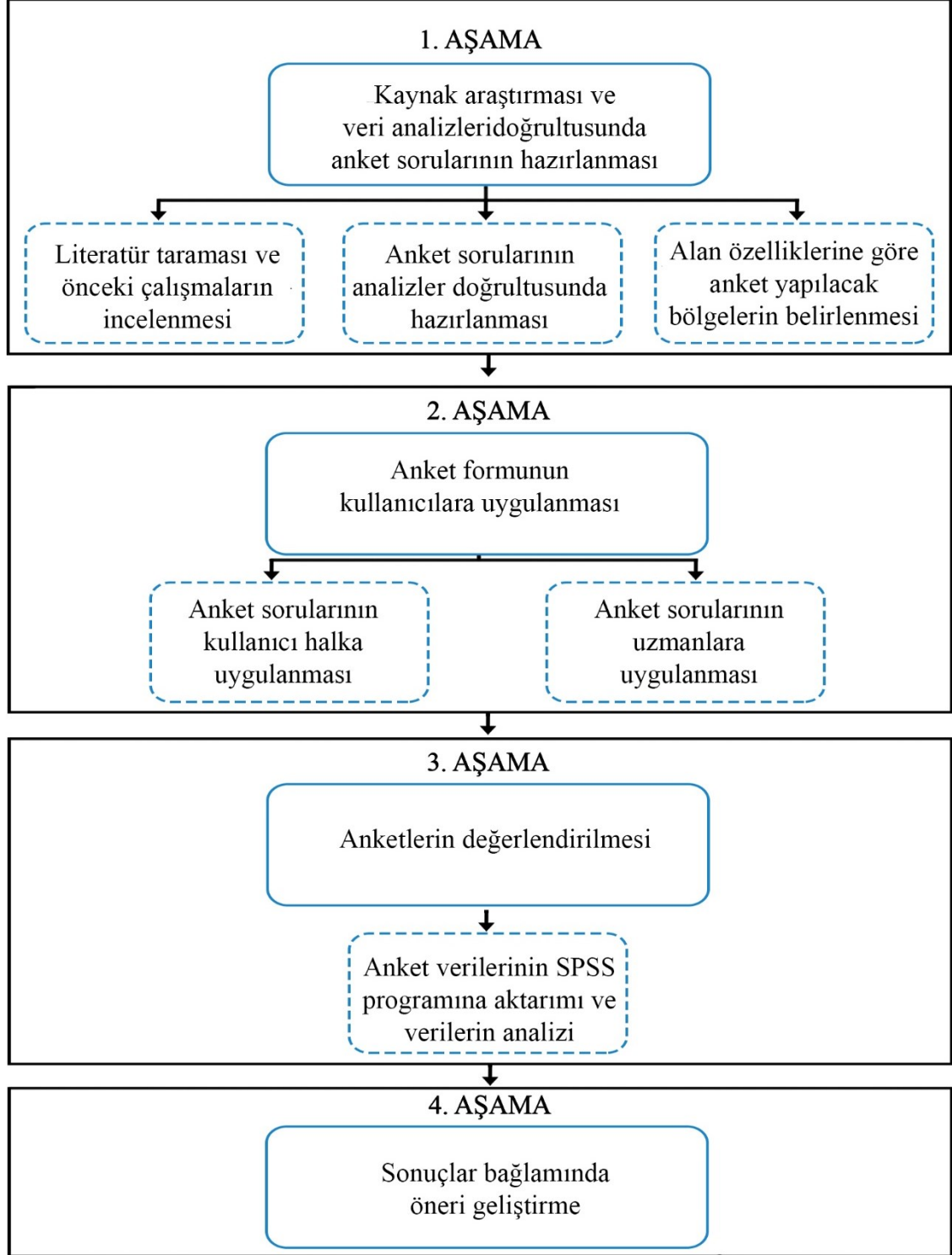

Şekil 3.6. Konyaaltı Kıyı Promenadındaki etkinlik alan örneği

Konyaaltı kıyı promenadını kullanan kişilerle yapılan anket sonuçlarından da araştırma materyali olarak yararlanılmıştır. Araştırmada yararlanılan diğer materyaller arasında, kıyı promenat düzenlemeleri ve başarılı kamu mekan standartları ile ilgili kitap, makale ve bilimsel araştırma sonuçları, yazılı ve sözlü kaynaklar; Konyaaltı kıyı düzenlemesine ilişkin plan, proje ve diğer yazılı ve görsel materyaller; çalışma alanında yapılan gözlem ve tespitler yer almaktadır.

3.2. Metot

Araştırma dört aşamada gerçekleştirilecek olup, akış şeması Şekil 3.7’de verilmiştir.

Şekil 3.7. Çalışma yöntemi akış şeması

Birinci aşamada, kıyı promenadları, kıyı düzenlemeleri, kıyı mekanlarının niteliği, kamu mekanlarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili veriler toplanmış, daha önce yapılmış olan çalışmalar, tezler, araştırma projeleri, makale ve kitaplar incelenmiştir. Kullanıcılara uygulanacak anketin içeriği, PPS tarafından geliştirilen başarılı kamu mekanı bileşenlerinin (erişilebilirlik ve bağlantılar, kullanım ve aktiviteler, konfor ve imaj, sosyalleşme) detaylandırılmasıyla elde edilmiş olan sorular temelinde hazırlanmıştır. PPS'in sınıflandırmasından farklı olarak "peyzaj" bu çalışmada ayrı bir bileşen olarak alt bileşenleriyle birlikte ele alınmıştır. (Ek 1). Anket soruları üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ziyaretin niteliği, alana ulaşım, alana geliş sebebi ve alanı tanıma düzeyini ölçen 5 adet soru sorulmuştur. İkinci bölümde kullanıcıların mekanın niteliğine ilişkin görüşlerini almaya yönelik 50 adet önerme sorulmuştur. Ziyaretçilerden bu önermeler hakkında 1-5 Likert Ölçeği'ne göre görüş bildirmeleri istenmiştir (1:Hiç katılmıyorum, 2:Kısmen katılmıyorum, 3:Kararsızım, 4:Kısmen katılıyorum, 5:Tamamen katılıyorum). Üçüncü bölümde ise, kullanıcı profilini belirlemeye yönelik 7 adet soru sorulmuştur. Uzmanlara, anketin sadece ikinci bölümü uygulanmıştır.

İkinci aşamada başarılı kamusal mekan bileşenleri temelinde hazırlanmış olan anketler halka ve uzmanlara uygulanmıştır. Konyaaltı kıyı promenadının yıllık ziyaretçi sayısına ilişkin bir veri bulunmamaktadır, ancak kent merkezinde yer alan konumu nedeniyle yıl boyunca hem yerli hem de yabancı turistler tarafından yoğun bir şekilde kullanıldığı bilinmektedir. Dolayısıyla yıllık ziyaretçi sayısının 100.000'in üzerinde olduğu sonucuna varılabilir. Bu bağlamda Arkin ve Colton (1968) tarafından sosyal araştırmalar için geliştirilen çizelgeye göre % 5 kabul edilebilir hata payı ve % 95 güven aralığında toplam örneklem sayısı 384 olarak belirlenmiştir. Anketler, Konyaaltı Kıyı Promenadı'nda yüz yüze görüşme yöntemiyle yapılmıştır. Anketler Kıyı Promenadının kullanıcılar tarafından en fazla kullanılan ve birden fazla işleve-kullanıma yakın olan bölümlerinde yapılmıştır (Şekil 3.8 – Şekil 3.11). Anket, Konyaaltı Kıyı Promenadı'nı tanıyan, planlama ve tasarım mesleklerine mensup bir uzman grubuna da uygulanmıştır. Bu grup, 3 peyzaj mimarı, 1 mimar ve 1 şehir plancısı olmak üzere toplam 5 kişiden oluşmaktadır. Uzmanlar 15-20 yıl mesleki deneyime sahip kişiler arasından belirlenmiştir.

Şekil 3.8. Konyaaltı Kıyı Promenadında anketlerin uygulandığı noktalar

Şekil 3.9. Anket uygulanan 1 nolu alan: Sea Life Family Resort Otel önü

Şekil 3.10. Anket uygulanan 2 nolu alan: Konyaaltı Belediye Binası önü

Şekil 3.11. Anket uygulanan 3 nolu alan: Dumlupınar Bulvar Kavşağı yakını

Üçüncü aşamada kullanıcılardan alınan cevaplar SPSS yazılımına aktarılmış, istatistiksel analizlere tabi tutulmuşlardır. Anketleri değerlendirirken demografik verilerin açıklanması için Sıklık (frequency) Analizi, kullanıcı görüşlerinin belirlenmesi için Ki-kare (chi-square) anlamlılık testleri uygulanmıştır. Elde edilen verilerden Konyaaltı Kıyı Promenadının bir kamu mekanı olarak başarısı nitel olarak belirlenmiş, ayrıca nicel olarak da hesaplanmıştır. Nitel belirlemede ziyaretçilere yöneltilen 50 önermenin her birine verilen cevapların oranları hesaplanmış ve yorumlanmıştır. Nicel hesaplamada ise her bir önermenin, her bir bileşenin ve genel olarak Konyaaltı Kıyı promenadı'nın başarısının nicel olarak ölçülmesi gerçekleştirilmiştir.

Orijinal olarak geliştirilen bir yaklaşımla, bir önermenin nicel hesaplamasında, Likert Ölçeği'nde her bir yargının temsil ettiği rakamsal değerler kullanılmıştır (Hiç katılmıyorum=1, Kısmen katılmıyorum=2, Kararsızım:3, Kısmen katılıyorum=4, Tamamen katılıyorum=5). Ankete katılanlardan her bir yargıyı tercih edenlerin sayısı ile o yargının Likert Ölçeği'ndeki rakamsal değeri çarpılmış ve toplam denek sayısına bölünmüştür. Her bir yargı için elde edilen değerler toplanmak suretiyle önermenin başarı değeri hesaplanmıştır. Başarı değeri 5 üzerinden 3,5 ve üzeri çıkan önermeler bağlamında Konyaaltı Kıyı Promenadı “başarılı” olarak kabul edilmiştir. 3 değeri kararsızlığı, 4 değeri ise onaylamayı temsil ettiğinden matematiksel olarak 3,5 ve üzeri değerler başarılı kategorisinde değerlendirilmiştir. Önermelerin başarı değeri hesaplamasında kullanılan formül aşağıda verilmiştir:

$$\text{ÖBD} = (\text{HKS} \times 1/384) + (\text{KMS} \times 2/384) + (\text{KAS} \times 3/384) + (\text{KLS} \times 4/384) + (\text{TKS} \times 5/384)$$

Formülde:

ÖBD = Önermenin Başarı Değeri

HKS = Hiç Katılmayanların Sayısı

KMS = Katılmayanların Sayısı

KAS = Kararsızların Sayısı

KLS = Kısmen Katılanların Sayısı

TKS = Tamamen Katılanların Sayısı

Her bir bileşenin nicel hesaplamasında, bileşendeki önermelerin sayısı ve her bir önermenin başarı değerleri esas alınmıştır. Bileşendeki önermelerin başarı değerleri toplanmış ve bileşendeki önerme sayısına bölünmüştür. Başarı değeri 3,5 ve üzeri çıkan bileşenler bağlamında Konyaaltı Kıyı Promenadı “başarılı” olarak kabul edilmiştir. Bileşenlerin başarı değeri hesaplamasında kullanılan formül aşağıda verilmiştir:

$$\text{BBD} = (\text{AÖBD}) + (\text{BÖBD}) + \dots + (\text{nÖBD}) / \text{ÖS}$$

Formülde:

$$\begin{aligned} \text{BBD} &= \text{Bileşenin Başarı Değeri} \\ \text{AÖBD} &= \text{A Önermesinin Başarı Değeri} \\ \text{BÖBD} &= \text{B Önermesinin Başarı Değeri} \\ \text{nÖBD} &= \text{n Önermesinin Başarı Değeri} \\ \text{ÖS} &= \text{Bileşenin Toplam Önerme Sayısı} \end{aligned}$$

Konyaaltı Promenadı'nın genel başarısının nicel hesaplamasında ise, bileşenlerin her birinin başarı değerinin toplanması ve toplam bileşen sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanmıştır. Başarı değeri 3,5 ve üzeri çıktığı koşulda Konyaaltı Kıyı Promenadı “başarılı” olarak kabul edilmiştir. Konyaaltı Promenadı'nın genel olarak başarı değeri hesaplamasında kullanılan formül aşağıda verilmiştir:

$$\text{KKPBD} = (\text{ABBD}) + (\text{BBBD}) + \dots + (\text{nBBD}) / \text{TBS}$$

Formülde:

$$\begin{aligned} \text{KKPBD} &= \text{Konyaaltı Kıyı Promenadı Başarı Değeri} \\ \text{ABBD} &= \text{A Bileşeni Başarı Değeri} \\ \text{BBBD} &= \text{B Bileşeni Başarı Değeri} \\ \text{nBBD} &= \text{n Bileşeni Başarı Değeri} \\ \text{TBS} &= \text{Toplam Bileşen Sayısı} \end{aligned}$$

Araştırma kapsamında ayrıca ziyaretçilere yöneltilen ve mekanın niteliğini (başarısını) sorgulayan sorular ile ziyaretçilerin yaş, cinsiyet gibi demografik özellikleri ile ilgili sorulara verilen yanıtlar arasındaki anlamlılık durumunu ortaya koymak üzere çapraz sorgulamalar yapılmıştır. Yapılan bu analizler sonucunda kullanıcılar açısından Konyaaltı Kıyı Promenadı'nın ne kadar erişilebilir/ulaşılabilir, ne kadar konforlu, ne kadar güvenli ve sosyal aktivite yapmaya ne kadar elverişli olduğu; ne kadar sosyalleşme olanağı sağladığı; ayrıca sanatsal ve estetik değeri ve peyzaj düzenlemesinin yeterliliği ortaya konulmuştur. Uzmanlardan alınan anket sonuçları da aynı şekilde rakamsal verilerle başarı indeksi ölçümüne tabi tutulmuştur ve tartışma bölümünde de uzman ve kullanıcı halk görüşleri karşılaştırılmıştır.

Dördüncü ve son aşamada elde edilen sonuçlar tartışılmış ve Konyaaltı Kıyı Promenadının daha başarılı bir kamu mekanı olabilmesine yönelik önerilere yer verilmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Alana Dair Bulgular

4.1.1. Konyaaltı Promenadının Tarihsel Gelişim Süreci

Konyaaltı Plajı, Türkiye'nin en önemli kent plajlarından biridir. Antalya kent merkezinden Kemer yönüne doğru ilk karayolunun yapımına 1937 yılında başlanmıştır. Konyaaltı Plajı'na paralel olarak yapılan ve önceleri dar ve geçilmesi zor olan bu yol 1970'li yıllarda iyileştirilmiştir.

Konyaaltı Plajı'nın rekreasyonel amaçlarla kullanılmaya başlanması 1950'li yıllara dayanmaktadır. 1956 yılında, dönemin Antalya Belediye Başkanı Hayret Şakrak Plaj alanında “oba” olarak adlandırılan ilkel yazlık ahşap barınakları ilk kez kendisi için inşa ettirmiştir. Bu barınaklar kısa sürede hızla yayılmış, 1958 yılında plajdaki obaların sayısı 60'ı bulmuştur (Çimrin 2006) (Şekil 4.1).

Şekil 4.1.1. Konyaaltı Plaj obaları (Çimrin 2006)

1962-1963 yıllarında, Antalya Belediye Başkanı Nuri Teoman Paşa zamanında, Konyaaltı Plajı'nda düzenleme çalışmaları yapılmıştır. Tahta obalar, tuvaletler ve diğer birimler ihtiyaca daha uygun hale getirilmiştir. Daha sonra ise eskiyen, yıkılan tahta obaların yerine beton obalar yaptırılmıştır. Obalara talebin fazla olması nedeniyle, Antalya Belediyesi'nce ihale ile halka kiralanmaya başlanmıştır. 1980'lerde Konyaaltı Plajı'ndaki obaların sayısı 400'ü bulmuştur. Ancak Antalya'nın modernleşmeye ve turizm kenti olmaya başlamasından dolayı 1987'de bütün obalar yıkılmıştır (Çimrin 2006).

Antalya Belediyesi, 1993 yılında “Büyükşehir Belediyesi” statüsü kazanmıştır. Bakanlar Kurulunca onaylanan 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereği 2 Ekim 1993 tarihinde Konyaaltı, Kepez ve Muratpaşa Belediyeleri “Alt Kademe Belediyeleri” olarak kurulmuş, 5747 sayılı Kanunla da ilçe belediyesi statüsüne kavuşmuşlardır.

10 Temmuz 2004 tarihinde yasalaşan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu ile Antalya Büyükşehir Belediyesinin sınırları yeniden belirlenmiş; 2008 yılında Aksu ve Döşemealtı Belediyeleri merkez ilçe belediyeleri olarak diğer üç alt belediyeye katılmıştır.

3621 Sayılı Kıyı Kanunu’nun 1994 yılında kabulü ve Antalya Belediyesi’nin büyükşehir statüsüne kavuşmasıyla Konyaaltı Plajı’nda yeniden düzenleme çalışmaları hız kazanmıştır. Ancak Konyaaltı Plajı’nın Konyaaltı Varyantı ile Dumlupınar Kavşağı arasındaki kesiminin Muratpaşa Belediyesi sınırları içerisinde; Dumlupınar Kavşağı ile Antalya Limanı arasındaki kesiminin ise Konyaaltı Belediyesi sınırları içerisinde yer alması planlama ve tasarım çalışmalarının ayrı ayrı yapılmasına neden olmuştur.

2000 yılında Antalya’nın ulaşımına katkı sağlayacak ve böylece Konyaaltı kıyı yolunun yükünü büyük oranda hafifletecek olan 2. Boğaçay Köprüsü’nün yapımına başlanmış ve 2003 yılı itibarıyla yapımı tamamlanmıştır. 26 Temmuz 2002’de ise Konyaaltı Varyantı’na yakın konumda Beach Park adı verilen eğlence merkezi hizmete girmiştir.

20 Eylül 2014 tarihinde, Konyaaltı Varyantı’ndan Antalya Limanı’na kadar uzanan kıyıda, Antalya Büyükşehir Belediyesi’nce Mimarlar Odası Antalya Şubesi koordinasyonunda, serbest, ulusal ve tek kademeli olarak “Antalya Büyükşehir Belediyesi Konyaaltı Sahili Mimari ve Kıyı Düzenlemesi Fikir Proje Yarışması” açılmıştır. 10 Aralık 2014 tarihinde yarışma sonuçlanmış ve uygulanacak proje seçilmiştir.

Seçilen proje temel olarak, var olan potansiyelini yeterince kullanamayan, alanda baskın öge konumundaki karayolunun kenti ve kıyıyı ayrıştırıcı niteliğine son verip Konyaaltı’nı kara ile denizi ve farklı kullanıcı profillerini buluşturan; yayayla aracı, dikey erişimle yatay doluşımı bir araya getiren bir kentsel arayüz olarak yeniden tanımlamaktadır. Alandaki mevcut dikey ve yatay bağlantılar korunurken, yaya ile uyumlu araç trafiğinin yanı sıra nitelikli bir toplu taşıma ve bisiklet ulaşımı için altyapı hazırlanmıştır. Rekreasyon, spor ve kültür faaliyetlerini içeren çoklu ve karma kullanımlarla kıyı yeniden işlevlendirilirken, her türden kullanıcı için alanı erişilebilir/ulaşılabilir ve algılanabilir kılacak mimari öneriler geliştirilmiştir (İtez, 2018).

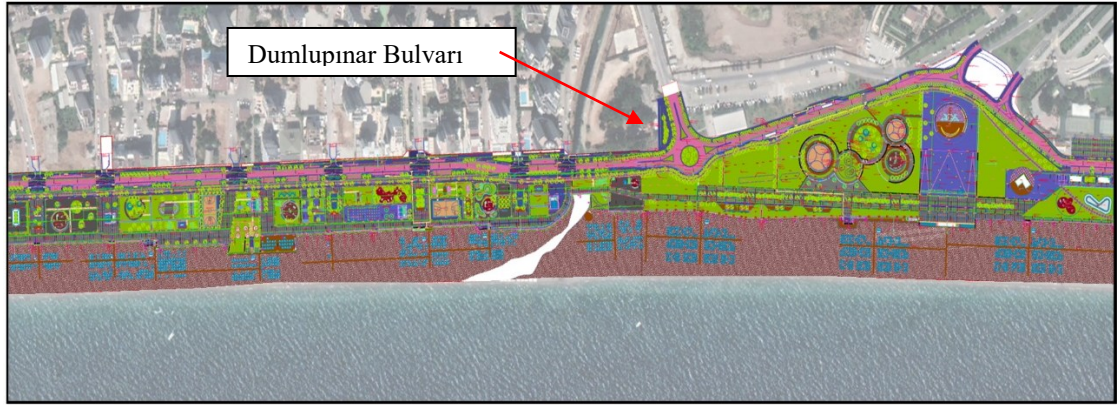
Kentsel peyzaj elemanları ise farklı işlevde modüller olarak tasarlanmıştır. Oturma ve uzanma imkânı veren kentsel mobilyalar, gölgelikler, aktivite noktaları, su ve bitkisel peyzaj elemanları sert, yarı sert ve yumuşak peyzaj yüzeyleri ile birleştirilmiştir. Proje alanının önemli ve aktif noktalarından biri olan Beachpark, eskiden olduğu gibi, alış-veriş, yeme-içme, eğlence ünitelerini içermektedir. Burada otoparka dönüşen sahil yolu ve girişteki otopark alanları kaldırılmış, yeşil alan artırılarak sert zemin oranı düşürülmüştür (İtez, 2018).

Bu alanda fonksiyonları dışında büyüyen eski büfeler yerine sadece kumsala hizmet eden büfeler planlanmış; eski ticari birimler yerine koru alanı ile kıyı bağlantısını güçlendiren birimler eklenmiştir. Kültür park alanına dikey bağlantı için iki asansör eklenerek iki kamusal alan birleştirilmiş, ahşap portatif yollarla engellilerin ve çocuk arabalıların plaja kolay ulaşımı sağlanmıştır. Beachpark alanındaki ticari birimlerin önlerine bir saçak eklenerek yayalar için Falez meydanından Olbia meydanına uzanan konforlu bir geçiş yaratılmıştır. Sahildeki duvarın kaldırılması ile kumsal ile çayır birbiri içine akan tek bir kamusal alan haline getirilmiş ve kıyının engelliler tarafından da kullanılması sağlanmıştır. Akdeniz sahilinin Dumlupınar Bulvarı birleşiminde yer alan Olbia Meydanı, spor, eğlence ve kültür aktiviteleri için mekânsal imkanları olan, alana giriş kapısı gibi davranan bir kent meydanı olarak planlanmıştır. Meydandaki interaktif su gösterileri eğlencenin yanında serin bir güneşlenme imkânı sunmaktadır. Çok amaçlı spor alanları ise her yaştan kullanıcıya spor ve eğlence altyapısı sağlamaktadır. Kentin zengin kültürel hayatının etkinliklerini sahile taşıyan Amfi Tiyatro, denizden bakıldığında alana kimliğini veren bir heykel işlevi görmektedir. Ticari ve idari yapıların önündeki çayır alandaki kay kay pisti, uçurtma tepesi ve eğlence alanları ise alternatif rekreasyon çeşitliliği yaratmaktadır. Tasarlanan yol geometrisi ve yüzey malzemesi sayesinde trafik yavaşlatılarak Akdeniz bulvarı yaya odaklı hale getirilmiştir. Öte yandan Kuzeydeki yerleşim alanları arasındaki yeşil koridorların izleri sahile dek uzatılarak bu hatlar kıyıda yeşil alanlarla sonlandırılmıştır (İtez, 2018).

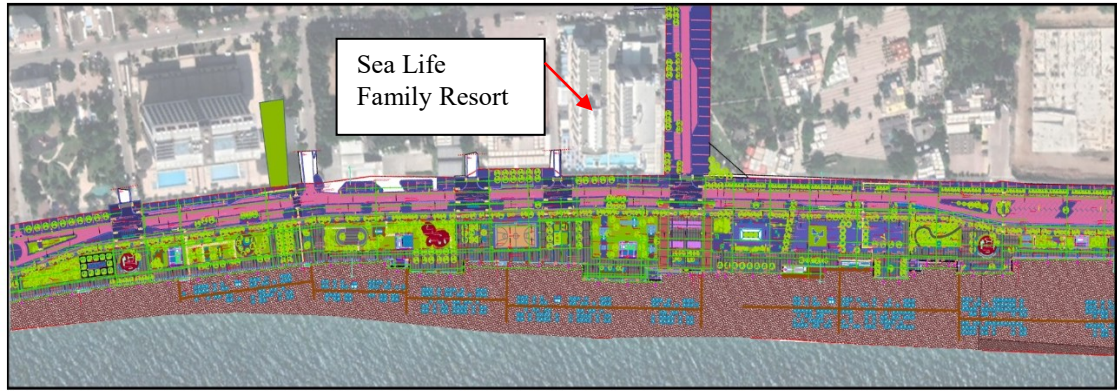
Seçilen projede trafiğe kapalı bir tasarım bulunduğu için uygulanan proje farklılık göstermiştir. Uygulanan proje Şekil 4.1.2’de verilmiştir. Şekil 4.1.3’de projenin Dumlupınar Bulvarı önündeki tasarımı, Şekil 4.1.4’de Sea Life Family Resort Otel önündeki tasarımı, Şekil 4.1.5’de belediye binası önündeki tasarımı verilmiştir. Bu alanlar anketlerin yapıldığı alanlar olmakla birlikte mekanın en işlek noktalardır.

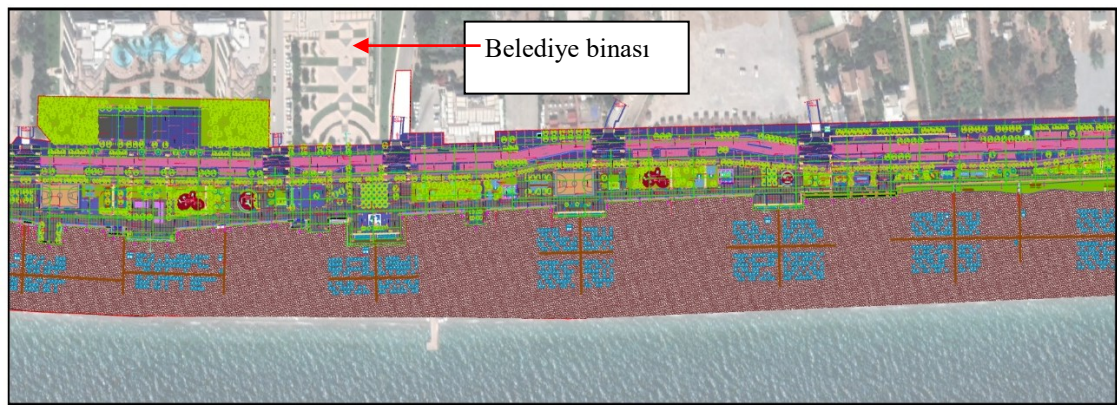
Şekil 4.1.2. Konyaaltı Promenadı Peyzaj Uygulama Projesi

Şekil 4.1.3. Dumlupınar Bulvarı tasarımı

Şekil 4.1.4. Sea Life Family Resort Otel çevresi tasarımı

Şekil 4.1.5. Belediye binası önü tasarımı

4.1.2. Konyaaltı Promenadının Gözlemsel Bulguları

Bitkilendirmede Antalya’da çok sık kullanılan palmiye türlerine sıklıkla yer verilmiş bunun yanısıra bolca ağaççık formu bitkiler, çalılar ve bazı bölgelerde zeytin ağaçları kullanılmıştır (Şekil 4.1.6).

Şekil 4.1.6. Bitkilendirme örneği

Yol geçişlerinde bırakılan aralıklarda yer örtücüler ve mevsimlik bitkiler yoğunlukla kullanılmışlardır (Şekil 4.1.7).

Şekil 4.1.7. Yol geçiş örneği

Alanda etkinlik alanı olarak kullanma amacıyla yapılmış 1 adet mekan Dumlupınar Bulvarı’na yakın bir konumda bulunmaktadır (Şekil 4.18).

Şekil 4.1.8 Etkinlik alanı

Kıyı-plaj geçişlerinde genellikle rampa ve merdivenler yakın aralıklarla ve bazen birarada konulmuşlar; bazıları bitkilerle canlandırılmış bazıları ise olduğu gibi bırakılmıştır (Şekil 4.1.9).

Şekil 4.1.9. Kıyı-plaj geçiş örneği

Alanda araç otoparkları döşeme farklılığıyla ayrılmış, motosiklet ve bisiklet otoparklarına dubalar konarak araçların park etmesi engellenmiştir (Şekil 4.1.10).

Şekil 4.1.10. Otopark örneği

Alanın en işlek bölgelerinden biri olan Sea Life Resort önünde bulunan oturma grupları gölgeleme ihtiyacıyla birlikte düşünülmüştür (Şekil 4.1.11).

Şekil 4.1.11. Oturma alanı örneği

Alanda dikkat çeken alanlardan biri de kay-kay pistidir. 14-18 yaş arası grubun çok sık kullandığı gözlemlenmiştir. Tek olmasından dolayı da yoğun kullanılmaktadır (Şekil 4.1.12).

Şekil 4.1.12. Kay-kay pisti

Çocuklarını izlemek isteyen ebeveynler için klasik dışına çıkılarak bank yerine beyaz küp şeklinde taşlar kullanılmıştır (Şekil 4.1.13).

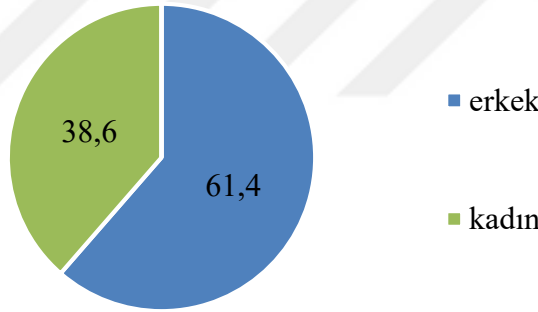
Şekil 4.1.13. Çocuk oyun alanı örneği

4.2. Konyaaltı Kıyı Promenadı Hakkında Ziyaretçi Görüşleri

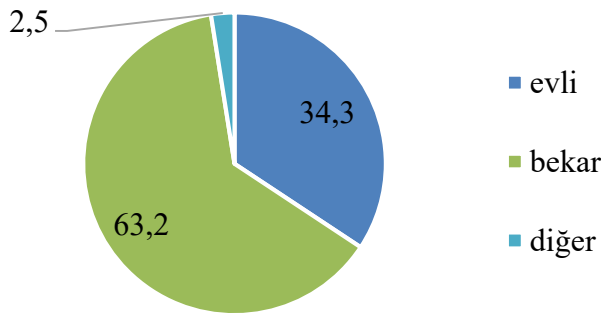
Yöntem Bölümü'nde de açıklandığı üzere, Konyaaltı Kıyı Promenadı'nın kamusal mekan olarak başarısını ölçmek üzere hazırlanan anketler alanı ziyaret eden yerli ziyaretçilere yüz yüze görüşme yöntemi ile rastlantısal olarak uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler aşağıda ayrıntılı olarak verilmiştir.

4.2.1. Ziyaretçilerin özellikleri

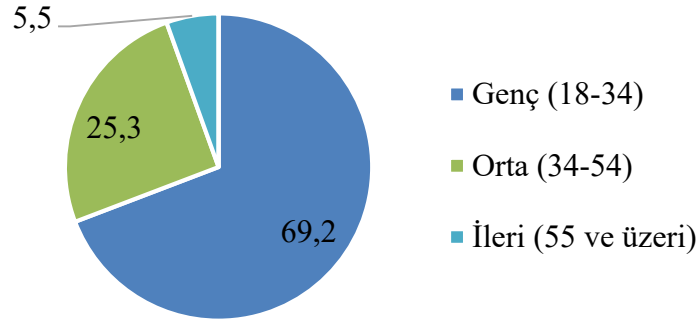
Anket kapsamında bireylerin cinsiyet, yaş, iş, medeni durumları, eğitim düzeyi ve gelir durumları sorgulanmıştır. Elde edilen verilerle ankete katılanların % 61,4'ünün erkek, % 38,6'sının kadın olduğunu göstermektedir (Şekil 4.2.1). Katılımcıların % 34,3'ü evli, % 63,2'si bekârdır (Şekil 4.2.2). Katılımcıların % 69,2'si genç yaş grubuna (18-34 yaş) mensuptur (Şekil 4.2.3). Katılımcılar arasında en büyük grubu % 51,6 ile işçi-memur grubu oluşturmaktadır (Şekil 4.2.4). Eğitim bakımından yarısına yakını (% 46,9) üniversite mezunudur (Şekil 4.2.5); gelir bakımından ise üçte ikisine yakını (% 60,1) orta gelir düzeyindedir (Şekil 4.2.6).

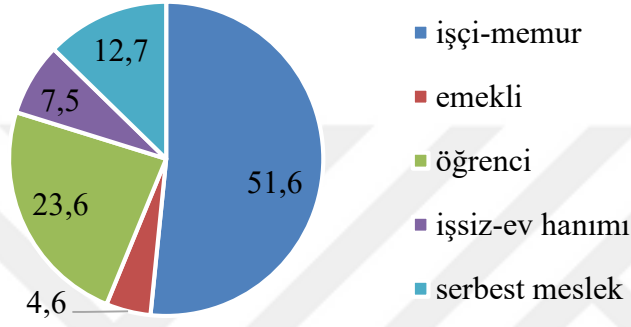
Şekil 4.2.1. Araştırmaya katılanların cinsiyet dağılımı

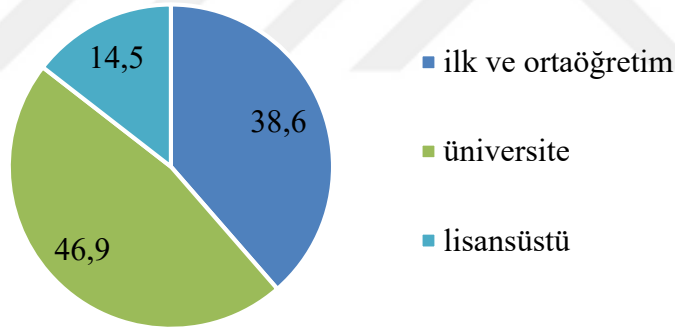
Şekil 4.2.2. Araştırmaya katılanların medeni halleri

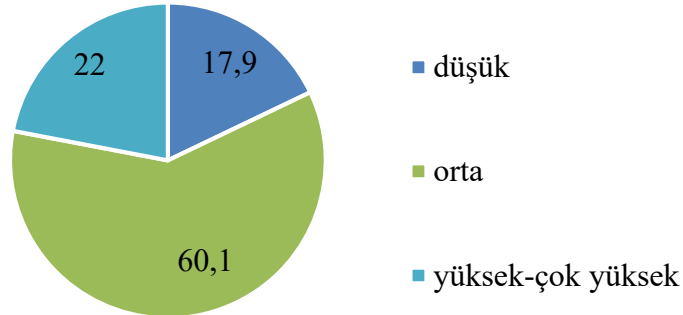
Şekil 4.2.3. Araştırmaya katılanların yaş dağılımı

Şekil 4.2.4. Araştırmaya katılanların iş dağılımları

Şekil 4.2.5. Araştırmaya katılanların eğitim durumu

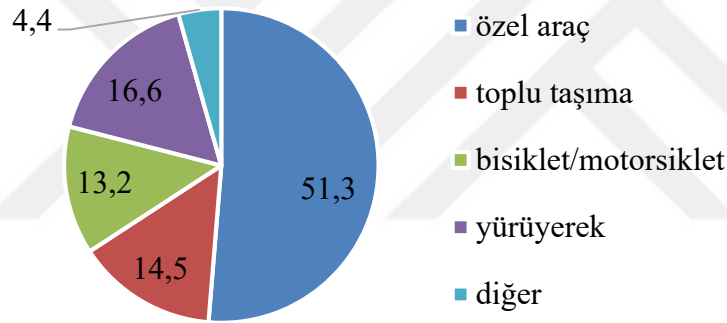

Şekil 4.2.6. Araştırmaya katılanların gelir durumu

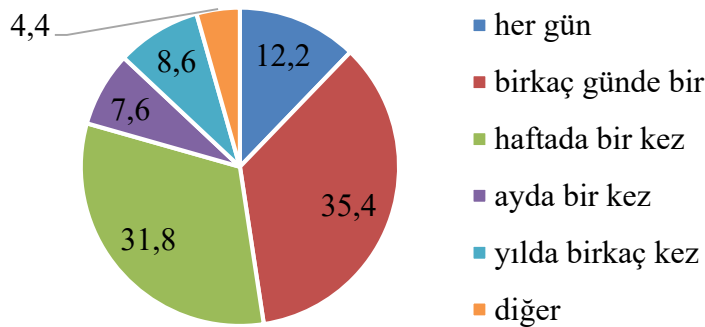
4.2.2. Ziyaretin özellikleri

Ankete katılanlara Konyaaltı Kıyı promenadı'na nereden ve nasıl geldikleri ve ziyaretlerinin özelliklerinin belirlenmesine yönelik bazı sorular sorulmuştur.

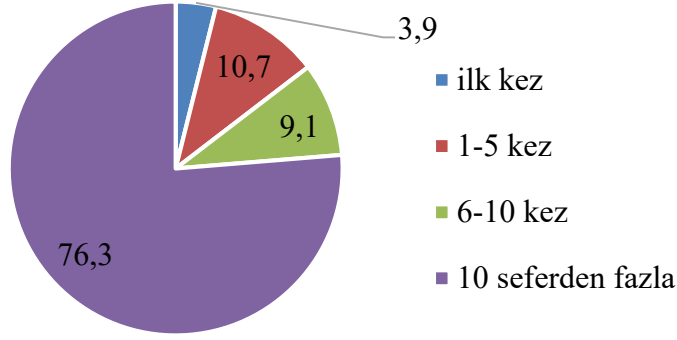
Araştırmaya katılanların yarısından fazlası (% 51,3) alana özel araçlarıyla geldiklerini bildirmişlerdir (Şekil 4.2.7). Ziyaretçilerin üçte birinden fazlası (% 35,4) alana birkaç günde bir geldiklerini beyan ederken, üçte birine yakını da (% 31,8) haftada bir kez ziyaret ettiklerini beyan etmişlerdir (Şekil 4.2.8). Ziyaretçilerin büyük çoğunluğu Konyaaltı Kıyı Promenadı'nda yapılan yeni düzenleme çalışmaları sonrasında alana on defadan fazla (% 76,3) geldiklerini ifade etmişlerdir (Şekil 4.2.9). Ziyaretçilerin alan geliş nedenleri arasında birinci sırayı denizi seyretme (% 20,8) alırken, onu yüzmeye (% 19,8) ve yürüyüş yapma (% 15, 1) takip etmiştir (Şekil 4.2.10). Ziyaretçilerin üçte ikisi (% 66,4) Konyaaltı Promenadı'nın tamamını görmüşlerdir (Şekil 4.2.11). Araştırmaya katılanların ikamet ettiği mahallelere bakıldığında, Antalya'nın hemen her mahallesinden ziyaretçi olduğu görülmüştür. En çok ziyaretçi Kültür (% 8,2) ve Uncalı (% 6) mahallelerinden gelmektedir.

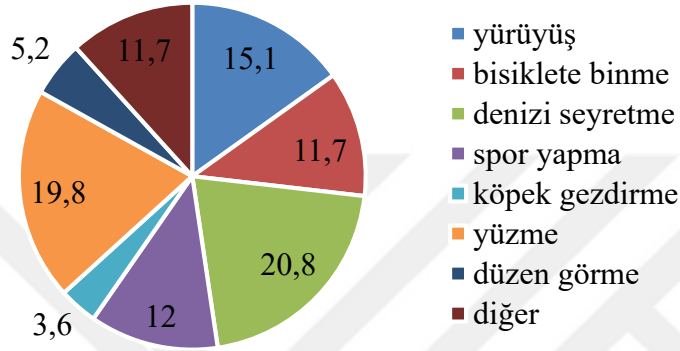
Şekil 4.2.7. Ziyaretçilerin alana ulaşım şekli

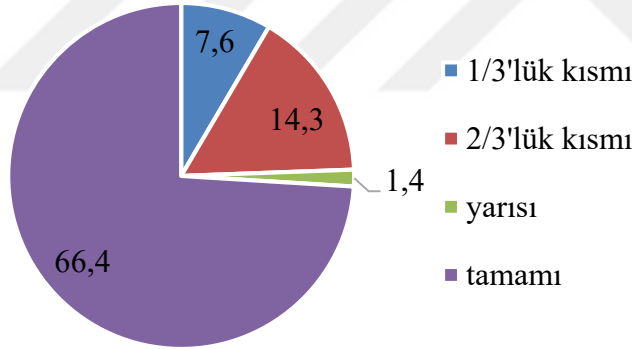
Şekil 4.2.8. Ziyaretçilerin alana geliş sıklığı

Şekil 4.2.9. Ziyaretçilerin yeni düzenleme sonrası alana geliş sayısı

Şekil 4.2.10. Ziyaretçilerin alana geliş sebebi

Şekil 4.2.11. Ziyaretçilerin alanı görme miktarı

4.2.3. Ziyaretçilerin promenad hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi

Bu bölümde ziyaretçilerin alan hakkındaki görüşleri doğrultusunda alanın mevcut durumunu ve sorunlarını anlamak amaçlanmıştır. Ziyaretçiler, erişim ve bağlantılar hakkındaki 7 yargıyı (Çizelge 4.2.1); aktivite ve kullanımlar hakkındaki 10 yargıyı (Çizelge 4.2.2); konfor ve imaj hakkındaki 11 yargıyı (Çizelge 4.2.3); sosyalleşme hakkındaki 8 yargıyı (Çizelge 4.2.4); peyzaj hakkındaki 14 yargıyı (Çizelge 4.2.5) ve toplamda 50 yargıyı 5'li Likert Ölçeği'ne göre değerlendirmişlerdir.

4.2.3.1. Nitel Değerlendirme

Ziyaretçilerin Konyaaltı Kıyı Promenadı'na ilişkin toplam 50 yargının her birine verdikleri cevapların oransal karşılığı hesaplanmış ve elde edilen veriler yorumlanmıştır. Ziyaretçilerin erişim ve bağlantılar etmeni bakımından verdikleri cevapların oransal dağılımı Çizelge 4.2.1'de verilmiştir.

Çizelge 4.2.1. Ziyaretçilerin erişim ve bağlantılar bağlamında görüşlerinin oransal dağılımı

Erişim ve Bağlantılar	Hiç katılmıyorum (%)	Kısmen katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Kısmen katılıyorum (%)	Tamamen katılıyorum (%)
Konyaaltı Kıyı Promenadına kentin diğer bölümlerinden bisiklet yolları kullanılarak ulaşılabilir.	10,7	17,7	29,2	14,1	28,4
Konyaaltı Kıyı Promenadına özel araçla kolaylıkla ulaşılabilir.	6,3	2,1	6,0	19,0	66,7
Konyaaltı Kıyı Promenadı engelliler için rahat erişilebilir niteliktedir.	2,1	10,2	31,8	27,9	28,1
Konyaaltı Kıyı Promenadına yaz aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	15,4	8,9	24,0	26,6	25,3
Konyaaltı Kıyı Promenadına kış aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	10,2	9,6	25,5	34,1	20,6
Konyaaltı Kıyı Promenadına yakın çevresinden yaya olarak kolaylıkla erişilebilmektedir.	3,1	7,0	8,1	26,3	55,5
Konyaaltı Kıyı Promenadı ile Konyaaltı Plajı arasındaki geçişler tüm kullanıcı grubu için uygundur.	1,8	7,6	16,9	32,8	40,9

Ziyaretçilerin % 29,2'si kentin diğer bölümlerinden bisikletle alana ulaşabilme konusunda kararsız olduklarını belirtirken ona yakın bir kesim (% 28,4) ise bisikletle kentin diğer bölümlerinden ulaşımın kolay olduğunu belirtmişlerdir. Ziyaretçilerin % 66,7'si alana özel araçla ulaşabilmenin kolay olduğunu belirtmişlerdir. Ziyaretçilerden % 31,8'lik bir kesim Kıyı Promenadına engelli erişimi bakımından kararsızken, % 56'lık bir kesim erişimin kolay olduğunu ifade etmiştir. Ziyaretçilerin yarısından fazlası Konyaaltı promenadına yaz ve kış aylarında toplu taşıma araçlarıyla kolaylıkla ulaşabildiklerini bildirmişlerdir. Benzer bir oran yaya olarak erişim için de söz

konusudur. Ziyaretçiler ayrıca kıyı promenadı ile plaj alanı arasındaki geçişin engelliler açısından da kolay olduğunu belirtmişlerdir.

Ziyaretçilerin aktivite ve kullanımlar etmeni bakımından verdikleri cevapların oransal dağılımı Çizelge 4.2.2’de verilmiştir.

Çizelge 4.2.2. Ziyaretçilerin aktivite ve kullanımlar bağlamında görüşlerinin oransal dağılımı

Aktivite ve Kullanımlar	Hiç katılmıyorum (%)	Kısmen katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Kısmen katılıyorum (%)	Tamamen katılıyorum (%)
Konyaaltı Kıyı Promenadı yürüyüş yapmak için olanak sağlamaktadır.	4,2	0,5	4,4	17,4	73,4
Konyaaltı Kıyı Promenadı bisiklete binme için olanak sağlamaktadır.	2,3	2,3	2,9	22,9	69,5
Konyaaltı Kıyı Promenadı koşu yapmak için olanak sağlamaktadır.	3,6	0,5	10,7	17,2	68,0
Konyaaltı Kıyı Promenadında çeşitli sporlar yapılması için sahalar mevcuttur.	1,3	2,9	13,0	25,3	57,6
Konyaaltı Kıyı Promenadında manzaranın seyredilebileceği platformlar bulunmaktadır.	6,0	4,7	12,2	24,5	52,6
Konyaaltı Kıyı Promenadında güneşlenme/gölgelenme/yağmurdan korunma için uygun alanlar bulunmaktadır.	15,4	18,5	22,9	15,9	27,3
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli yeme-içme tesisi bulunmaktadır	3,1	6,5	7,3	18,8	64,3
Konyaaltı Kıyı Promenadında tüm kullanım ve aktiviteler engelli dostudur.	2,1	14,3	38,3	29,2	16,1
Konyaaltı Kıyı Promenadı çocuklar için çeşitli etkinliklere olanak sağlamaktadır.	3,1	8,6	16,7	38,3	33,3
Konyaaltı Kıyı Promenadında çeşitli sosyal etkinliklere olanak sağlayan alanlar bulunmaktadır.	4,7	0,8	16,1	39,8	38,5

Ziyaretçiler aktivite ve kullanımlar açısından büyük oranda olumlu cevap vermişlerdir. % 73,4’ü yürüyüş; % 69,5’i bisiklete binme; % 68’i koşu yapma; % 57,6’sı çeşitli sporları yapabilme; % 64,3’ü yeme-içme; % 52,6’sı manzarayı seyredebilme olanaklarına yönelik en yüksek puanı vermişlerdir. Konyaaltı Kıyı Promenadı’nın çocuklara ve sosyal etkinliklere sağladığı olanakları da yeterli bulmaktadır. Ziyaretçilerin sadece tüm kullanım ve aktivitelerin engelli dostu olduğu yönünde tereddütü bulunmaktadır.

Çizelge 4.2.3. Ziyaretçilerin konfor ve imaj bağlamında görüşlerinin oransal dağılımı

Konfor ve İmaj	Hiç katılmıyorum (%)	Kısmen katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Kısmen katılıyorum (%)	Tamamen katılıyorum (%)
Konyaaltı Kıyı Promenadının yaz aylarında kullanımı iklimsel açıdan konforludur.	4,9	2,3	9,6	35,4	47,7
Konyaaltı Kıyı Promenadının kış aylarında kullanımı iklimsel açıdan konforludur.	2,6	15,4	25,5	33,1	23,4
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki oturma birimlerinin (banklar vb.) kullanımı konforludur.	4,4	13,3	23,4	30,7	28,1
Konyaaltı Kıyı Promenadı genel olarak çekici bir mekandır.	2,9	1,8	4,4	35,9	54,9
Konyaaltı Kıyı Promenadı kıyı-plaj birlikteliği bakımından örnek bir alandır.	4,4	3,4	5,7	27,3	59,1
Konyaaltı Kıyı Promenadını temiz buluyorum.	4,4	10,9	17,4	32,6	34,6
Konyaaltı Kıyı Promenadı kıyı peyzajlarının iyi bir örneğini temsil etmektedir.	2,6	4,7	12,5	27,9	52,3
Konyaaltı Kıyı Promenadını gündüz kullanımı açısından güvenli buluyorum.	2,9	3,6	7,0	28,4	58,1
Konyaaltı Kıyı Promenadını gece kullanımı açısından güvenli buluyorum.	4,9	12,0	19,8	31,0	32,3
Konyaaltı Kıyı Promenadı Antalya Kenti'nin imajına katkıda bulunan önemli alanlardan biridir.	3,6	2,9	4,9	27,1	61,5
Konyaaltı Kıyı Promenadının yüzey kaplamaları konforlu bir yürüyüş ve kullanıma imkan vermektedir.	2,9	1,6	14,3	25,3	56,0

Ziyaretçilerin konfor ve imaj etmeni bakımından verdikleri cevapların oransal dağılımı Çizelge 4.2.3'de görülmektedir. Buna göre ziyaretçilerin konfor ve imaj yönünden de Konyaaltı Kıyı Promenadı'na olumlu baktıkları anlaşılmaktadır. Ziyaretçiler kent imajına katkı yönünden % 61,5; kıyı-plaj birlikteliği bakımından % 59,1; gündüz kullanımının güvenliği açısından % 58,1; döşeme malzemelerinin konforu bakımından % 56; genel itibariyle çekiciliği bakımından % 54,9; kıyı peyzajlarının temsiliyeti açısından % 52,3 oranında en yüksek değeri vermişlerdir. % 50'den az

olmakla birlikte, Kıyı Promenadının yaz aylarında iklimsel açısından kullanıma uygunluğu; temizliği ve gece güvenliği en yüksek puanları almışlardır. Kışın kullanım ve oturma yerlerinin yeterliliği konusunda daha az olumlu bakış söz konusudur.

Ziyaretçilerin sosyalleşme etmeni bakımından verdikleri cevapların oransal dağılımı Çizelge 4.2.4’de, peyzaj etmeni bakımından verdikleri cevapların oransal dağılımı Çizelge 4.2.5’de verilmiştir.

Ziyaretçilerin sosyalleşme ile ilgili konulara verdikleri cevaplar, Konyaaltı Kıyı promenadı’nın sosyalleşme açısından elverişli görüldüğünü ortaya koymaktadır. Hemen tüm yargılar bağlamında ziyaretçilerin dörtte üçü promenadın sunduğu sosyalleşme olanaklarını kısmen ya da tamamen olumlu bulmaktadır. Yarısından fazlası olumlu olmakla birlikte, kıyı promenadının yönetimi ve belediye çalışanları ile kıyı promenadı çalışanları arasındaki ilişki daha az değer almıştır.

Çizelge 4.2.4. Ziyaretçilerin sosyalleşme bağlamında görüşlerinin oransal dağılımı

Sosyalleşme	Hiç katılmıyorum (%)	Kısmen katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Kısmen katılıyorum (%)	Tamamen katılıyorum (%)
Konyaaltı Kıyı Promenadı farklı sosyal grupları bir araya getirmektedir.	2,6	1,8	6,3	43,5	45,8
Konyaaltı Kıyı Promenadı dış mekanda yaşamı teşvik etmektedir.	0,8	3,9	7,3	40,4	47,7
Konyaaltı Kıyı Promenadının yönetimini iyi buluyorum.	4,4	8,1	24,0	30,7	32,8
Konyaaltı Kıyı Promenadının belediye çalışanları ve mekan çalışanları arasında güzel bir uyum olduğunu düşünüyorum.	7,3	3,1	32,3	28,6	28,6
Konyaaltı Kıyı Promenadını kullanırken kendimi iyi hissediyorum.	2,6	2,9	6,3	27,1	61,2
Konyaaltı Kıyı Promenadı kadınlar çocuklar ve yaşlılar için kullanıma uygun bir mekandır.	0,3	6,8	6,5	25,8	60,7
Konyaaltı Kıyı Promenadına gönüllü olarak gitmekteyim.	2,1	1,8	5,5	17,2	73,4
Konyaaltı Kıyı Promenadı sosyal bağlantılar kurmamı sağlayacak olanaklara sahiptir.	3,6	5,2	14,1	32,3	44,8

Peyzaj etmeni bakımından ise, yöneltlen önermelerin biri hariç tamamına kısmen ya da tamamen katılmak suretiyle peyzaj düzenlemesini başarılı bulmuşlardır. Tek kararsız kalınan nokta, promenadaki oturma yerlerinin yeterliliğidir (Çizelge 4.2.5).

Çizelge 4.2.5. Ziyaretçilerin peyzaj bağlamında görüşlerinin oransal dağılımı

Peyzaj	Hiç katılmıyorum (%)	Kısmen katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Kısmen katılıyorum (%)	Tamamen katılıyorum (%)
Konyaaltı Kıyı Promenadında engelli kullanımına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.	2,6	5,5	7,0	34,6	50,3
Konyaaltı Kıyı Promenadının peyzaj tasarım ve uygulamasını genel olarak iyi buluyorum.	4,2	6,3	7,8	38,8	43,0
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli araç park yeri bulunmaktadır.	10,2	12,2	21,6	31,5	24,5
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli bisiklet park yeri bulunmaktadır.	11,5	6,8	27,6	29,7	24,5
Konyaaltı Kıyı Promenadında bulunan bisiklet yolunun genişliğini yeterli buluyorum.	7,0	10,2	22,1	33,1	27,6
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki oturma yerlerini (bank vb.) yeterli buluyorum.	7,0	14,1	31,8	21,6	25,5
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki çöp kutularını yeterli buluyorum.	16,7	12,8	15,9	31,0	23,7
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki araç ve yaya sirkülasyonunu düzenleyen levhaları yeterli buluyorum.	4,7	7,3	29,4	27,1	31,5
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki sanatsal ve estetik objeler (heykel vb.) mekanı zenginleştirmektedir.	6,0	16,7	28,4	36,5	12,5
Konyaaltı Kıyı Promenadında farklı bitki türleri kullanılmıştır.	2,9	8,6	19,5	39,3	29,7
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil alanların bakımını iyi buluyorum.	0,5	11,7	4,2	41,7	41,9
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki aydınlatmaları yeterli buluyorum.	4,7	2,6	16,4	33,6	42,7
Konyaaltı Kıyı Promenadında gölgeleme unsurlarını (pergole vb) yeterli buluyorum.	9,9	19,0	26,3	18,2	26,6
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil dokuyu yeterli buluyorum.	8,9	6,0	15,4	35,2	34,6

4.2.3.2. Nicel Değerlendirme

Araştırmanın Yöntem bölümünde açıklanan formüller kullanılarak yapılan hesaplama sonuçları, erişim ve bağlantılar bileşeni için Çizelge 4.2.6'da; aktivite ve kullanımlar için Çizelge 4.2.7'de; konfor ve imaj için Çizelge 4.2.8'de; sosyalleşme için Çizelge 4.2.9'da ve peyzaj için Çizelge 4.2.10'da verilmiştir.

Çizelge 4.2.6. Erişim ve bağlantılar önerme ve bileşen başarı değerleri

Erişim ve bağlantılar	Hiç katılmıyorum (1)	Kısmen katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Önerme Başarı Değeri
Konyaaltı Kıyı Promenadına kentin diğer bölümlerinden bisiklet yolları kullanılarak ulaşılabilir.	41	68	112	54	209	3,3
Konyaaltı Kıyı Promenadına özel araçla kolaylıkla ulaşılabilir.	24	8	23	73	256	4,3
Konyaaltı Kıyı Promenadı engelliler için rahat erişilebilir niteliktedir.	8	39	122	107	108	3,6
Konyaaltı Kıyı Promenadına yaz aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	59	34	92	102	97	3,3
Konyaaltı Kıyı Promenadına kış aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	39	37	98	131	79	3,4
Konyaaltı Kıyı Promenadına yakın çevresinden yaya olarak kolaylıkla erişilebilmektedir.	12	27	31	101	213	4,2
Konyaaltı Kıyı Promenadı ile Konyaaltı Plajı arasındaki geçişler tüm kullanıcı grubu için uygundur.	7	29	65	126	157	4,0
Erişim ve Bağlantılar Bileşeni Başarı Değeri: 3,7						

Çizelge 4.2.6'dan görüleceği üzere, erişim ve bağlantılar bileşeninin 7 önermesinden 4'ünün başarı değeri, 3,5'un üzerinde çıkmıştır. Bu sonuç kıyı promenadının özel araçla ulaşım, yaya olarak ulaşım, kıyı promenadından plaja geçiş ve engelli kullanımı bakımından başarılı olduğunu gösterirken; promenada bisikletle ve yaz ve kış aylarında toplu taşıma araçlarıyla ulaşım konusunda yeterince başarılı olmadığını göstermektedir. Genel olarak da promenadın erişim ve bağlantılar bakımından başarılı olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.2.7. Aktivite ve kullanımlar önerme ve bileşen başarı değerleri

Aktivite ve Kullanımlar	Hiç katılmıyorum (1)	Kısmen katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Önerme Başarı Değeri
Konyaaltı Kıyı Promenadı yürüyüş yapmak için olanak sağlamaktadır.	16	2	17	67	282	4,5
Konyaaltı Kıyı Promenadı bisiklete binme için olanak sağlamaktadır.	9	9	11	88	267	4,5
Konyaaltı Kıyı Promenadı koşu yapmak için olanak sağlamaktadır.	14	2	41	66	261	4,4
Konyaaltı Kıyı Promenadında çeşitli sporlar yapılması için sahalar mevcuttur.	5	11	50	97	221	4,3
Konyaaltı Kıyı Promenadında manzaranın seyredilebileceği platformlar bulunmaktadır.	23	18	47	94	202	4,1
Konyaaltı Kıyı Promenadında güneşlenme/gölgelenme/yağmurdan korunma için uygun alanlar bulunmaktadır.	59	71	88	61	105	3,2
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli yeme-içme tesisi bulunmaktadır	12	25	28	72	247	4,3
Konyaaltı Kıyı Promenadında tüm kullanım ve aktiviteler engelli dostudur.	8	55	147	112	62	4,4
Konyaaltı Kıyı Promenadı çocuklar için çeşitli etkinliklere olanak sağlamaktadır.	12	33	64	147	128	3,9
Konyaaltı Kıyı Promenadında çeşitli sosyal etkinliklere olanak sağlayan alanlar bulunmaktadır.	18	3	62	153	148	4,0
Aktivite ve Kullanımlar Bileşeni Başarı Değeri: 4,1						

Çizelge 4.2.7'den görüleceği üzere, aktivite ve kullanımlar bileşeninin 10 önermesinden 9'unun başarı değeri, 3,5'un üzerinde çıkmıştır. Bunun tek istisnası güneşlenme/gölgelenme/yağmurdan korunma önermesidir. Bu sonuç kıyı promenadının gerek önermelerin tamamına yakını ve gerekse aktivite ve kullanımlar bileşeni bakımından başarılı olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.2.8. Konfor ve imaj önerme ve bileşen başarı değerleri

Konfor ve İmaj	Hiç katılmıyorum (1)	Kısmen katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Önerme Başarı Değeri
Konyaaltı Kıyı Promenadının yaz aylarında kullanımı iklimsel açıdan konforludur.	19	9	37	136	183	4,1
Konyaaltı Kıyı Promenadının kış aylarında kullanımı iklimsel açıdan konforludur.	10	59	98	127	90	3,5
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki oturma birimlerinin (banklar vb.) kullanımı konforludur.	17	51	90	118	108	3,6
Konyaaltı Kıyı Promenadı genel olarak çekici bir mekandır.	11	7	17	138	211	4,3
Konyaaltı Kıyı Promenadı kıyı-plaj birlikteliği bakımından örnek bir alandır.	17	13	22	105	227	4,3
Konyaaltı Kıyı Promenadını temiz buluyorum.	17	42	67	125	133	3,8
Konyaaltı Kıyı Promenadı kıyı peyzajlarının iyi bir örneğini temsil etmektedir.	10	18	48	107	201	4,2
Konyaaltı Kıyı Promenadını gündüz kullanımı açısından güvenli buluyorum.	11	14	27	109	223	4,3
Konyaaltı Kıyı Promenadını gece kullanımı açısından güvenli buluyorum.	19	46	76	119	124	3,7
Konyaaltı Kıyı Promenadı Antalya Kenti'nin imajına katkıda bulunan önemli alanlardan biridir.	14	11	19	104	236	4,3
Konyaaltı Kıyı Promenadının yüzey kaplamaları konforlu bir yürüyüş ve kullanıma imkan vermektedir.	11	6	55	97	215	4,2
Konfor ve İmaj Bileşeni Başarı Değeri: 4,0						

Çizelge 4.2.8'den görüleceği üzere, konfor ve imaj bileşeninin 11 önermesinden tamamının başarı değeri ve dolayısıyla da bileşen başarı değeri 3,5'un üzerinde çıkmıştır. Bu sonuç kıyı promenadının konfor ve imaj yönünden başarılı bulunduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.2.9. Sosyalleşme önerme ve bileşen başarı değerleri

Sosyalleşme	Hiç katılmıyorum (1)	Kısmen katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Önerme Başarı Değeri
Konyaaltı Kıyı Promenadı farklı sosyal grupları bir araya getirmektedir.	10	7	24	167	176	4,2
Konyaaltı Kıyı Promenadı dış mekanda yaşamı teşvik etmektedir.	3	15	28	155	183	4,3
Konyaaltı Kıyı Promenadının yönetimini iyi buluyorum.	17	31	92	118	126	3,7
Konyaaltı Kıyı Promenadının belediye çalışanları ve mekan çalışanları arasında güzel bir uyum olduğunu düşünüyorum.	28	12	124	110	110	3,6
Konyaaltı Kıyı Promenadını kullanırken kendimi iyi hissediyorum.	10	11	24	104	235	4,4
Konyaaltı Kıyı Promenadı kadınlar çocuklar ve yaşlılar için kullanıma uygun bir mekandır.	1	26	25	99	233	4,3
Konyaaaltı Kıyı Promenadına gönüllü olarak gitmekteyim.	8	7	21	66	282	4,5
Konyaaltı Kıyı Promenadı sosyal bağlantılar kurmamı sağlayacak olanaklara sahiptir.	14	20	54	124	172	4,0
Sosyalleşme Bileşeni Başarı Değeri: 4,1						

Çizelge 4.2.9'dan de görüleceği üzere, sosyalleşme bileşeninin 8 önermesinden tamamının başarı değeri ve dolayısıyla da bileşen başarı değeri başarılı eşik değeri olarak belirlenen 3,5'un üzerinde çıkmıştır. Bu sonuç kıyı promenadının sosyalleşme yönünden başarılı bulunduğunu göstermektedir. Bir diğer ifade ile Konyaaltı Kıyı promenadı ziyaretçilerin sosyalleşmesi başlangıcında başarılı bir kamu mekanıdır.

Konyaaltı Kıyı Promenadı'nın mekansal kalitesini belirleyici bileşenlerden bir diğer olan peyzaj bileşeninin başarı değerleri Çizelge 4.2.10'da verilmiştir. Çizelgeden görüleceği üzere, peyzaj bileşeninin 14 önermesinden 8'i başarı eşik değeri olarak belirlenen 3,5'un üzerinde çıkarken, 6'sı bu değerin altında kalmıştır. Araç ve bisiklet park yerlerinin, pergole, oturma yeri ve çöp kutusu gibi donatıların ve ayrıca sanatsal objelerin yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. Kıyı promenadı peyzaj bağlamında genel olarak başarılı bulunmuştur.

Çizelge 4.2.10. Peyzaj önerme ve bileşen başarı değerleri

Peyzaj	Hiç katılmıyorum (1)	Kısmen katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Önerme Başarı Değeri
Konyaaltı Kıyı Promenadında engelli kullanımına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.	10	21	27	133	193	4,1
Konyaaltı Kıyı Promenadının peyzaj tasarım ve uygulamasını genel olarak iyi buluyorum.	16	24	30	149	165	4,1
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli araç park yeri bulunmaktadır.	39	47	83	121	94	3,3
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli bisiklet park yeri bulunmaktadır.	44	26	106	114	106	3,4
Konyaaltı Kıyı Promenadında bulunan bisiklet yolunun genişliğini yeterli buluyorum.	27	39	85	127	106	3,6
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki oturma yerlerini (bank vb.) yeterli buluyorum.	27	54	122	83	121	3,4
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki çöp kutularını yeterli buluyorum.	64	49	61	119	91	3,3
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki araç ve yaya sirkülasyonunu düzenleyen levhaları yeterli buluyorum.	18	28	113	104	121	3,7
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki sanatsal ve estetik objeler (heykel vb.) mekanı zenginleştirmektedir.	23	64	109	140	48	3,3
Konyaaltı Kıyı Promenadında farklı bitki türleri kullanılmıştır.	11	33	75	151	114	3,8
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil alanların bakımını iyi buluyorum.	2	45	16	160	161	4,1
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki aydınlatmaları yeterli buluyorum.	18	10	63	129	164	4,0
Konyaaltı Kıyı Promenadında gölgeleme unsurlarını (pergole vb) yeterli buluyorum.	38	73	101	70	102	3,3
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil dokuyu yeterli buluyorum.	34	23	59	135	133	3,8
Peyzaj Bileşeni Başarı Değeri: 3,6						

Konyaaltı Kıyı Promenadı'nın her bir önerme ve her bileşen bağlamında başarı değerlerinin yanı sıra kıyı promenadının bir bütün olarak da başarı değerlendirmesi yapılmıştır. Yöntem bölümünde açıklandığı üzere, promenad bütününe başarı değeri, her bir mekansal başarı bileşenin başarı değerlerinin toplamının alınması ve bileşen sayısına bölünmesi suretiyle yapılmıştır. Buna göre:

$$\begin{aligned} \text{KKPBD} &= \text{Bileşenlerin başarı değerleri toplamı} / \text{bileşen sayısı} \\ &= (3,7) + (4,1) + (4,0) + (4,1) + (3,6) / 5 = 3,9 \end{aligned}$$

Elde edilen bu değer, Konyaaltı Kıyı Promenadı'nın genel itibariyle başarılı bir kamu mekanı olduğunu göstermektedir.

4.2.4. Ziyaret ve ziyaretçi özellikleri ile kamusal mekan başarı bileşenleri arasındaki ilişkilerin analizi

Bu bölümde ziyaretin niteliği ve bağlantılı yargıların çapraz tablolama ile elde edilen sonuçları gösterilmiştir. Alana ulaşım şekli, yeni düzenleme sonrası alana kaç kez gelindiği, kıyı promenadının ne kadarının görüldüğü ve alana geliş sebepleri ile ziyaretçilerin alan hakkındaki görüşlerini içeren anketin ikinci bölümünde bulunan yargılar çapraz tablolama ile açıklanmıştır. Anlamli değer bulundurmeyen tablolar dahil edilmemişlerdir.

4.2.4.1. Yeni düzenleme sonrası alanı ziyaret sıklığına göre analiz

Bu bölümde alana geliş sayısının mekanı başarılı bulma konusunda farklılık oluşturup oluşturmadığı ve eğer fark oluşturuyorsa bu farkın ne derecede olduğunu bulunması amaçlanmıştır. Alana ilk kez gelenler, 1-5 kez gelmiş olanlar, 6-10 kez gelmiş olanlar ve 10 defadan fazla gelmiş olanlar bağlamında tüm yargılarla değerlendirme yapılmıştır.

Alana ilk kez gelenlerin değerlendirmelerine göre Konyaaltı Kıyı Promendi erişim ve bağlantılar bakımından ve peyzaj bakımından yetersiz, aktivite ve kullanımlar, konfor ve imaj, sosyalleşme bakımından başarılı bulunmuştur. Tüm bileşenler değerlendirildiğinde alana ilk kez gelenler için başarı indeksi **3,6** olarak bulunmuştur.

Konyaaltı Kıyı Promenadına yeni düzenleme sonrası 1-5 kez gelen bireylerin görüşleri doğrultusunda, promenad tüm bileşenler bakımından başarılı bulunmuştur Bu bağlamda mekanın genel başarısı **3,8** olarak bulunmuştur.

Konyaaltı Kıyı Promenadına yeni düzenleme sonrası 6-10 kez gelen bireyler mekanı tüm bileşenler için başarılı bulmuşlardır. Tüm bileşenler bir arada değerlendirildiğinde 6-10 kez gelmiş bireyler bağlamında başarı indeksi **3,8** olarak bulunmuştur.

Konyaaltı Kıyı Promenadına 10 defadan fazla gelen bireyler mekanı her bir bileşen bakımından başarılı bulmuşlardır. Tüm bileşenler değerlendirildiğinde genel başarı indeksi **3,9** olarak bulunmuştur.

Bu sonuçlar, Konyaaltı Kıyı Promenadı'nı daha sık ziyaret edenlerin genel olarak alanı daha fazla başarılı bulduğunu ortaya koymaktadır.

Alana geliş sayısına göre değerlendirme: erişim ve bağlantılar

Çizelge 4.2.11'de görüldüğü üzere, alana ilk kez gelenler bisiklet yolları ile kentin başka bölümlerinden ulaşımı; özel araçla ulaşımı ve yaz ve kış aylarından toplu taşımayla ulaşımı yeterince başarılı bulmamışlardır. Bu bölüm için başarı indeksi 3,4 olarak hesaplanmıştır.

Alana 1-5 kez gelenler kış aylarında toplu taşıma ile ulaşımı yeterli bulmazken, diğer tüm yargılar bakımından başarılı bulmuşlardır. Bu bölüm için başarı indeksi 3,8 olarak hesaplanmıştır.

Alana 6-10 kez gelenler kentin diğer bölümlerden bisikletle ulaşımı yeterli bulmazken, diğer tüm yargılar için mekanı başarılı bulmuşlardır. Bu bölüme ait başarı indeksi 3,7 olarak hesaplanmıştır.

Alana 10 defadan fazla gelenler, bisikletle ve toplu taşımayla ulaşımı yeterli bulmamışlardır. Bu bölümde başarı indeksi 3,7 olarak hesaplanmıştır.

Konyaaltı Kıyı Promenadının engelli bireyler için rahat erişilebilir/ulaşılabilir nitelikte olması (P değeri=0,025) ile alana geliş sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Önerme başarı değerleri bu önerme için yakın değerlerdedir ve alana 1-5 kez gelen bireyler daha başarılı bulmuşlardır. Alana 1-5 kez gelen bireyler % 36 oranla bu önermeye tamamen katılmışlardır. Bu oranla alana ilk kez gelenlerden % 16, 6-10 kez gelenlerden % 8, 10 defadan fazla gelenlerden % 11 daha fazla “tamamen katılıyorum” seçeneğini seçmişlerdir.

Alana geliş sayısına göre değerlendirme: aktivite ve kullanımlar

Çizelge 4.2.12'de görüldüğü üzere, alana ilk kez gelen bireyler gölgeleme ve yağmurdan korunma gibi olanakları yeterli bulmamışlardır. Engelli bireyler için de tüm olanakların onların kullanımına uygun olmadığını belirtmişlerdir. Bu bölüm için başarı indeksi 3,8 olarak bulunmuştur.

Alana 1-5 kez gelen bireyler güneşlenme/gölgelenme ve yağmurdan korunma alanlarını yeterli bulmamışlardır. Tüm kullanımların da engelli dostu olduğuna dair yargı başarısız bulunmuştur. Bu bölüme ait başarı indeksi 3,6 olarak bulunmuştur.

Çizelge 4.2.11. Alana geliş sayısına göre değerlendirme: erişim ve bağlantılar

Erişim ve bağlantılar	Alana geliş sayısı			
	İlk kez	1-5 kez	6-10 kez	10 defadan fazla
Konyaaltı K1y1 Promenadına kentin diğer bölümlerinden bisiklet yolları kullanılarak ulaşılabilir	Önerme başarı değeri			
	2,8	3,5	2,9	3,3
Chi-square=13,256 df=12 P value=0,351				
Konyaaltı K1y1 Promenadına özel araçla kolaylıkla ulaşılabilir.	3,3	4,5	4,1	4,4
Chi-square=18,014 df=12 P value=0,115				
Konyaaltı K1y1 Promenadı engelliler için rahat erişilebilir niteliktedir.	3,6	3,8	3,5	3,7
Chi-square=23,311 df=12 P value=0,025				
Konyaaltı K1y1 Promenadına yaz aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	3,3	3,5	3,5	3,3
Chi-square=10,431 df=12 P value=0,578				
Konyaaltı K1y1 Promenadına kış aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	3,2	3,3	3,8	3,4
Chi-square=10,062 df=12 P value=0,611				
Konyaaltı K1y1 Promenadına yakın çevresinden yaya olarak kolaylıkla erişilebilmektedir.	3,7	4,2	4,4	4,2
Chi-square=15,256 df=12 P value=0,208				
Konyaaltı K1y1 Promenadı ile Konyaaltı Plajı arasındaki geçişler tüm kullanıcı grubu için uygundur.	4,0	3,9	3,9	4,0
Chi-square=7,424 df=12 P value=0,828				
Toplam başarı değeri	3,4	3,8	3,7	3,7

Alana 6-10 kez gelen bireyler de güneşlenme/gölgelenme yağmurdan korunma alanlarını yetersiz bulmuşlardır. Kullanım ve aktivitelerin de engelli dostu olmadığını belirtmişler bu bakımdan başarısız bulmuşlardır. Bu bölüm için başarı indeksi 3,8 olarak saptanmıştır.

Alana 10 seferden fazla gelen bireyler de verdikleri cevaplarda yine güneşlenme/gölgelenme yağmurdan korunma alanlarını yetersiz bulmuşlardır. Kullanım ve aktivitelerin de engelli dostu olmadığını belirtmişler bu bakımdan başarısız bulmuşlardır. Bu bölüm için başarı indeksi 4,0 olarak tespit edilmiştir.

Çizelge 4.2.12. Alana geliş sayısına göre değerlendirme: aktivite ve kullanımlar

Aktivite ve kullanımlar	Alana geliş sayısı			
	İlk kez	1-5 kez	6-10 kez	10 defadan fazla
Konyaaltı K1y1 Promenadı yürüyüş yapmak için olanak sağlamaktadır.	Önerme başarı değeri			
	4,2	4,6	4,3	4,5
Chi-square=24,463 df=12 P value=0,018				
Konyaaltı K1y1 Promenadı bisiklete binme için olanak sağlamaktadır	4,4	4,5	4,3	4,5
Chi-square=8,853 df=12 P value=0,715				
Konyaaltı K1y1 Promenadı koşu yapmak için olanak sağlamaktadır.	4,0	4,6	4,3	4,4
Chi-square=12,111 df=12 P value=0,437				
Konyaaltı K1y1 Promenadında çeşitli sporlar yapılması için sahalar mevcuttur.	4,4	4,4	4,2	4,3
Chi-square=8,420 df=12 P value=0,752				
Konyaaltı K1y1 Promenadında manzaranın seyredilebileceği platformlar bulunmaktadır.	4,0	4,0	4,1	4,1
Chi-square=12,951 df=12 P value=0,373				
Konyaaltı kıyı promenadında güneşlenme/gölgelenme/yağmurdan korunma için uygun alanlar bulunmaktadır.	3,0	2,8	3,0	3,2
Chi-square=13,198 df=12 P value=0,355				
Konyaaltı K1y1 Promenadında yeterli yeme-içme tesisi bulunmaktadır.	3,9	4,1	4,4	4,3
Chi-square=16,887 df=12 P value=0,154				
Konyaaltı K1y1 Promenadında tüm kullanım ve aktiviteler engelli dostudur.	3,2	2,7	3,0	3,4
Chi-square=12,660 df=12 P value=0,394				
Konyaaltı K1y1 Promenadı çocuklar için çeşitli etkinliklere olanak sağlamaktadır	3,8	3,9	3,6	3,9
Chi-square=10,238 df=12 P value=0,595				
Konyaaltı K1y1 Promenadında çeşitli sosyal etkinliklere olanak sağlayan alanlar bulunmaktadır.	3,5	4,0	3,7	4,1
Chi-square=26,327 df=12 P value=0,010				
Toplam başarı değeri	3,8	3,6	3,8	4,0

Alana geliş sayısı ile kıyı promenadının yürüş yapmaya olanak sağlaması (P değeri=0,018) ve çeşitli sosyal etkinlikler yapmaya olanak sağlayan alanlar bulunması (P değeri=0,010) arasında anlamlı bir bağlantı bulunmaktadır.

Yürüyüş yapmaya olanak sağlaması konusunda alana 1-5 kez gelenler alanı bu konuda en başarılı bulan gruptur. Alana 1-5 kez gelenler % 78 oranla “tamamen katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Alana 1-5 kez gelenler, alanı, 10 defadan fazla gelenlere göre % 4; ilk kez gelenlere göre % 12; 6-10 kez gelenlere göre % 18 daha fazla tamamen katılmışlardır (P değeri=0,018).

Çeşitli sosyal etkinliklere olanak sağlayan alanların bulunması hususunda alana 10 defadan fazla gelenler en başarılı bulan gruptur. Alana 10 defadan fazla gelen bireyler ve alana ilk kez gelen bireyler arasında, “tamamen katılıyorum” yanıtında oran farkı % 0,3’tür. Alana 10 defadan fazla gelen bireyler % 40 oranla bu önermeye tamamen katılmışlardır. Alana 10 defadan fazla gelen bireyler 1-5 kez gelenlere oranla % 1; 6-10 kez gelenlere göre % 18 daha fazla “tamamen katılıyorum” yanıtını vermişlerdir.

Alana geliş sayısına göre değerlendirme: peyzaj

Çizelge 4.2.13’de görüldüğü üzere, alana ilk kez gelenler araç park yeri sayısını, bisiklet park yeri sayısını, bisiklet yolu genişliğini, düzenleyici ve yönlendirici levhaları, gölgeleme elemanlarını ve aydınlatma elemanlarını yetersiz bulmuşlardır. Alandaki bitki çeşitliliğini yeterli görmelerine rağmen yeşil dokuyu yetersiz bulmuşlardır. Bunun yanında oturma yerlerini ve estetik objeleri de yetersiz bulmuşlardır. Bu bölüm için başarı indeksi 3,4 olarak hesaplanmıştır.

Alana 1-5 kez gelenler, alanı sanatsal ve estetik objeler açısından yetersiz bulmuşlardır. Bitki çeşitliliğini yeterli bulurken, alandaki yeşil dokuyu yetersiz bulmuşlardır. Bu bölümdeki başarı indeksi 3,7 olarak hesaplanmıştır.

Alana 6-10 kez gelmiş bireyler araç ve bisiklet otoparklarını yetersiz bulmuşlardır. Alandaki bisiklet yolunun genişliği, estetik objeler, gölgeleme elemanları ve oturma yeri bakımından da yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Alandaki bitki çeşitliliğini yeterli bulsalar da yeşil dokuyu yetersiz bulmuşlardır. Bu bölüm için başarı indeksi 3,5 olarak hesaplanmıştır.

Alana 10 seferden fazla gelenler alandaki araç park yeri sayısını, estetik objeleri, çöp kutularını ve oturma yerlerini yetersiz bulmuşlardır. Bu bölüm başarı indeksi 3,6 olarak hesaplanmıştır.

Alana geliş sayısı ve “peyzaj” bileşeni önermelerinin iki tanesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Alanda engelli kullanımına yönelik düzenleme yapılmış olması (P değeri=0,011) ve alana geliş sayısı arasında istatistiksel anlamda ilişki bulunmaktadır. Alana ilk kez gelmek, 1-5 kez gelmek ve 10 defadan fazla gelmek benzer yüzdelere sahipken alana 6-10 kez gelen bireyler bu hususta alanı diğer gruptakilere oranla % 15 oranla daha başarısız bulmuşlardır. Başarı değerleri de oranlara paralel bulunmuştur.

Çizelge 4.2.13. Alana geliş sayısına göre değerlendirme: peyzaj

Peyzaj	Alana geliş sayısı			
	İlk kez	1-5 kez	6-10 kez	10 defadan fazla
Konyaaltı Kıyı Promenadında engelli kullanımına yönelik düzenlemeler yapılmıştır	Önerme başarı değeri			
	3,9	4,1	3,8	4,2
Chi-square=25,851 df=12 P value=0,011				
Konyaaltı Kıyı Promenadının peyzaj tasarım ve uygulamasını genel olarak iyi buluyorum.	3,8	3,9	4,1	4,1
Chi-square=9,436 df=12 P value=0,665				
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli araç park yeri bulunmaktadır	3,0	3,8	3,2	3,4
Chi-square=10,525 df=12 P value=0,570				
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli bisiklet park yeri bulunmaktadır.	2,9	3,6	3,1	3,5
Chi-square=13,471 df=12 P value=0,336				
Konyaaltı Kıyı Promenadında bulunan bisiklet yolunun genişliğini yeterli buluyorum.	3,2	3,6	3,4	3,6
Chi-square=18,025 df=12 P value=0,115				
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki oturma yerlerini (bank vb.) yeterli buluyorum	2,8	3,6	3,3	3,4
Chi-square=14,658 df=12 P value=0,261				
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki çöp kutularını yeterli buluyorum	4,4	3,5	3,5	3,3
Chi-square=11,538 df=12 P value=0,483				
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki araç ve yaya sirkülasyonunu düzenleyen levhaları yeterli buluyorum	3,0	4,1	4,0	3,6
Chi-square=19,868 df=12 P value=0,070				
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki sanatsal ve estetik objeler (heykel vb.) mekanı zenginleştirmektedir.	3,3	3,4	3,0	3,3
Chi-square=13,463 df=12 P value=0,336				
Konyaaltı Kıyı Promenadında farklı bitki türleri kullanılmıştır.	3,6	4,0	3,6	3,8
Chi-square=10,081 df=12 P value=0,609				
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil alanların bakımını iyi buluyorum	4,0	4,1	4,0	4,1
Chi-square=5,362 df=12 P value=0,945				
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki aydınlatmaları yeterli buluyorum.	3,4	4,0	3,8	4,1
Chi-square=26,987 df=12 P value=0,008				

Çizelge 4.2.13. devamı

Konyaaltı Kıyı Promenadında gölgeleme unsurlarını (pergole vb) yeterli buluyorum.	3,0	3,9	3,1	3,3
Chi-square=9,080 df=12 P value=0,696				
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil dokuyu yeterli buluyorum.	3,4	2,9	3,6	3,9
Chi-square=15,840 df=12 P value=0,199				
Toplam başarı değeri	3,4	3,7	3,5	3,6

Alandaki aydınlatmaları yeterli bulma konusunda başarı değerinde 10 defadan fazla gelenler alanı en başarılı bulan grup olmasına karşın alana 1-5 kez gelenler % 46 oranla önermeye tamamen katılmışlardır. Alana 10 defadan fazla gelenlere göre % 2, 6, 10 kez gelenlere göre % 15, ilk kez gelenlere göre % 10 daha fazla “tamamen katılıyorum” yanıtını vermişlerdir.

4.2.4.2. Kıyı promenadının ne kadarının görüldüğüne göre analiz

Bu bölümde alanın görülme miktarının mekanı başarılı bulma konusunda farklılık oluşturup oluşturmadığı ve eğer fark oluşturuyorsa bu farkın ne derecede olduğunun bulunması amaçlanmıştır. Alanın 1/3'lük kısmını görenler, 2/3'lük kısmını görenler, yarısını görenler ve tamamını görenlere göre tüm yargılarla değerlendirme yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, görülme sıklığından bağımsız olarak alanın tüm bileşenler bağlamında başarılı bulunduğunu göstermektedir. Alanın 1/3'lük kısmını görenlerin başarı indeksi **3,7**; 2/3'lük kısmını görenlerin başarı indeksi **3,8**; 1/2'lik kısmını görenlerin başarı indeksi **3,9** ve tamamını görenlerin başarı indeksi **3,8** olarak bulunmuştur.

Alanın görülme miktarına göre değerlendirme: erişim ve bağlantılar

Çizelge 4.2.14'de görüldüğü üzere, alanın 1/3'lük kısmını gören bireyler kentin diğer bölümlerinden bisikletle ulaşımı; kıyı promenadının engelliler için erişilebilirliğini; alana hem yazın hem de kışın toplu taşımayla ulaşımı yeterliliği konusunda kararsızdır. Bu bölümün başarı indeksi 3,5 olarak hesaplanmıştır.

Alanın 2/3'lük kısmını görenler, alana kentin diğer bölümlerinden bisikletle ve yaz aylarında toplu taşımayla ulaşımı yetersiz bulmuşlardır. Bu bölümde başarı indeksi 3,7 olarak hesaplanmıştır.

Alanın yarısını görenler, kentin diğer bölümlerinden bisiklet yoluyla ulaşımı ve engelliler için erişilebilirliği/ulaşılabilirliğini yeterli bulmamışlardır. Bu bölümde başarı indeksi 3,7 olarak hesaplanmıştır.

Alanın tamamını görenler, kıyı promenadına kentin diğer bölümlerinden bisiklet ile ulaşım ve hem yaz hem de kış aylarında alana toplu taşımayla ulaşım konusunda başarısız bulmuşlardır. Bu bölümde başarı indeksi 3,7 olarak hesaplanmıştır.

Çizelge 4.2.14. Alanın görülme miktarına göre değerlendirme: erişim ve bağlantılar

Erişim ve bağlantılar	Alanın görülme miktarı			
	1/3'lük kısım	2/3'lük kısım	yarısı	tamamı
Konyaaltı K1y1 Promenadına kentin diğer bölümlerinden bisiklet yolları kullanılarak ulaşılabilir	Önerme başarı değeri			
	3,1	3,2	3,4	3,3
Chi-square=11,127 df=12 P value=0,518				
Konyaaltı K1y1 Promenadına özel araçla kolaylıkla ulaşılabilir.	3,9	4,1	4,4	4,4
Chi-square=26,585 df=12 P value=0,009				
Konyaaltı K1y1 Promenadı engelliler için rahat erişilebilir niteliktedir.	3,4	3,5	3,2	3,7
Chi-square=15,160 df=12 P value=0,233				
Konyaaltı K1y1 Promenadına yaz aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	3,1	3,3	3,6	3,3
Chi-square=9,166 df=12 P value=0,689				
Konyaaltı K1y1 Promenadına kış aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	3,4	3,6	3,7	3,3
Chi-square=14,032 df=12 P value=0,299				
Konyaaltı K1y1 Promenadına yakın çevresinden yaya olarak kolaylıkla erişilebilmektedir.	3,8	4,3	3,6	4,2
Chi-square=10,652 df=12 P value=0,559				
Konyaaltı K1y1 Promenadı ile Konyaaltı Plajı arasındaki geçişler tüm kullanıcı grubu için uygundur.	3,9	4,0	4,1	4,0
Chi-square=10,367 df=12 P value=0,584				
Toplam başarı değeri	3,5	3,7	3,7	3,7

Alanın görülme miktarı ve özel araçla ulaşım arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (P değeri=0,009). Alanın tamamı ve yarısını görenler % 69 oranla alanın 1/3'lük kısmını görenlere göre % 11 daha fazla “tamamen katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Alanın görülme miktarı arttıkça özel araçla ulaşımın kolay olduğu önermesine verilen olumlu yanıt oranı da artmıştır.

4.2.4.3. Ziyaretçi özelliklerine göre analiz

Bu bölümde ziyaretçilerin cinsiyet, yaş, eğitim ve gelir durumlarına göre değerlendirmeleri ortaya konulmuştur. Bu gruplamalarda cinsiyet kadın ve erkek, yaş grubu genç (18-34), orta yaş (35-54) ve ileri yaş (55 ve üzeri); gelir düzeyi ise düşük, orta ve ileri olarak ayrılmıştır.

Konyaaltı Kıyı Promenadı ziyaretçilerin özelliklerine göre başarı ölçümüne tabi tutulduğunda, başarı indeksi kadınlar için 3,9, erkekler için 3,7, genç bireyler için 3,9, orta yaşta bireyler için 3,9, ileri yaştaki bireyler için 3,8, ortaöğretim mezunları için 3,8, lisans mezunları için 3,9, lisansüstü mezunları için 3,6, düşük gelir grubuna mensup bireyler için 3,7, orta gelir düzeyine sahip bireyler için 3,8 ve yüksek gelir grubuna mensup bireyler için 3,9 olarak bulunmuştur. Bir diğer ifadeyle, tüm ziyaretçi özellikleri bakımından alan genel olarak başarılı bulunmuştur.

Ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme: erişim ve bağlantılar

Erişim ve bağlantılar çerçevesinde kadınların başarı indeksi 3,7, erkeklerin 3,6 olarak hesaplanmıştır. Cinsiyetler arasında belirgin bir fark bulunmamakta olup yine de kadınlar mekanı “erişim ve bağlantılar” konusunda daha başarılı bulunmaktadır. Yaş grubuna göre bakıldığında genç bireyler için 3,7, orta yaştaki bireyler için 3,8, ileri yaştaki bireyler için 3,7 olarak hesaplanan başarı indeksleri bağlamında mekanı “erişim ve bağlantılar” bileşeni bağlamında en başarılı bulan yaş grubu orta yaştaki bireylerdir. Eğitim düzeyine baktığımızda ortaöğretim ve lisans mezunu kişiler 3,7 ile aynı başarı indeksine sahip olup lisansüstü bireyler için bu indeks 3,6 olarak bulunmuştur. Gelir durumuna göre ise başarı indeksi en yüksek grup 3,8 ile yüksek gelir grubuna aittir (Çizelge 4.2.15).

Erişim ve bağlantılar bileşeni bağlamında bakıldığında, 5. ve 7. önermeler haricindeki tüm önermelerde, önerme ve cinsiyet arası anlamlı bir bağlantı kurulmuştur. P değeri <0,05 olan tüm önermeler için cinsiyetler arası farklı görüş her ne kadar başarı değerleri benzer olsa da bulunmaktadır. 1. ve 2. önermeleri kadınlar; 3, 4 ve 6. önermeleri erkekler daha başarılı bulmuşlardır. 1. önermede erkekler arasında “tamamen katılıyorum” oranı % 25 iken kadınlarda bu oran % 33’dür. Kadınlar kentin diğer bölümlerinden bisikletle ulaşmanın daha kolay olduğunu düşünmektedirler. 2. önermeyi erkeklerin başarılı bulma oranı % 62, kadınların % 74’tür. Kadınlar özel araçla alana ulaşımın kolay olduğu konusunda daha olumlu yaklaşım sergilemişlerdir. 3. önermeyi erkeklerin başarılı bulma oranı % 30 iken kadınlarda bu oran % 25’tir. Erkekler alana engelli erişiminin kolay olması hususunda daha olumlu görüştedirler. 4. önerme için erkekler % 25 oranla yaz aylarında toplu taşımayla ulaşımı daha kolay bulmuşlardır. 6. Önerme için erkekler % 57 oran ile yaya olarak erişimi kadınlara göre daha kolay bulmuşlardır.

Yaş grupları arasında kıyaslamaya bakıldığında 2. önermede anlamlı ilişki bulunmuştur. 2. önerme olan promenada özel araçla ulaşım konusunda % 67 oranla orta yaş grubu daha başarılı bulmuştur. Eğitim durumuna göre yapılan kıyasta 6. önermeyle anlamlı bir bağlantı bulunmuştur. Ortaöğretim mezunları alana yaya olarak erişilebilirliğin/ulaşılabilirliğinin kolay olması hususunu % 56 oranla daha başarılı bulmuşlardır.

Gelir durumuna göre incelendiğinde 2. ve 3. önermeler arasında ilişki bulunmuştur. Orta seviye gelir grubu % 69 oranla alana özel araçla ulaşımın kolay olduğu görüşündedirler. Yüksek seviye gelir grubuna sahip bireyler % 35 oranla alanın engelliler için rahat erişilebilir/ulaşılabilir olduğunu düşünmektedirler.

Çizelge 4.2.15. Anketlerin ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme: erişim ve bağlantılar

Erişim ve bağlantılar	Cinsiyet		Yaş grubu			Eğitim durumu			Gelir düzeyi		
	kadın	erkek	genç	orta	ileri	o.öğretim	lisans	lisansüstü	düşük	orta	yüksek
Konyaaltı Kıyı Promenadına kentin diğer bölümlerinden bisiklet yolları kullanılarak ulaşılabilir											
	3,3	3,3	3,3	3,2	3,4	3,2	3,4	3,1	3,2	3,3	3,4
	Chi-square=19,877 df=8 P value=0,011		Chi-square=18,514 df=20 P value=0,554			Chi-square=17,580 df=20 P value=0,615			Chi-square=18,618 df=16 P value=0,289		
Konyaaltı Kıyı Promenadına özel araçla kolaylıkla ulaşılabilir.											
	4,4	4,3	4,3	4,5	4,2	4,3	4,4	4,2	4,1	4,4	4,4
	Chi-square=27,527 df=8 P value=0,001		Chi-square=31,987 df=20 P value=0,043			Chi-square=30,032 df=20 P value=0,069			Chi-square=32,466 df=16 P value=0,009		
Konyaaltı Kıyı Promenadı engelliler için rahat erişilebilir niteliktedir.											
	3,6	3,7	3,7	3,6	3,8	3,6	3,7	3,6	3,4	3,7	3,7
	Chi-square=48,859 df=8 P value=0,000		Chi-square=15,674 df=20 P value=0,737			Chi-square=19,891 df=20 P value=0,465			Chi-square=55,651 df=16 P value=0,000		
Konyaaltı Kıyı Promenadına yaz aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.											
	3,3	3,3	3,3	3,6	3,2	3,5	3,3	3,5	3,2	3,3	3,5
	Chi-square=14,660 df=8 P value=0,006		Chi-square=30,848 df=20 P value=0,057			Chi-square=20,896 df=20 P value=0,403			Chi-square=22,801 df=16 P value=0,119		
Konyaaltı Kıyı Promenadına kış aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.											
	3,4	3,4	3,3	3,7	3,5	3,5	3,3	3,4	3,3	3,4	3,6
	Chi-square=8,818 df=8 P value=0,358		Chi-square=16,498 df=20 P value=0,685			Chi-square=18,483 df=20 P value=0,556			Chi-square=14,942 df=16 P value=0,529		
Konyaaltı Kıyı Promenadına yakın çevresinden yaya olarak kolaylıkla erişilebilmektedir.											
	4,2	4,2	4,1	4,5	4,2	4,3	4,2	4,1	4,1	4,2	4,1
	Chi-square=23,618 df=8 P value=0,003		Chi-square=17,137 df=20 P value=0,644			Chi-square=36,581 df=20 P value=0,013			Chi-square=21,476 df=16 P value=0,161		
Konyaaltı Kıyı Promenadı ile Konyaaltı Plajı arasındaki geçişler tüm kullanıcı grubu için uygundur.											
	4,0	3,0	4,0	4,0	4,1	4,1	3,9	3,9	3,9	4,0	4,1
	Chi-square=5,606 df=8 P value=0,691		Chi-square=20,240 df=20 P value=0,443			Chi-square=13,380 df=20 P value=0,860			Chi-square=12,479 df=16 P value=0,710		
Toplam başarı indeksi	3,7	3,6	3,7	3,8	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6	3,7	3,8

Ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme: aktivite ve kullanımlar

Aktivite ve kullanımlar bakımından kadınlar 4,1 başarı indeksiyle erkeklere göre daha başarılı bulmuşlardır. 4,1 başarı indeksine sahip orta yaş grubu bireyler 4,0 başarı indeksine sahip genç ve ileri yaşa göre mekanı daha başarılı bulmuşlardır. Lisansüstü mezunu bireyler 4,1 başarı indeksiyle ortaöğretim ve lisans mezunu bireylere göre mekanı daha başarılı bulmuşlardır. Orta ve yüksek gelir grubuna mensup bireyler 4,0 başarı indeksiyle düşük gelir grubuna göre daha başarılı bulmuşlardır (Çizelge 4.2.16).

Aktivite ve kullanımlar için cinsiyetler arası farka baktığımızda 5. ve 7. önermeler konusunda anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Manzaranın seyredilebileceği platformların bulunması konusunda % 63 oranla kadınlar daha başarılı bulmaktadırlar. Yeme-içme tesislerinin yeterliliği konusunda % 67 oranla kadınlar daha yeterli bulmuşlardır.

Yaş grupları arasındaki ilişkiye bakıldığında 1. önerme ve yaş arasında anlamlı bir bağlantı bulunmuştur. % 74 oranla genç yaş grubu promenadın yürüyüş yapmaya olanak sağlaması konusunda daha başarılı bulmuşlardır.

Eğitim durumu ile önermeler arası ilişkiye bakıldığında 1. ve 9. önermeler ile eğitim durumu arasında anlamlı bir bağlantı bulunmuştur. Kıyı promenadının yürüyüş yapmak için olanak sağlaması konusunda % 71 oranla lisansüstü mezunları daha başarılı bulmuşlardır. Alanın çocuklar için çeşitli etkinliklere olanak tanınması konusunda % 29 oranla ortaöğretim mezunları daha başarılı bulmuşlardır.

Gelir düzeyiyle olan ilişkiye bakıldığında 7. önerme ile gelir düzeyi arasında anlamlı bağlantı bulunmuştur. Başarı indeksi en düşük grup düşük gelir grubu olmasına karşın istatistiksel analizlere bakıldığında %67 oranla orta ve yüksek gelir grubuna göre daha başarılı bulmuşlardır.

Çizelge 4.2.16. Anketlerin ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme: aktivite ve kullanımlar

Aktivite ve kullanımlar	Cinsiyet		Yaş grubu			Eğitim durumu			Gelir düzeyi		
	kadın	erkek	genç	orta	ileri	o.öğretim	lisans	lisansüstü	düşük	orta	yüksek
Konyaaltı Kıyı Promenadı yürüyüş yapmak için olanak sağlamaktadır.											
Başarı indeksi	4,6	4,4	4,7	4,6	4,6	4,5	4,5	4,6	4,3	4,5	4,6
Chi-square=10,162 df=8 P value=0,254			Chi-square=35,040 df=20 P value=0,020			Chi-square=39,707 df=20 P value=0,005			Chi-square=25,976 df=16 P value=0,054		
Konyaaltı Kıyı Promenadı bisiklete binme için olanak sağlamaktadır.											
Başarı indeksi	4,6	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,6	4,3	4,5	3,9
Chi-square=7,0122 df=8 P value=0,524			Chi-square=27,673 df=20 P value=0,117			Chi-square=30,231 df=20 P value=0,066			Chi-square=11,670 df=16 P value=0,766		

Çizelge 4.2.16. devamı

Konyaaltı Kıyı Promenadı koşu yapmak için olanak sağlamaktadır.												
Başarı indeksi	4,5	4,4	4,4	4,5	4,7	4,4	4,4	4,5	4,2	4,4	4,5	
Chi-square=8,420 df=8 P value=0,394			Chi-square=17,672 df=20 P value=0,609			Chi-square=28,043 df=20 P value=0,108			Chi-square=13,728 df=16 P value=0,619			
Konyaaltı Kıyı Promenadında çeşitli sporlar yapılması için sahalar mevcuttur.												
Başarı indeksi	4,4	4,2	4,3	4,4	4,5	4,3	4,3	4,4	4,1	4,3	4,5	
Chi-square=9,238 df=8 P value=0,323			Chi-square=19,117 df=20 P value=0,514			Chi-square=26,026 df=20 P value=0,165			Chi-square=26,300 df=16 P value=0,051			
Konyaaltı Kıyı Promenadında manzaranın seyredilebileceği platformlar bulunmaktadır.												
Başarı indeksi	4,3	3,9	4,1	4,1	3,9	4,1	4,0	4,4	4,1	4,0	4,3	
Chi-square=18,493 df=8 P value=0,018			Chi-square=23,722 df=20 P value=0,255			Chi-square=28,437 df=20 P value=0,099			Chi-square=19,655 df=16 P value=0,236			
Konyaaltı Kıyı Promenadında güneşlenme/gölgelenme/yağmurdan korunma için uygun alanlar bulunmaktadır.												
Başarı indeksi	3,3	3,1	3,2	3,2	2,9	3,1	3,1	3,3	2,8	3,3	3,2	
Chi-square=10,180 df=8 P value=0,253			Chi-square=28,811 df=20 P value=0,251			Chi-square=23,089 df=20 P value=0,284			Chi-square=22,761 df=16 P value=0,120			
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli yeme-içme tesisi bulunmaktadır.												
Başarı indeksi	4,4	4,2	4,3	4,5	4,2	4,2	4,4	4,4	4,2	4,3	4,4	
Chi-square=17,607 df=8 P value=0,024			Chi-square=19,634 df=20 P value=0,481			Chi-square=30,132 df=20 P value=0,068			Chi-square=28,025 df=16 P value=0,031			
Konyaaltı Kıyı Promenadında tüm kullanım ve aktiviteler engelli dostudur.												
Başarı indeksi	3,5	3,3	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,1	3,4	3,5	
Chi-square=7,594 df=8 P value=0,474			Chi-square=27,293 df=20 P value=0,127			Chi-square=22,584 df=20 P value=0,310			Chi-square=21,534 df=16 P value=0,159			
Konyaaltı Kıyı Promenadı çocuklar için çeşitli etkinliklere olanak sağlamaktadır												
Başarı indeksi	4,0	3,8	3,9	3,8	4,1	3,9	3,8	3,9	3,6	3,9	4,0	
Chi-square=12,673 df=8 P value=0,124			Chi-square=17,929 df=20 P value=0,592			Chi-square=32,629 df=20 P value=0,037			Chi-square=17,678 df=16 P value=0,343			
Konyaaltı Kıyı Promenadında çeşitli sosyal etkinliklere olanak sağlayan alanlar bulunmaktadır.												
Başarı indeksi	4,2	3,9	4,1	4,0	4,0	4,0	4,1	4,1	3,9	4,0	3,7	
Chi-square=11,653 df=8 P value=0,167			Chi-square=11,972 df=20 P value=0,917			Chi-square=25,201 df=20 P value=0,194			Chi-square=14,930 df=16 P value=0,530			
Toplam başarı indeksi	4,1	3,9	4,0	4,1	4,0	4,0	4,0	4,1	3,8	4,0	4,0	

Ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme: konfor ve imaj

Konfor ve imaj açısından yapılan değerlendirmelere göre 4,1 başarı indeksiyle kadınlar erkeklere oranla daha başarılı bulmuşlardır. Genç ve orta yaştaki bireyler 4,1 başarı indeksiyle ileri yaştaki bireylere göre daha başarılı bulmuşlardır. Lisans mezunları 4,1 başarı indeksiyle alanı lisansüstü ve ortaöğretim mezunlarına göre daha başarılı bulmuşlardır. Yüksek gelir düzeyine sahip bireyler alanı 4,1 başarı indeksiyle orta ve düşük gelir grubuna göre daha başarılı bulmuşlardır (Çizelge 4.2.17).

Konfor ve imaj önermeleri için cinsiyetler arası farklılığa bakıldığında 3, 6 ve 7. önermeler için anlamlı ilişkiler bulunmuştur. % 34 oranla kadınlar oturma birimlerini daha konforlu bulmuşlardır. Konyaaltı Promenadının temizliğini % 43 oranla kadınlar daha başarılı bulmaktadırlar. Konyaaltı Kıyı Promenadının kıyı peyzajları arasında iyi bir örnek alan olduğu konusunda % 43 oranla kadınlar daha başarılı bulmaktadırlar.

Yaş ile bağlantısına bakıldığında 6. önerme ile anlamlı bir bağlantı kurulmuştur. Konyaaltı Kıyı Promenadını % 48 oranla genç yaş grubu daha iyi bulmaktadırlar.

Eğitim düzeyiyle olan ilişkiye bakıldığında 2. ve 5. önermeler anlamlı sonuçlar vermiştir. Başarı indeksinde en düşük değere sahip grup ortaöğretim mezunları olmasına karşın promenadın kış aylarındaki kullanımı iklimsel açıdan % 50 oranla ortaöğretim mezunları daha başarılı bulmuşlardır. Aynı şekilde kıyı-plaj birlikteliği bakımından örnek olması hususunda düşük başarı değerine sahip grup ortaöğretim mezunları olsa da % 57 oranla ortaöğretim mezunları daha başarılı bulmuşlardır.

Gelir seviyesiyle yapılan analizler sonucu 2. Önerme ile anlamlı bir bağlantı bulunmuştur. Alanın kış aylarındaki kullanımını iklimsel açıdan yüksek gelir grubu % 30 oranla daha konforlu bulmuşlardır.

Çizelge 4.2.17. Ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme: konfor ve imaj

Konfor ve imaj	Cinsiyet		Yaş grubu			Eğitim durumu			Gelir düzeyi		
	kadın	erkek	genç	orta	ileri	o.öğretim	lisans	lisansüstü	düşük	orta	yüksek
Konyaaltı Kıyı Promenadının yaz aylarında kullanımı iklimsel açıdan konforludur											
Başarı indeksi	4,2	4,1	4,2	4,2	4,5	4,0	4,2	4,1	4,1	4,2	4,3
Chi-square=7,293 df=8 P value=0,505			Chi-square=16,286 df=20 P value=0,699			Chi-square=30,263 df=20 P value=0,066			Chi-square=5,793 df=16 P value=0,990		
Konyaaltı Kıyı Promenadının kış aylarında kullanımı iklimsel açıdan konforludur.											
Başarı indeksi	3,7	3,4	3,5	3,7	3,7	3,4	3,6	3,7	3,1	3,6	3,7
Chi-square=13,466 df=8 P value=0,097			Chi-square=27,497 df=20 P value=0,122			Chi-square=35,025 df=20 P value=0,020			Chi-square=32,126 df=16 P value=0,010		
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki oturma birimlerinin (banklar vb.) kullanımı konforludur.											
Başarı indeksi	3,8	3,4	3,6	3,7	3,5	3,5	3,7	3,7	3,6	3,5	3,8
Chi-square=20,481 df=8 P value=0,009			Chi-square=16,849 df=20 P value=0,663			Chi-square=19,033 df=20 P value=0,520			Chi-square=15,665 df=16 P value=0,477		

Çizelge 4.2.17. devamı

Konyaaltı Kıyı Promenadı genel olarak çekici bir mekandır.											
Başarı indeksi	4,4	4,3	4,4	4,3	4,2	4,3	4,4	4,3	4,3	4,3	4,3
Chi-square=9,166 df=8 P value=0,328			Chi-square=18,920 df=20 P value=0,527			Chi-square=19,322 df=20 P value=0,501			Chi-square=5,822 df=16 P value=0,990		
Konyaaltı Kıyı Promenadı kıyı-plaj birlikteliği bakımından örnek bir alandır.											
Başarı indeksi	4,4	4,2	4,3	4,2	4,3	4,3	4,3	4,4	4,2	4,3	4,3
Chi-square=10,333 df=8 P value=0,242			Chi-square=23,379 df=20 P value=0,271			Chi-square=44,525 df=20 P value=0,001			Chi-square=12,802 df=16 P value=0,687		
Konyaaltı Kıyı Promenadını temiz buluyorum.											
Başarı indeksi	4,0	3,6	3,9	3,7	3,6	3,7	3,8	3,9	3,7	3,7	4,0
Chi-square=17,183 df=8 P value=0,028			Chi-square=32,383 df=20 P value=0,039			Chi-square=26,014 df=20 P value=0,165			Chi-square=13,581 df=16 P value=0,630		
Konyaaltı Kıyı Promenadı kıyı peyzajlarının iyi bir örneğini temsil etmektedir.											
Başarı indeksi	4,4	3,9	4,2	4,1	3,9	4,1	4,3	4,2	4,2	3,9	4,3
Chi-square=15,904 df=8 P value=0,044			Chi-square=20,036 df=20 P value=0,456			Chi-square=19,048 df=20 P value=0,519			Chi-square=20,871 df=16 P value=0,184		
Konyaaltı Kıyı Promenadını gündüz kullanımı açısından güvenli buluyorum.											
Başarı indeksi	4,5	4,2	4,3	4,3	4,1	4,3	4,3	4,4	4,3	4,3	4,4
Chi-square=10,318 df=8 P value=0,243			Chi-square=16,871 df=20 P value=0,661			Chi-square=23,099 df=20 P value=0,284			Chi-square=5,349 df=16 P value=0,994		
Konyaaltı Kıyı Promenadını gece kullanımı açısından güvenli buluyorum.											
Başarı indeksi	3,8	3,6	4,3	4,3	4,1	3,5	3,8	3,7	3,5	3,7	3,9
Chi-square=15,020 df=8 P value=0,059			Chi-square=28,398 df=20 P value=0,100			Chi-square=23,794 df=20 P value=0,251			Chi-square=19,182 df=16 P value=0,259		
Konyaaltı Kıyı Promenadı Antalya Kenti'nin imajına katkıda bulunan önemli alanlardan biridir.											
Başarı indeksi	4,5	4,3	4,4	4,4	4,4	4,3	4,4	3,9	4,3	4,4	4,4
Chi-square=6,894 df=8 P value=0,548			Chi-square=25,146 df=20 P value=0,196			Chi-square=25,658 df=20 P value=0,177			Chi-square=13,855 df=16 P value=0,610		
Konyaaltı Kıyı Promenadının yüzey kaplamaları konforlu bir yürüyüş ve kullanıma imkan vermektedir.											
Başarı indeksi	4,4	4,2	4,4	4,3	4,6	4,3	4,3	4,2	4,3	4,2	4,3
Chi-square=9,671 df=8 P value=0,289			Chi-square=14,338 df=20 P value=0,813			Chi-square=21,064 df=20 P value=0,399			Chi-square=17,193 df=16 P value=0,373		
Toplam başarı indeksi	4,1	3,9	4,1	4,1	4,0	3,9	4,1	4,0	3,9	4,0	4,1

Ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme: sosyalleşme

Sosyalleşme ile ziyaretçi özellikleri analiz edildiğinde kadınlar 4,3 başarı indeksiyle erkeklere göre daha başarılı bulmuşlardır. Yaş gruplarının tümü 4,1 başarı indeksiyle mekanı eşit derecede başarılı bulmuşlardır. Eğitim düzeyleri arasında da yaş gruplarında olduğu gibi 4,1 başarı indeksiyle fark olmaksızın her yaş grubu mekanı

başarılı bulmuştur. Yüksek gelir durumuna sahip kişiler 4,2 başarı indeksiyle düşük ve orta seviyedeki gelir grubuna mensup bireylerden daha başarılı bulmuşlardır (Çizelge 4.2.18).

Sosyalleşme önermeleri ve cinsiyetler arası bağlantıya bakıldığında 3. ve 8. önermeler bu konuda anlamlı bir sonuç vermiştir. Konyaaltı Kıyı Promenadının yönetimini % 38 oranla kadınlar daha başarılı bulmuşlardır. Promenadın sosyal bağlantılar kurma olanaklarını % 52 oranla kadınlar daha başarılı bulmuşlardır.

Sosyalleşme bileşeni önermeleri içinde yalnızca 4. önerme ile yaş arasında bağlantı bulunmuştur. % 33 oranla genç yaş grubu belediye çalışanları ve mekan çalışanları arasındaki uyumu daha başarılı bulmuşlardır.

Eğitim düzeyiyle ilişkisine bakıldığında 1., 7. ve 8 önermeler bu konuda anlamlı farklılık bulunmuştur. Farklı sosyal grupları bir araya getirme konusunda % 49 oran ile ortaöğretim mezunları daha başarılı bulmuşlardır. Konyaaltı Kıyı Promenadına gönüllü olarak gitme hususunda % 77 oranla üniversite mezunları daha başarılı bulmuşlardır. % 47 oranla lisansüstü mezunları promenadın sosyal bağlantılar kurma olanakları konusunda daha başarılı bulmuşlardır.

Gelir seviyesi ile yapılan analizde 1. önerme ile anlamlı bir bağlantı bulunmuştur. Orta gelir seviyesine sahip bireyler alanı sosyal grupları bir araya getirme konusunda % 47 oranla daha başarılı bulmuşlardır.

Ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme: peyzaj

Peyzaj bağlamında kadınlar 3,7 başarı indeksiyle erkeklere oranla daha başarılı bulmuşlardır. Genç ve orta yaştaki bireyler 3,9 başarı indeksiyle ileri yaştaki bireylere göre daha başarılı bulmuşlardır. Lisans mezunları 3,9 başarı indeksiyle ortaöğretim ve lisansüstü mezunlarına göre “peyzaj” kapsamında alanı daha başarılı bulmuşlardır. Yüksek gelir grubuna mensup bireyler 3,9 başarı indeksiyle orta ve düşük gelir grubuna göre daha başarılı bulmuşlardır (Çizelge 4.2.19).

Cinsiyet bakımından analiz yapıldığında 2, 3, 6, 7 ve 14. önermeler için anlamlı bir bağlantı bulunmuştur. % 50 oranla promenadın peyzaj tasarım ve uygulamasını genel olarak kadınlar daha iyi bulmaktadırlar. % 31 oranla araç park yeri sayısını kadınlar daha yeterli bulmuşlardır. % 32 oranla kadınlar bank sayısını; % 28 oranla çöp kutusu sayısını kadınlar daha yeterli bulmaktadırlar. Kadınlar % 37 oranla yeşil dokuyu erkeklere oranla daha yeterli olduğunu düşünmektedirler.

Yaş ile yapılan değerlendirmelerde yalnızca 1. önerme ile anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Engelli kullanımına yönelik düzenlemeler yapıldığına dair önermeyi % 55 oranla genç yaş grubu daha başarılı bulmuşlardır.

Eğitim düzeyi ile bağlantıya bakıldığında sadece 12. önerme ile anlamlı ilişki bulunmuştur. Konyaaltı Promenadındaki aydınlatma elemanlarını % 46 oranla üniversite mezunları daha yeterli bulmuşlardır.

Çizelge 4.2.18. Ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme: sosyalleşme

Sosyalleşme	Cinsiyet		Yaş grubu			Eğitim durumu			Gelir düzeyi		
	kadın	erkek	genç	orta	ileri	o.öğretim	lisans	lisansüstü	düşük	orta	yüksek
Konyaaltı Kıyı Promenadı farklı sosyal grupları bir araya getirmektedir											
Başarı indeksi	4,3	4,2	4,2	4,3	4,4	4,3	4,3	4,1	4,1	4,3	4,1
Chi-square=6,515 df=8 P value=0,590			Chi-square=8,927 df=20 P value=0,984			Chi-square=42,271 df=20 P value=0,003			Chi-square=31,250 df=16 P value=0,013		
Konyaaltı Kıyı Promenadı dış mekanda yaşamı teşvik etmektedir.											
Başarı indeksi	4,4	4,2	4,3	4,3	4,2	4,2	4,3	4,3	4,2	4,2	4,4
Chi-square=10,118 df=8 P value=0,257			Chi-square=18,620 df=20 P value=0,547			Chi-square=21,719 df=20 P value=0,356			Chi-square=17,701 df=16 P value=0,342		
Konyaaltı Kıyı Promenadının yönetimini iyi buluyorum.											
Başarı indeksi	3,9	3,6	3,8	3,6	3,5	3,8	3,7	3,8	3,6	3,8	3,9
Chi-square=15,739 df=8 P value=0,046			Chi-square=25,053 df=20 P value=0,199			Chi-square=15,268 df=20 P value=0,761			Chi-square=15,214 df=16 P value=0,509		
Konyaaltı Kıyı Promenadının belediye çalışanları ve mekan çalışanları arasında güzel bir uyum olduğunu düşünüyorum.											
Başarı indeksi	3,9	3,5	3,7	3,5	3,3	3,6	3,7	3,7	3,3	3,7	3,7
Chi-square=12,700 df=8 P value=0,123			Chi-square=40,673 df=20 P value=0,004			Chi-square=17,148 df=20 P value=0,643			Chi-square=25,848 df=16 P value=0,056		
Konyaaltı Kıyı Promenadını kullanırken kendimi iyi hissediyorum.											
Başarı indeksi	4,5	4,3	4,4	4,4	4,4	4,3	4,4	4,4	4,3	4,3	4,7
Chi-square=11,862 df=8 P value=0,157			Chi-square=27,288 df=20 P value=0,127			Chi-square=30,677 df=20 P value=0,060			Chi-square=18,278 df=16 P value=0,308		
Konyaaltı Kıyı Promenadı kadınlar çocuklar ve yaşlılar için kullanıma uygun bir mekandır.											
Başarı indeksi	4,5	4,3	4,4	4,3	4,5	4,4	4,3	4,4	4,2	4,3	4,5
Chi-square=9,193 df=8 P value=0,326			Chi-square=23,983 df=20 P value=0,243			Chi-square=26,649 df=20 P value=0,145			Chi-square=25,399 df=16 P value=0,063		
Konyaaaltı Kıyı Promenadına gönüllü olarak gitmekteyim.											
Başarı indeksi	4,6	4,5	4,5	4,6	4,7	4,5	4,6	4,4	4,5	4,5	4,6
Chi-square=6,720 df=8 P value=0,567			Chi-square=30,616 df=20 P value=0,060			Chi-square=38,184 df=20 P value=0,008			Chi-square=10,405 df=16 P value=0,845		
Konyaaltı Kıyı Promenadı sosyal bağlantılar kurmamı sağlayacak olanaklara sahiptir.											
Başarı indeksi	4,3	3,9	4,1	4,0	3,9	4,0	4,1	4,2	4,1	4,0	4,1
Chi-square=21,944 df=8 P value=0,005			Chi-square=16,485 df=20 P value=0,686			Chi-square=31,715 df=20 P value=0,046			Chi-square=12,794 df=16 P value=0,688		
Toplam başarı indeksi	4,3	4,0	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,0	4,1	4,2

Çizelge 4.2.19. Ziyaretçi özelliklerine göre değerlendirme: peyzaj

Peyzaj	Cinsiyet		Yaş grubu			Eğitim durumu			Gelir düzeyi		
	kadın	erkek	genç	orta	ileri	o.öğretim	lisans	lisansüstü	düşük	orta	yüksek
Konyaaltı Kıyı Promenadında engelli kullanımına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.											
Başarı indeksi	4,4	4,1	4,3	4,0	4,1	4,2	4,2	4,2	4,0	4,2	4,2
Chi-square=14,291 df=8 P value=0,074			Chi-square=39,206 df=20 P value=0,006			Chi-square=16,748 df=20 P value=0,669			Chi-square=13,581 df=16 P value=0,630		
Konyaaltı Kıyı Promenadının peyzaj tasarım ve uygulamasını genel olarak iyi buluyorum.											
Başarı indeksi	4,2	4,0	4,1	3,9	3,9	4,1	4,1	4,1	4,1	4,0	4,0
Chi-square=19,422 df=8 P value=0,013			Chi-square=17,830 df=20 P value=0,599			Chi-square=31,247 df=20 P value=0,052			Chi-square=15,593 df=16 P value=0,482		
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli araç park yeri bulunmaktadır.											
Başarı indeksi	3,5	3,4	3,5	3,5	3,2	3,5	3,4	3,5	3,2	3,5	3,4
Chi-square=19,787 df=8 P value=0,011			Chi-square=16,233 df=20 P value=0,702			Chi-square=19,402 df=20 P value=0,496			Chi-square=14,970 df=16 P value=0,527		
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli bisiklet park yeri bulunmaktadır.											
Başarı indeksi	3,6	3,3	3,5	3,5	3,5	3,4	3,4	3,6	3,2	3,5	3,5
Chi-square=14,829 df=8 P value=0,063			Chi-square=18,163 df=20 P value=0,577			Chi-square=13,574 df=20 P value=0,851			Chi-square=12,800 df=16 P value=0,687		
Konyaaltı Kıyı Promenadında bulunan bisiklet yolunun genişliğini yeterli buluyorum.											
Başarı indeksi	3,7	3,5	3,5	3,8	3,7	3,6	3,6	3,6	3,5	3,6	3,8
Chi-square=4,220 df=8 P value=0,837			Chi-square=19,999 df=20 P value=0,458			Chi-square=19,806 df=20 P value=0,470			Chi-square=9,389 df=16 P value=0,897		
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki oturma yerlerini (bank vb.) yeterli buluyorum.											
Başarı indeksi	3,6	3,2	3,4	3,5	3,2	3,5	3,4	3,2	3,3	3,4	3,3
Chi-square=15,854 df=8 P value=0,045			Chi-square=7,714 df=20 P value=0,994			Chi-square=20,519 df=20 P value=0,426			Chi-square=6,031 df=16 P value=0,988		
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki çöp kutularını yeterli buluyorum.											
Başarı indeksi	3,7	3,1	3,3	3,4	3,0	3,5	3,2	3,1	3,3	3,2	3,4
Chi-square=17,784 df=8 P value=0,023			Chi-square=27,846 df=20 P value=0,113			Chi-square=17,919 df=20 P value=0,593			Chi-square=10,220 df=16 P value=0,855		
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki araç ve yaya sirkülasyonunu düzenleyen levhaları yeterli buluyorum.											
Başarı indeksi	3,9	3,6	3,7	3,8	3,7	3,8	3,7	3,4	3,5	3,7	3,7
Chi-square=15,266 df=8 P value=0,05			Chi-square=20,673 df=20 P value=0,417			Chi-square=21,505 df=20 P value=0,368			Chi-square=9,950 df=16 P value=0,869		
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki sanatsal ve estetik objeler mekanı zenginleştirmektedir.											
Başarı indeksi	3,6	3,2	3,3	3,4	3,2	3,4	3,3	3,1	3,3	3,2	3,4
Chi-square=6,055 df=8 P value=0,641			Chi-square=12,632 df=20 P value=0,893			Chi-square=21,568 df=20 P value=0,364			Chi-square=15,873 df=16 P value=0,462		

Çizelge 4.2.19. Devamı

Konyaaltı Kıyı Promenadında farklı bitki türleri kullanılmıştır.											
Başarı indeksi	3,9	3,7	3,8	3,9	4,0	3,8	3,9	3,5	3,8	3,8	3,8
Chi-square=13,332 df=8 P value=0,101			Chi-square=26,123 df=20 P value=0,162			Chi-square=30,747 df=20 P value=0,059			Chi-square=12,269 df=16 P value=0,725		
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil alanların bakımını iyi buluyorum.											
Başarı indeksi	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,5	4,0	4,0	4,0	4,3
Chi-square=3,821 df=8 P value=0,873			Chi-square=14,778 df=20 P value=0,789			Chi-square=11,544 df=20 P value=0,931			Chi-square=13,965 df=16 P value=0,601		
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki aydınlatmaları yeterli buluyorum.											
Başarı indeksi	3,9	4,0	4,0	4,1	4,0	3,5	4,2	3,8	4,0	4,0	4,1
Chi-square=12,213 df=8 P value=0,142			Chi-square=13,821 df=20 P value=0,839			Chi-square=31,718 df=20 P value=0,046			Chi-square=14,006 df=16 P value=0,598		
Konyaaltı Kıyı Promenadında gölgeleme unsurlarını (pergole vb) yeterli buluyorum.											
Başarı indeksi	3,1	3,1	3,3	3,2	3,1	3,2	3,3	3,3	3,0	3,3	3,4
Chi-square=9,897 df=8 P value=0,272			Chi-square=14,499 df=20 P value=0,804			Chi-square=11,691 df=20 P value=0,926			Chi-square=20,177 df=16 P value=0,212		
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil dokuyu yeterli buluyorum.											
Başarı indeksi	3,9	3,7	3,8	3,8	3,7	3,7	3,9	3,7	3,6	3,7	3,9
Chi-square=15,693 df=8 P value=0,047			Chi-square=25,187 df=20 P value=0,194			Chi-square=18,921 df=20 P value=0,527			Chi-square=15,381 df=16 P value=0,497		
Toplam başarı indeksi	3,7	3,5	3,6	3,7	3,6	3,6	3,7	3,5	3,5	3,6	3,7

Toplam değerlendirmeye bakıldığında kadınlar 3,9 başarı indeksiyle erkeklerden, genç ve orta yaş grubu 3,9 başarı indeksiyle ileri yaş bireylerden, lisans mezunları 3,9 başarı indeksiyle ortaöğretim ve lisansüstü mezunlarından, yüksek gelir grubu mensupları 3,9 başarı indeksiyle düşük ve orta gelir grubundan mekanı daha başarılı bulmuşlardır.

4.3. Konyaaltı kıyı promenadı hakkında uzman görüşleri

Çalışma kapsamında Konyaaltı Kıyı Promenadı ile ilgili uzman görüşlerine de başvurulmuştur. Bu bağlamda üç peyzaj mimarı, bir mimar ve bir şehir plancısından oluşan beş uzmanla anket yapılmıştır. Uzmanlar **3,6** başarı indeksi ile genel olarak kıyı promenadını başarılı bulmuşlardır.

Uzmanlar “erişim ve bağlantılar” bileşeni bağlamında alana kentin diğer bölümlerinden bisikletle ulaşımı ve engelli erişilebilirliğini/ulaşılabilirliğini yetersiz bulmuşlardır. Yaz aylarında toplu taşıma ile ulaşım ve promenad-plaj arasındaki geçişlerin tüm kullanıcı grupları için uygunluğu konusunda kararsız kalırken; yaya olarak, özel araçla ve kışın toplu taşıma ile ulaşım konusunda başarılı bulmuşlardır (Çizelge 4.3.1).

Çizelge 4.3.1. Uzman görüşleri: erişim ve bağlantılar başarı indeksi

Erişim ve Bağlantılar	Hiç katılmıyorum (1)	Kısmen katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Başarı indeksi
Konyaaltı K1y1 Promenadına kentin diğer bölümlerinden bisiklet yolları kullanılarak ulaşılabilir.	3	0	0	2	0	2,2
Konyaaltı K1y1 Promenadına özel araçla kolaylıkla ulaşılabilir.	0	0	0	1	4	4,8
Konyaaltı K1y1 Promenadı engelliler için rahat erişilebilir niteliktedir.	2	0	2	1	0	2,4
Konyaaltı K1y1 Promenadına yaz aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	0	1	3	0	1	3,2
Konyaaltı K1y1 Promenadına kış aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	0	0	2	2	1	3,8
Konyaaltı K1y1 Promenadına yakın çevresinden yaya olarak kolaylıkla erişilebilmektedir.	0	0	0	1	4	4,8
Konyaaltı K1y1 Promenadı ile Konyaaltı Plajı arasındaki geçişler tüm kullanıcı grubu için uygundur.	0	1	1	3	0	3,4
Toplam başarı indeksi; erişim ve bağlantılar: 3,5						

Uzmanlar aktivite ve kullanımlar bağlamındaki değerlendirmelerinde bu bileşene göre mekanı 4,0 başarı indeksiyle başarılı bulmuşlardır. Ancak, aktivitelerin engelli dostu olduğu konusunda kararsızdırlar (Çizelge 4.3.2).

Çizelge 4.3.2. Uzman görüşleri: aktivite ve kullanımlar başarı indeksi

Aktivite ve Kullanımlar	Hiç katılmıyorum (1)	Kısmen katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Başarı indeksi
Konyaaltı Kıyı Promenadı yürüyüş yapmak için olanak sağlamaktadır.	0	0	0	1	4	4,8
Konyaaltı Kıyı Promenadı bisiklete binme için olanak sağlamaktadır.	0	0	0	2	3	4,6
Konyaaltı Kıyı Promenadı koşu yapmak için olanak sağlamaktadır.	0	0	0	2	3	4,6
Konyaaltı Kıyı Promenadında çeşitli sporlar yapılması için sahalar mevcuttur.	0	0	0	3	2	4,4
Konyaaltı Kıyı Promenadında manzaranın seyredilebileceği platformlar bulunmaktadır.	0	0	0	3	2	4,4
Konyaaltı Kıyı Promenadında güneşlenme/gölgelenme/yağ mordan korunma için uygun	0	1	1	2	1	3,6
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli yeme-içme tesisi bulunmaktadır	0	0	0	1	4	4,8
Konyaaltı Kıyı Promenadında tüm kullanım ve aktiviteler engelli dostudur.	2	0	2	1	0	2,4
Konyaaltı Kıyı Promenadı çocuklar için çeşitli etkinliklere olanak sağlamaktadır.	0	1	1	2	1	3,6
Konyaaltı Kıyı Promenadında çeşitli sosyal etkinliklere olanak sağlayan alanlar bulunmaktadır.	0	1	3	1	0	3,0
Toplam başarı indeksi; aktivite ve kullanımlar: 4,0						

Uzmanlar “konfor ve imaj” bileşeni bağlamında mekanı 3,8 başarı indeksiyle başarılı bulmuşlardır. Yaz ve kış aylarında iklim sel açıdan konforlu olma; kıyı-plaj birlikteliği açısından örnek bir mekan olma; oturma birimlerinin yeterliliği ve kıyı peyzajlarının iyi bir şekilde temsil etme bakımından kararsız kalmışlardır (Çizelge 4.3.3).

Çizelge 4.3.3. Uzman görüşleri: konfor ve imaj başarı indeksi

Konfor ve İmaj	Hiç katılmıyorum (1)	Kısmen katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Başarı indeksi
Konyaaltı Kıyı Promenadının yaz aylarında kullanımı iklimsel açıdan konforludur.	0	3	1	0	1	2,8
Konyaaltı Kıyı Promenadının kış aylarında kullanımı iklimsel açıdan konforludur.	0	3	0	1	1	3,0
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki oturma birimlerinin (banklar vb.) kullanımı konforludur.	0	0	3	2	0	3,4
Konyaaltı Kıyı Promenadı genel olarak çekici bir mekandır.	0	0	0	0	5	5,0
Konyaaltı Kıyı Promenadı kıyı-plaj birlikteliği bakımından örnek bir alandır.	1	0	3	1	0	2,8
Konyaaltı Kıyı Promenadını temiz buluyorum.	0	0	1	2	2	4,2
Konyaaltı Kıyı Promenadı kıyı peyzajlarının iyi bir örneğini temsil etmektedir.	1	0	0	4	0	3,4
Konyaaltı Kıyı Promenadını gündüz kullanımı açısından güvenli buluyorum.	0	0	0	2	3	4,6
Konyaaltı Kıyı Promenadını gece kullanımı açısından güvenli buluyorum.	0	0	2	3	0	3,6
Konyaaltı Kıyı Promenadı Antalya Kenti’nin imajına katkıda bulunan önemli alanlardan biridir.	0	0	0	1	4	4,8
Konyaaltı Kıyı Promenadının yüzey kaplamaları konforlu bir yürüyüş ve kullanıma imkan vermektedir.	0	0	0	3	2	4,4
Toplam başarı indeksi; konfor ve imaj: 3,8						

Uzmanlar “sosyalleşme” bileşenini 3,7 başarı indeksiyle genel olarak başarılı bulurken; Konyaaltı Kıyı Promenadının yönetimi; belediye-mekan çalışanları arasındaki uyum ve sosyal bağ kurma konusundaki başarısı konusunda kararsız kalmışlardır (Çizelge 4.3.4).

Çizelge 4.3.4. Uzman görüşleri: sosyalleşme başarı indeksi

Sosyalleşme	Hiç katılmıyorum (1)	Kısmen katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Başarı indeksi
Konyaaltı Kıyı Promenadı farklı sosyal grupları bir araya getirmektedir.	0	0	2	1	2	4,0
Konyaaltı Kıyı Promenadı dış mekanda yaşamı teşvik etmektedir.	0	0	0	1	4	4,8
Konyaaltı Kıyı Promenadının yönetimini iyi buluyorum.	0	3	1	0	1	2,8
Konyaaltı Kıyı Promenadının belediye çalışanları ve mekan çalışanları arasında güzel bir	1	1	3	0	0	2,4
Konyaaltı Kıyı Promenadını kullanırken kendimi iyi hissediyorum.	0	0	0	4	1	4,2
Konyaaltı Kıyı Promenadı kadınlar çocuklar ve yaşlılar için kullanıma uygun bir mekandır.	0	0	0	3	2	4,4
Konyaaltı Kıyı Promenadına gönüllü olarak gitmekteyim.	0	0	1	1	3	4,2
Konyaaltı Kıyı Promenadı sosyal bağlantılar kurmamı sağlayacak olanaklara sahiptir.	0	1	3	1	0	3,0
Toplam başarı indeksi; sosyalleşme: 3,7						

Uzmanlar “peyzaj” bağlamında yaptıkları değerlendirmeler sonucunda 3,4 genel başarı indeksiyle alanın genel olarak başarılı bir mekan olduğu konusunda kararsız kalmışlardır. Alt bileşenlerin bir bölümü başarılı bulunurken, bir bölümünün başarısı konusunda kararsızlıklar bulunmaktadır (Çizelge 4.3.5).

Çizelge 4.3.5. Uzman görüşleri: peyzaj başarı indeksi

Peyzaj	Hiç katılmıyorum (1)	Kısmen katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Başarı indeksi
Konyaaltı Kıyı Promenadında engelli kullanımına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.	1	0	2	2	0	3,0
Konyaaltı Kıyı Promenadının peyzaj tasarım ve uygulamasını genel olarak iyi buluyorum.	0	1	1	3	0	3,4
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli araç park yeri bulunmaktadır.	1	0	2	1	1	3,2
Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli bisiklet park yeri bulunmaktadır.	1	1	1	1	1	3,0
Konyaaltı Kıyı Promenadında bulunan bisiklet yolunun genişliğini yeterli buluyorum.	0	1	0	3	1	3,8
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki oturma yerlerini (bank vb.) yeterli buluyorum.	0	1	1	3	0	3,4
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki çöp kutularını yeterli buluyorum.	0	0	1	4	0	3,8
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki araç ve yaya sirkülasyonunu düzenleyen levhaları yeterli buluyorum.	0	0	3	4	0	3,8
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki sanatsal ve estetik objeler (heykel vb.) mekanı zenginleştirmektedir.	1	0	2	1	1	3,2
Konyaaltı Kıyı Promenadında farklı bitki türleri kullanılmıştır.	0	1	0	4	0	3,6
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil alanların bakımını iyi buluyorum.	0	0	2	1	2	4,0
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki aydınlatmaları yeterli buluyorum.	0	0	0	3	2	4,4
Konyaaltı Kıyı Promenadında gölgeleme unsurlarını (pergole vb) yeterli buluyorum.	0	3	1	1	0	2,6
Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil dokuyu yeterli buluyorum.	0	2	2	1	0	2,8
Toplam başarı indeksi; peyzaj: 3,4						

5. TARTIŞMA

Kıyılar, toplumların serbestçe bir araya gelebildiği ve sosyal, ekonomik, rekreasyonel, estetik ve diğer birçok bakımdan kentlere olumlu katkı sağlayan açık alanlardır. Kent kıyıları, bir kentin canlı, hareketli, etkin ve kamusal potansiyeli yüksek alanlarıdır. Toplumun her kesiminden bireyler için ortak kullanım alanı olan kıyı alanlarının planlanmasında ve tasarımı halkın çevreyle iletişim kurma, temel ihtiyaçları karşılama, kente dair izlenimler edinme ve toplum olma bilincinin gelişimine katkıda bulunacak çözümler sağlanmalıdır. Çünkü bireyler gerek bulundukları çevreyle, gerekse diğer insanlarla iletişim halinde olduklarında, mekanla ilgili güçlü duygular edinirler ve kendilerini toplumun parçası gibi hissederler. Birçok çalışma göstermektedir ki, açık kamusal alanlar ve bu alanlarda gerçekleştirilen aktiviteler yaşam kalitesine katkı sağlayan önemli kentsel çevre unsurlarıdır.

Yapılan bu araştırmada, Antalya'nın dünyaca ünlü Konyaaltı Plajı boyunca yaşama geçirilen Konyaaltı Kıyı Promenadı'nın bir kamusal açık alan olarak ne ölçüde başarılı olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Projesi ulusal bir yarışma sonucu elde edilen ve yapımı gerçekleştirilen Konyaaltı Kıyı Promenadı yıl boyu yoğun bir kullanıma sahiptir. Antalya halkının yoğun olarak kullandığı bir mekan olmasını yanı sıra özellikle yaz aylarında, yerli ve yabancı turistlerin de katılımı ile bu yoğunluk üst düzeye yükselmektedir.

Araştırma kapsamında, başarılı kamu mekanı bileşenleri bağlamında Kıyı Promenadı'nı ziyaret edenlerle ve tasarım ve planlama konusunda uzman meslek mensuplarıyla yapılan yüz yüze anketlerden elde edilen veriler analiz edilmiş ve mekanın başarısı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Halka uygulanan anketlerden elde edilen sonuçlara göre, kullanıcıların Konyaaltı Kıyı Promenadı'na genellikle özel araçlarıyla geldikleri anlaşılmaktadır. Alınan cevaplardan kullanıcıların mekanı oldukça sık kullandıkları da anlaşılmaktadır. Ziyaretçilerin üçte birinden fazlası alana birkaç günde bir geldiklerini belirtirken, üçte birine yakını haftada bir kez ziyaret ettiğini belirtmiştir. Ziyaretçilerin büyük çoğunluğunun Konyaaltı Kıyı Promenadı'nı iyi tanıdıkları anlaşılmaktadır, çünkü dörtte üçünden fazlası yeni düzenleme sonrasında en az 10 kez ziyaret etmiş; üçte ikisi ise kıyı promenadının tamamını görmüştür. Beklendiği üzere, Konyaaltı Kıyı Promenadı'na geliş nedenleri arasında ilk sırayı denizi seyretme, ikinci sırayı ise yüzme almaktadır. Kent bütününe hitap eden bir kamusal mekan olduğu için Antalya'nın hemen her mahallesinden ziyaretçi almaktadır.

Ziyaretçilerin Konyaaltı Kıyı Promenadına yönelik görüşleri nitel ve nicel olarak analiz edilmiştir. Her iki değerlendirmenin sonuçları birbirine yakın olmakla beraber, nicel değerlendirmeden elde edilen rakamsal değerler mekanın başarısı konusunda daha doğru yorum yapmayı mümkün kılmaktadır.

Nicel değerlendirmede, Konyaaltı Kıyı Promenadı, başarılı bir kamu mekanının bileşenleri olarak belirlenen 5 ana bileşen (erişim ve bağlantılar; aktivite ve kullanımlar; konfor ve imaj; sosyalleşme; peyzaj) bağlamında, halk tarafından genel olarak başarılı bulunmuştur. 5 puan üzerinden alınan başarı puanlarına bakıldığında, kıyı promenadının en çok aktivite ve kullanımlar (4,1) ve sosyalleşme (4,1) bağlamında başarılı olduğu anlaşılmaktadır. Onları konfor ve imaj (4,0) izlemiştir. Daha az başarılı bulunan bileşenler ise, erişim ve bağlantılar (3,7) ve peyzaj (3,6)'dır.

Konyaaltı Kıyı Promenadı tüm ana bileşenler bağlamında başarılı bulunmuş olmakla birlikte, alt bileşenlerden bazılarının başarısı konusunda halk kararsızdır.

Erişim ve bağlantılar bakımından; kentin diğer bölümlerinden yaz ve kış aylarında toplu taşıma araçlarıyla ve bisiklet kullanarak ulaşım konusunda halk kararsızdır. Özellikle kış aylarında toplu taşıma araçlarının kalkış noktası ve sefer sayısının azaltılması bu kararsızlığa neden olmuş olabilir. Yine kent merkezinden ya da kentin diğer bölümlerinden alana ulaşan kesintisiz bir bisiklet yolunun olmayışı da halkın bu alt bileşenler bağlamında başarı konusunda kararsız kalmasına neden olmuştur.

Erişim ve bağlantılar bileşeni için alana geliş sayısına göre yapılan değerlendirmede 1-5 kez gelenler alanı diğer gruplara göre daha başarılı bulmuşlar fakat çalışma genelindeki sonuca göre alana geliş sayısı ve mekanı başarılı bulma doğru orantılıdır. Bunun sebebinin 1-5 kez gelenlerin erişilebilirlik/ulaşılabilirlik sorunlarını farketmeden mekanın cazibesine kapılmaları ve çok defa alana ulaşım sağlamadıkları için alana ulaşım ile ilgili sorunları farkedememiş olmaları olduğu düşünülmektedir.

Aktivite ve kullanımlar bakımından; güneşlenme/gölgelenme/yağmurdan korunma için uygun alanların varlığı konusunda halk yine kararsızdır. Yazın güneşten, kışın ise yağmurdan koruyacak yeterli üstü kapalı alanın bulunmayışı halkın bu yargıya varmış olmasına neden olmuş olabilir (Şekil 5.1 - Şekil 5.2).

Şekil 5.1. Gölgeleme/korunma unsuru olmayan oturma alanı örneği 1

Şekil 5.2. Gölgeleme/korunma unsuru olmayan oturma alanı örneği 2

Halkın alt bileşenleri bağlamında en fazla kararsız kaldığı bileşen, peyzajdır. Araç ve bisiklet park yerleri, oturma elemanları (bank vb), çöp kutuları, gölgeleme unsurları (pergole vb) ve sanatsal ve estetik objelerin (heykel vb) yeterliliği ve mekanın bu bağlamda başarısı konusunda halk kararsız kalmıştır. Alanda yarı kapalı oturma birimleri dışında kapalı oturma alanı bulunmamaktadır (Şekil 5.3). Üstü kapalı oturma birimleri gölgeden nispeten korumakla beraber rüzgar ve yağmurdan koruma işlevi görmemektedir, aynı şekilde yürüyüş yollarında ve seyir alanlarında da gölgeleme ve yağmurdan korunma işlevini yerine getirebilecek elemanlar kullanılmamıştır (Şekil 5.4).

Şekil 5.3. Yarı kapalı oturma alanı tasarımı

Şekil 5.4. Gölgeleme/korunma unsuru olmayan yürüme yolu ve seyir alanı

Uzman değerlendirmelerine bakıldığında, uzmanların da genel olarak Konyaaltı K1y1 Promenadını başarılı bir kamu mekanı olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Her bir bileşen bağlamında ise uzmanlar “peyzaj” bileşeni bağlamında kararsız kalmışlardır. Bu bileşen bağlamında uzmanların değerlendirmesi ile halkın değerlendirmesi arasında bir yakınlık vardır. Halk “peyzaj” bileşenini başarılı bulmuş olmakla birlikte, diğer bileşenler arasında en düşük başarı değerini vermiştir. Bu sonuç, Konyaaltı K1y1 Promenadı peyzaj düzenlemesinin yeterliliği konusunda uzmanlar ve halk arasında bir görüş birliği oluştuğunu; peyzaj düzenlemesinin diğer bileşenlere göre daha az başarılı bulunduğunu göstermektedir (şekil 5.5 – şekil 5.7).

şekil 5.5. Açık yeşil alan bitkisel tasarım uygulama örneği

şekil 5.6. Yol bitkilendirmesi örneği

şekil 5.7. Çocuk oyun alanı çevresi bitkisel tasarım örneği

Peyzaj bileşeni için alana geliş sayısına göre yapılan incelemelerde 6-10 kez gelen bireyler mekanı engelli kullanımı açısından başarısız bulmuşlardır oysa bu çalışmada elde edilen verilere göre mekana geliş sayısı arttıkça başarılı bulma oranıda artmaktadır. Bu bileşen için elde edilen sonucun mekana 1-5 kez gelişte farkedilmeyen engelliler için kullanılabilir olma olgusu, 6-10 kez geliş sayısı ile farkedilir hale gelmesi akabinde ise bu sorunlar sebepli özellikle engelli bireylerin alanı 6-10 kez geliş sayısı ile kullanmayı bırakması olması muhtemeldir. Ayrıca 10 defadan fazla gelen kişiler alanı sık kullanan bireyler oldukları için bu hususta kendileri gerekli tedbirleri alarak ziyaret ettikleri ve bir süre sonra bu bakımdan oluşabilecek olan sorunları farkememeye başlamış olabilecekleri de düşünülmektedir.

Yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, bu konuda daha önce yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Uzgören ve Erdönmez (2017) yaptıkları çalışmada bir alanın mekansal kalitesinin, burada gerçekleşen etkinliklerin çeşitliliği, süresi ve etkinliği gerçekleştiren kullanıcıların sosyo-ekonomik yapıları ile doğrudan ilişkili olduğunu ve mekan kalitesi arttıkça, alanda gerçekleşen kentsel mekan etkinliklerinin çeşitliliğinde, süresinde ve niteliğinde de olumlu bir gelişmenin yaşandığını bulmuşlardır. Konyaaltı Kıy Promenadı kullanıcıları, mekanın en başarılı yanlarını aktivite ve kullanımlar ve sosyalleşme olarak belirttiğinden, kıyı promenadının mekansal kalitesinin yüksek olduğu söylenebilir.

Çal (2014) yaptığı çalışmada Konyaaltı Plajı'nı ziyaret eden bireylerin motivasyon, tercih ve beklentilerini araştırmış ve elde edilen sonuca göre Konyaaltı Plajı'nı ziyaret etmenin nedenlerinin en başında suya bağlı aktiviteler gelmektedir. Bu tezde ortaya konulan sonuca göre de benzer bir durum söz konusudur; Konyaaltı Kıy Promenadı ziyaretinin sebeplerinde en büyük yüzde denizi seyretme ve bunu yakın oranla yüzme takip etmektedir.

Sayan ve Ortaçeşme (2001) Antalya Konyaaltı Plajı'nın fiziksel planlama ve yönetimini değerlendirdikleri çalışmalarında alanın iki ayrı belediye sorumluluğu altında olmasının sorun oluşturduğunu ortaya koymuşlardır. Konyaaltı Kıy Promenadının belediye ve özel tesis çalışanlarındaki uyum konusunda uzmanlar başarısız bulmuşlardır. Halk görüşü ise başarı sınır değerinde bulunmaktadır.

Balçık ve İnecoğlu (2020) yaptıkları çalışmada belirledikleri tasarım parametreleri doğrultusunda Konyaaltı Sahili'nin yenilen projesini değerlendirmişler ve sonucunda alan kullanım çeşitliliği açısından zengin olduğu sonucuna varmışlardır, benzer durum bu tezde de ortaya konmuştur; halk görüşüne göre kullanım ve aktiviteler engelli kullanımı haricinde başarılı bulunmuştur.

6. SONUÇLAR

Konyaaltı Kıyı Promenadı'nın bir kamu mekanı olarak başarısının ele alındığı bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, bu kıyı alanının genel olarak başarılı bir kamu mekanı olduğunu ortaya koymaktadır. Mekanın sunduğu aktivite ve kullanımların ne kadar yeterli olduğu, ne kadar konforlu olduğu, ne kadar sosyalleşmeye olanak sağladığı, peyzajının ne kadar yeterli olduğuna dair veriler yapılan anketlerden elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya konulmuştur.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar çerçevesinde Konyaaltı Kıyı Promenadı'nın başarısının artırılması için aşağıdaki önlemler önerilmektedir.

Ulaşım konusunda;

- Yaz aylarında yoğunluk sebebiyle ulaşım da sorunlar yaşanmaktadır. Konyaaltı Kıyı Promenadı yaz aylarında hem yerli halkın hem de turistlerin çok fazla tercih ettiği bir alandır. Alanın Antalya'nın hemen bütün mahallelerinde ziyaretçi aldığı göz önünde bulundurularak, kıyı hattına giden toplu taşıma araçlarının hareket noktaları çeşitlendirilmeli ve sefer sayıları artırılmalıdır.
- Kış aylarında ise ulaşım sorunu daha fazla yaşanmaktadır. Daha çok Antalya'da ikamet edenlere hitap etmekle birlikte, kış aylarında hangi noktalardan ulaşım ihtiyacı olduğu konusunda bir araştırma yapılmalı ve ulaşım kolaylaştırılmalıdır.
- Kent merkezinde ve kentin diğer bölümlerinden alana bisikletle ulaşımı kolaylaştırmak üzere, bir bisiklet ağı planlanmalıdır.
- Gerek özel araçlarıyla ve gerekse bisikletleriyle gelenler için yeterli araç ve bisiklet park yerleri oluşturulmalıdır.

İklimsel konfor konusunda;

- Kullanıcıların ve uzmanların büyük bir bölümü Konyaaltı Kıyı Promenadı'nı iklimsel konfor açısından yeterli bulmamışlardır. Yazın gölgelenme ihtiyacına yeterince cevap veremeyen bu alana yeni gölgeleme unsurları eklenmelidir.
- Alan, kış aylarında yağmurdan korunma bakımından da yeterli bulunmamıştır. Bu nedenle kıyı alanlarında sık karşılaşılan ani hava değişimleri sonucunda oluşacak yağışlara karşı koruma sağlayacak, üzeri kapalı mekanların inşa edilmesi gerekmektedir.

Peyzaj konusunda;

- Peyzaj bağlamında yeşil doku ve özellikle bazı donatı elemanları yeterli bulunmamaktadır. Uzmanların değerlendirmesi de peyzaj düzenlemelerinin yeterince iyi olmadığı yönündedir.
- Hem gölgeleme için duyulan ihtiyaca cevap verecek hem de mekanın görsel ve iklimsel konforunu yükseltecek yeşil doku artırılmalıdır. Yeşil doku artırılırken dikkat edilmesi gereken bir husus ise rüzgar ve tuza dayanıklı bitki türlerinin seçilmesi olacaktır.
- Eksik olduğu bildirilen donatı elemanları alana eklenmelidir. Ayrıca Antalya'nın önde gelen kamusal açık alanlarından birisi olan ve yerli ve yabancılar tarafından ziyaret edilen bu alandaki sanatsal objeleri sayısı artırılmalıdır.

Engelli bireylere yönelik çözümler konusunda;

- Alanda yapılan çalışmalarda bisiklet yolu ve yürüyüş yolu arasındaki geçişlerin adım taşlarıyla yapılmış olduğu saptanmıştır ki, bu geçiş engelli bireyler için uygun değildir. Bu kapsamda geçişler engelli bireylerin geçişi için genişletilmeli ve düz bir zemin üzerinden geçiş sağlanmalıdır.
- Kıyı Promenadı'ndan plaj alanına çok sayıda iniş noktası bulunmakla birlikte, bunların hepsinde engellilere yönelik rampalar bulunmamaktadır. Engelli bireylerin plaja ve deniz kıyısına erişimi için rampa sayısının artırılması gerekmektedir.

Kısa vadede ve aciliyetli olarak engelli bireylere yönelik çözümler ele alınmalıdır. Engelli bireylerin de alanı engelsiz bir biçimde kullanabilmesi hem mekanın başarısını artıracak hem de “kamusal” kavramının içeriğini dolduracaktır. Konyaaltı Kıyı Promenadı dünyanın hemen her yerinden ziyaretçi alan bir alan olduğu için engelsiz tasarım ilkesinin benimsenmesi alanın imajına ve erişilebilirliğine katkı sağlayacaktır.

Kısa vadede çözümlenmesi gereken bir diğer husus gölgeleme/yağmurdan, rüzgardan korunma ihtiyacıdır. Alan bu yönüyle hem halk hem uzmanlarca eksik bulunmuştur. Üstü kapalı oturma ve toplanma mekanlarının oluşturulması ve/veya var olan oturma/toplanma mekanlarından bazılarının üstünün kapatılması alanın olumsuz iklim koşullarında da kullanılabilmesi için önem arz etmektedir.

Orta vadede ise ulaşım sıkıntılarının giderilmesi gerekmektedir. Konyaaltı Promenadı'na bağlanan yollardaki seferlerin sıklaştırılması önceliğiyle bisiklet ağı planlaması gündeme alınmalıdır.

Orta-uzun vadede peyzaj düzenleme çalışmalarının hem iklimsel konfor açısından hem donatı elemanı açısından hem de yeşil alan açısından yapılması gerekmektedir.

Sonuç olarak, Antalya Konyaaltı Kıyı Promenadı başarılı bir kamu mekanı olarak ön plana çıkmaktadır. Gerek halkın ve gerekse uzmanların görüşleri bu savı doğrulamaktadır. Ancak, mekanın bir takım eksiklikleri bulunmaktadır ve bu çalışma ile belirlenen eksikliklerin giderilmesi mekanın kalitesini ve başarısı artıracaktır.

7. KAYNAKLAR

Anonim 1: www.sozluk.gov.tr [Son erişim tarihi: 08.06.2021].

Anonymous 1: What makes a successful places? <https://www.pps.org/article/grplacefeat> [Son erişim tarihi: 17.10.2020].

Abdul Latip, N.S Shamsuddin, S. 2012. “Kuala Lumpur Waterfront, A Public Place for All?”. *International Transaction Journal of Engineering, Management, & Applied Science & Technologies*, 3(3), 311-331.

Abulnour, A. 2012. “User-friendly waterfronts: a dialogue of responsiveness and placemaking”, 1st International Conference on Architecture & Urban Design, Proceedings 19-21 April.

Arkin, H. and Colton, R.R. 1968. Tables for statisticians, New York, 168 p.

Atash, F. 2004. “Guiding New Development at the Water’s Edge: Site Planning and Design Principles”, University of Rhode Island, 19th International Conference, The Coastal Society 2004 Conference, Rhode Island, May 23-26.

Atlı, M. 2014. “İstanbul Metropoliten Alanında Kentsel Yeşil Alanlar ve Parkların Erişilebilirlik Ölçütlerinin Değerlendirilmesi: Kadıköy İlçesi Örneği”, Bahçeşehir Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, s:89, İstanbul.

Aybay, N. 2006. Üsküdar - Haydarpaşa arası kıyı düzenlemesinin rekreasyonel açıdan değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.

Bakan, K. ve Konuk, G.1987. Türkiye’de Kentsel Dış Mekânların Düzenlenmesi. Tübitak Yapı Araştırma Enstitüsü, Yayın No: U5, Ankara

Balçık, S. İnceoğlu, M. (2020) “Yenilenen Antalya / Konyaaltı Kıyı Düzenlemesinin Alan Kullanım Çeşitliliği Açısından Değerlendirilmesi”, Akdeniz Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (AKSOS), sayı,8 s. 57-70

Bayram, B. 2007. Kamusal mekan kalitesinin yükseltilmesinde yöntemler ve kamusal sanatın rolü. Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul

Bilgin, İ. 2012. Neden ve Hangi Dünya Kentleri In i. B. İ. Erkol (Ed.), Liman Kentleri. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.

Bonilla, M.H. 2012. “The (Re)Construction Of Public Space In Today’s Mexican City”, Archnet-IJAR, *International Journal of Architectural Research*, Volume 6(2), 65-78.

- Boyd, M. W. 1985. "Coastal Regulations: Assuring Access to California Coast", In: Petrillo, J. E. and Grenell, P. Editors, "The Urban Edge. Where the City Meets the Sea. USA: The California State Coastal Conservancy and William Kaufmann Inc.
- Breen, A. and Rigby, D. 1994. Waterfronts, Cities Reclaim Their Edge. Mc Graw-Hill, Inc., 1-28s., New York.
- Breen, A., & Rigby, D. 1994. Waterfronts. United States of America: McGrawHill.
- Bruttomesso R. 2001. Complexity on the urban waterfront. In R. Marshall (Ed.), Waterfronts in Post-Industrial Cities. New York: Taylor & Francis.
- Burmil, S., Daniel, T.C., Hetherington, J.D. 1999. "Human values and perceptions of water in arid landscapes", *Landscape and Urban Planning* 44, 99-109.
- CABE. 2004. "The Value of Public Space, How High Quality Parks and Public Spaces, Create Economic, Social and Environmental Value", <http://www.worldparksdays.com/files/FileUpload/files/resources/the-value-of-public-space.pdf>. [Son erişim tarihi: 18.07.2020]
- CABE. 2007. "It's our space a guide for community groups working to improve public space". <http://www.designcouncil.org.uk/documents/documents/publications/cabe/itsour-space.pdf>. [Son erişim tarihi: 03.07.2020]
- CABE. 2011. Sustainable Places, CABE and Urban Practitioners with the cities of Birmingham, Bristol, Leeds, Liverpool, Manchester, Newcastle, Nottingham and Sheffield, <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110118095356/http://www.cabe.org.uk/sustainable-places/public-space/benefits>.
- Carmona, M., Magalhaes, C., Hammond, L. 2008. "Public Space The Management Dimension", Routledge, Taylor&Francis Group, London and New York.
- Carmona, M., 2010. Contemporary public space: critique and classification, part one: Critique. *J. Urban Des.* 15, 123e148.
- Carr, S., Francis, M., Rivlin, L.G., Stone, A.M. 1992. Public Space, Cambridge University Press, Cambridge.
- Cattell, V., Dines, N., Gesler, W., Curtis, S. 2008. "Mingling, observing, and lingering: Everyday public spaces and their implications for well-being and social relations", *Health & Place* 14 (2008) 544-561.

- Cook, A., Marshall, R., Raine, A. 2001. "Port and City Relations-San Francisco and Boston", In: R. Marshall, Editor, "Waterfronts in Post-Industrial Cities", Spon Press, London.
- Council of Europe Committee of Ministers. 1986. Recommendation No. R (86) 11, of the Committee of Ministers to Member States, on Urban Open Space, Adopted by the Committee of Ministers on 12 September 1986 at the 399th meeting of the Ministers' Deputies.
- Çal, N. 2014. Antalya Konyaaltı Plajı rekreasyonel kullanım özelliklerinin peyzaj mimarlığı açısından irdelenmesi. Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Çimrin, H. 2006. Bir Zamanlar Antalya. Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları, 2, 640s., Antalya.
- Dee, C. 2012. "To Design Landscape Art, Nature & Utility", Routledge, Taylor and Francis Group, London and New York.
- Donaher, C., Fay, J., Aylward, A., Stein-Hudson, K., Sloane, R., Moriconi, K. P. R., Giezantanner, W., (1980), "Boston's Waterfront Issues for Today & Tomorrow", in National Research Council, (ed.) Urban Waterfront Lands, National Academy of Science, Washington D.C.
- Dovey, K. 2005. "Flows, Fluid City: Transforming Melbourne's Urban Waterfront" New York: Routledge.
- Eliade, M. 1958. Patterns in Comparative Religion, Meridian, New York.
- Espuche, A.G. 1999. "The reconquest of Europe. Why public space?", Published in the exhibition catalogue The Reconquest of Europe. Urban public space. Barcelona: Centre of Contemporary Culture of Barcelona, 1999.
<http://www.publicspace.org/es/texto-biblioteca/eng/5-la-reconquesta-d-europaper-que-l-espai-public>. [Son erişim tarihi: 18.07.2020]
- Ewing, R., Handy, S., Brownson, R. C. and Clemente, O. A. W. E., (2006), "Identifying and measuring urban design qualities related to walkability", *Journal of physical activity and health*, 3(1), 223-240.
- Falk, N. 2003. Turning the Tide. Retrieved from
<http://www.urbed.coop>. [Son erişim tarihi: 18.07.2020]
- Fisher, B. 2004. "Waterfront Design", In: ULI-the Urban Land Institution, Editor, "Remaking the Urban Waterfront", ULI-the Urban Land Institution, Washington, D.C.

- Francis, M. 1987. Urban Open Spaces in Advances in Environment Behavior and Design, Volume 1, Chapter 4, E.H. Zube & G.T. Moore (eds.by) NY: Plenum Press.
- Francis, M. 1988. "Changing values for public spaces", Landscape Architecture, 78: 54-59.
- Francis, M. 1989. Control as a Dimention of Public Space Quality, Public Places and Spaces, ed. Altman, I.; Zube, E.H., s. 147-172, Plenum Press, New York.
- Francis, J. R. (2011). A framework for understanding and researching audit quality. Auditing: A Journal of Practice & Theory,30,125–152.abdul
- Gehl, J. 1987. "Life Between Buildings", translated by Jo Koch, Van Nostrand Reinhold Company New York.
- Gehl, J. 2003. "Winning back the Public Spaces", (In)visible Cities. Spaces of Hope, Spaces of Citizenship Symposium, 25-27 July, Centre of Contemporary Culture of Barcelona.
- Gehl, J. 2007. "Public Spaces for a Changing Public Life", *Topos* 61:16-22.
- Gillotti, T. 2005. "Reclaiming The Waterfront", Let's Talk Business, Ideas For Expanding Retail and Services in Your Community, Issue 109.
- Gürbilek, N. 2001. Vitrinde Yaşamak, 1980'lerin Kültürel İklimi. Metis Yayınları, İstanbul.
- Güzel, B.İ. 2013. Kıyı alanlarında başarılı kamu mekanlarının oluşturulmasına yönelik tasarım ilkeleri Ortaköy örneği, Yüksek lisans tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Gebze/Kocaeli
- Habermas, J, 1997. Kamusallığın Yapısal Dönüşümü. İletişim Yayıncılık, İstanbul. (Çev: T. Bora, M. Sancar)
- Hongyu, Z., Sheng, C. 2009. "Exploration of the Urban Waterfront Greenway System Based on the "Interest Gravitation"", The 4th International Conference of the International Forum on Urbanism (IFoU) 2009, The New Urban Question – Urbanism beyond Neo-Liberalism syf:435, Amsterdam/Delft, 26-28 November.
- Hou, D. 2009. Urban waterfront landscape planning. Yüksek lisans tezi, Blekinge Institute of Tecnology Karlskrona, Sweden.
- Huang, J. 2008. "Landscape Design of Urban Waterfront", Computer-Aided Industrial Design and Conceptual Design, 2008. CAID/CD 2008 9th International Conference, China, 22-25 November.

- İtez, Ö. 2018. Antalya Konyaaltı Sahili Kentsel Tasarım Projesi <https://www.arkitera.com/proje/antalya-konyaalti-sahili-kentsel-tasarim-projesi/> [Son erişim tarihi: 09.06.2021]
- Júlia, P.A., Antoni, R., Pedro, B., Fernando, N.S. 2010. “Planning public spaces networks towards urban cohesion”, 46th ISOCARP Congress, Nairobi, Kenya, 19-23 September.
- Kalac, M. 2016. Connecting the city with water: waterfront placemaking in case of Manavgat, Turkey and Bar, Montenegro. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kavak, M. 2010. Evrensel tasarım yaklaşımı bağlamında kamusal mekanlar: Harbiye Kongre Vadisi örneği. Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Krieger, A. 2004. “The Transformation of the Urban Waterfront, Remarking the Urban Waterfront”, ULI-the Urban Land Institute, Washington, D.C.
- Laidley, J. 2007. “The ecosystem approach and the global imperative on Toronto's central waterfront”, *Cities*, 24(4), 259-272.
- Landman, K. 2010. “Gating the Streets The Changing “Shape of Public Spaces in South Africa”, In: A. Madanipour, Editor, “Whose Public Space? International Case Studies in Urban Design and Development”, Routledge Taylor and Francis, London and New York.
- Liebl, D., Korth, R. 2000. “Sensible shoreland lighting, Preserving the beauty of night”, Wisconsin Lakes Partnership and the Solid and Hazardous Waste Education Center. <http://clean-water.uwex.edu/pubs/pdf/lighting.pdf>. [Son erişim tarihi: 18.07.2020]
- Locklin, L. 1999. “Public Access: Action Plan”, ed. P. A. Program, California Coastal Commission, USA.
- Low, S. M. 2000. “On the Plaza: the Politics of Public Space & Culture”, University of Texas Press, Austin, Texas.
- Lynch, K. 1960. “Kent İmgesi”, Çeviren İrem Başaran, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Madanipour, A. 1999. “Why are the design and development of public spaces significant for cities”, *Environment and Planning B: Planning and Design*.
- Madanipour, A. 2004. “Marginal public spaces in European cities”, *Journal of Urban Design*, Vol. 9. No. 3, 267–286.

- Madanipour, A. 2010. "Marginal Public Spaces in European Cities", In: A. Madanipour, Editor, "Whose Public Space? International Case Studies in Urban Design and Development", Routledge Taylor and Francis, London and New York.
- Malone, P. 1996. "City, capital and water", New York: Routledge
- Manavoğlu, E., V. Ortaçeşme, 2006. Antalya Konyaaltı Kıyısının Rekreatif Kullanım ve Açık-Yeşil Alanlar Yönünden Değerlendirilmesi. Türkiye Kıyıları '06: Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları VI. Ulusal Konferansı Bildiriler Kitabı, 389-398, Kıyı Alanları Yönetimi Türkiye Milli Komitesi Yayını, ODTÜ, Ankara.
- Mehta, V. 2007. "A Toolkit for Performance Measures of Public Space", 43rd ISOCARP Congress 2007, Antwerp, Belgium, 19-23 September.
- Mehta, P.A., Antoni, R., Pedro, B., Fernando, N.S. 2010. "Planning public spaces networks towards urban cohesion", 46th ISOCARP Congress, Nairobi, Kenya, 19-23 September.
- Moretti, M. 2008. Cities on Water and Waterfront Regeneration: The Role of Culture and Events. Rivers of Change (5-7 Eylül). Volume 10. Wien, Austria
- Moughtin, C. 2003. Urban Design: Street and Square. Oxford: Architectural Press.
- Moughtin, C. 2004. Urban Design: Street and square. In: Seafront, river and canal. Elsevier, London, pp. 171-188.
- Nasar, J.L. 2011. "Environmental Psychology and Urban Design", In: T. Banerjee, A.Loukaitou-Sideris, Editors, "Companion to Urban Design", Routledge, Taylor&Francis Group, London and New York.
- Ochoa, R. 2008. "Public Art In Waterfronts: Pretext And Recontext", Universidade da Beira Interior. M.A. on Urban Design, Universidade de Barcelona, on the waterfront, vol. 11, oct. 2008 The on-line magazine on waterfronts, public space, public art and urban regeneration.
- Öztürk, K. 2018. Kıyısız peyzajların sürdürülebilir turizm ve rekreasyon potansiyeli yönünden değerlendirilmesi: Bartın Kızılırmak örneği. Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Park, H.C., Kondo, T. 2004. "User-oriented Universal Design in Parks of Urban Waterfronts", IEEE OCEANS '04. MTTTS/IEEE TECHNO-OCEAN '04, 1029-1032, Kobe, 9-12 November.

- Ramsey, K. 2011. "Urban Waterfront Transformation as a Politics of Mobility, Lessons from Seattle's Alaskan Way Viaduct Debate, Transforming Urban Waterfronts", In: G. Desfor, J. Laidley, Q. Stevens, D. Schubert, Editors, "Fixity and Flow", Routledge, Taylor and Francis Group, New York, London.
- Ren, J. 2011. "The Study of Waterfront Area Landscape Planning Based on EcoPriority, A Case Study of Mangshan Mountain Scenic Spot", Conference: International Conference on Electric Technology and Civil Engineering - ICETCE, 2011 Page(s): 1778 – 1781, Lushan, China, 22-24 April.
- Sayan, M.S., V. Ortaçeşme. 2001. Antalya Konyaaltı Plajının Fiziksel Planlama ve Yönetiminin Değerlendirilmesi. Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları III. Ulusal Konferansı Bildiriler Kitabı, s.117-126. Kıyı Alanları Yönetimi Türkiye Milli Komitesi Yayını, ODTÜ, Ankara.
- Sairinen, R., Kumpulainen, S. 2006. "Assessing Social Impacts in Urban Waterfront Regeneration", Environmental Impact Assessment Review Volume 26 Issue 1 January 2006, 120-135.
- Shaftoe, H. 2008. "Convivial Urban Spaces-Creating Effective Public Places", London, Sterling, VA.
- Shaziman,S., Usman, I.M.S, Tahir, MM. 2010. "Waterfront as public space, Case Study; Klang River between Masjid Jamek and Central Market, Kuala Lumpur", 6th WSEAS International Conference on Energy Environment, Ecosystems and Sustainable Development (EEESD '10), 3rd WSEAS International Conference on Landscape Architecture (LA '10), Politehnica University of Timisoara, Romania October 21-23.
- Shonfield, K. 1998. At Home with Strangers: Public Space and the New Urbanity, Working Paper 8: The Richness of Cities. London: Comedia and Demos.
- Soutworth, M., Ruggeri, D. 2011. "Beyond Placelessness Place Identity and the Global City", In: T.Banerjee, A.Loukaitou-Sideris, Editors, "Companion to Urban Design", Routledge, Taylor&Francis Group, London and New York.
- Stefanovic, I. L. 2002. "The Lake Ontario waterfront trail, Canada: Integrating natural and built environment", *Ekistics*, 415(July/August), 304-316.
- Stevenson, K. 2006. "Putting Pedestrian Back in the Picture: Exploring the Pedestrian Experience in Sydney", B Plan Thesis Project, University of New South Wales.
- Truong, V.C.S. 2008. "Sydney City's Public Open Spaces", BTP Thesis.
- Torre, A. 1989. Waterfront Development. New York: Van Nostrand Reinhold.

- Ortaçeşme V. ve Manavoğlu E. 2007. Kentsel yeşil alan planlama stratejileri: Antalya konyaaltı bölgesi örneği. Uluslararası 18. Kentsel tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu (28-29 Mayıs 2007), Mimar Sinan Üniversitesi İstanbul
- Ulrich R. S. & Simons R. F. 1986. Recovery from stress during exposure to everyday outdoor environments. In J. Wineman, R. Barnes & C. Zimring, Eds., Proceedings of the Seventeenth Annual Conference of the Environmental Design Research Association. Washington, D.C.2012
- Uzgören, G. ve Erdönmez, M.E. 2017. Kamusal açık alanlarda mekan kalitesi ve kentsel mekan aktiviteleri ilişkisi üzerine karşılaştırmalı bir inceleme. *Megaron*, 12(1): 41-56
- Uzun, İ. 2006. Kamusal Açık Mekân: Kavram ve Tarihe Genel Bakış. Ege Mimarlık, 2006/4
- Van Zyl, P.S. 2009. “Waterfront development An African success story in the integration of water, working harbour, heritage, urban revitalisation and tourism development”. <http://capeinfo.com/component/content/article/115>. [Son erişim tarihi: 18.07.2020]
- Varna, G., Tiesdell, S. 2010. “Assessing the Publicness of Public Space:The Star Model of Publicness”, *Journal of Urban Design*, Vol. 15. No. 4, 575–598.
- Von Eckardt, W. 1981. Reclaiming Our Waterfront, In L. Taylor (Ed.), Urban Open Spaces, pp. 48-9, New York: Rizzoli.
- Walljasper, J. 2012. “Public Spaces Make the World Go 'Round, Shareable: Cities”, <http://www.shareable.net/blog/public-spaces-make-the-world-go-round>. [Son erişim tarihi: 18.07.2020]
- Wang, Y., Wang, G. 2008. “The Researches on Sustainable Development of Urban Waterfront”, 2008 International Conference on Management Science and Engineering, USA, 10-12 September.
- Wood, R., Handley, J. 1999. “Urban Waterfront Regeneration in the Mersey Basin, North West England”, *Journal of Environmental Planning and Management* 42(4), 565± 580.
- Wrenn, D. M., Casazza, J. A., Smart, J. E. 1983. “Urban Waterfront Development”, Urban Land Institute, Washington, D.C.
- Yan, B., Hu, W. 2010. “Planning and Designing about Approached-water space of White river waterfront in Nanyang”, Computer-Aided Industrial Design & Conceptual Design (CAIDC huD), 2010 IEEE 11th International Conference,124-126, China, 17-19 November.

- Yang, D. 2006. Waterfronts: spatial composition and cultural use. Doktora tezi, The Barlett School of Plannig University College, London.
- Yardımcı, M.C. 2017. Kentsel kıyı alanlarında kıyıya kamu erişimini sağlama ölçütleri “Bakırköy, Yeşilköy-Yeşilyurt Kentsel kıyı bölgesi örneğinde”. Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Yassin,A.B.M., Bond, S., Mcdonagh, J. 2011. “The effectiveness of the Riverfront Development Guidelines in Malaysia”, 17th annual conference of the Pacific Rim Real Estate Society, Gold Coast, Australia, 16-19 January.
- Zhu, J., Duan, Q. 2011. “Urban Waterfront Landscape Cultural Design Studies”, Remote Sensing, Environment and Transportation Engineering (RSETE), 2011 International Conference, 6564-6567, China, 24-26 June.

8. EKLER

EK-1 Anket Formu

Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

**ANTALYA KONYAALTI KIYI PROMENADININ
BAŞARILI KAMU MEKANI BİLEŞENLERİ BAĞLAMINDA İRDELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi Anket Çalışması

Bu anket, Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda yürütülmekte olan " *Antalya Konyaaltı Kıyı Promenadının Başarılı Kamu Mekanı Bileşenleri Bağlamında İrdelenmesi*" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında değerlendirilmek üzere yapılmaktadır. Vereceğiniz cevaplar başka hiçbir kişi ya da kurumla paylaşılmayacak olup, sadece bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME
Serdem YILDIRIM
Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

1. BÖLÜM: ZİYARETİN ÖZELLİKLERİ

1. Konyaaltı promenadına hangi ulaşım vasıtasıyla geldiniz?

- ☐ Özel araç
- ☐ Toplu taşıma
- ☐ Bisiklet / motorsiklet
- ☐ Yürüyerek
- ☐ Diğer _____

2. Konyaaltı promenadına hangi sıklıkla gelirsiniz?

- ☐ Her gün
- ☐ Birkaç günde bir
- ☐ Haftada bir
- ☐ Ayda bir
- ☐ Yılda birkaç kez
- ☐ Diğer _____

3. Yeni düzenleme yapıldıktan sonra Konyaaltı Promenadına kaç kez gelmişsinizdir?

- ☐ İlk kez geliyorum
- ☐ 1-5 kez
- ☐ 6-10 kez
- ☐ 10'dan fazla

4. Konyaaltı promenadına geliş nedeniniz nedir? (birden çok işaretleme yapabilirsiniz)

☐ Yürüyüş	☐ Köpeğimi gezdirme
☐ Bisiklete binme	☐ Yüzme
☐ Denizi seyretme	☐ Yapılan düzenlemeyi görme
☐ Spor yapma	☐ Diğer _____
- ☐ Köpeğimi gezdirme

5. Konyaaltı Kıyı Promenadının ne kadarını gördünüz?

- ☐ Tamamını
- ☐ Yarısını
- ☐ 2/3'lik bölümü
- ☐ 1/3'lik bölümü

II. BÖLÜM: KONYAALTI KIYI PROMENADININ BİR KAMU MEKANİ OLARAK NİTELİĞİ

Konyaaltı Promenadını aşağıdaki bileşenler bağlamında değerlendiriniz [1= Hiç katılmıyorum, 2= Kısmen katılmıyorum, 3= Kararsızım, 4= Kısmen katılıyorum, 5 = Tamamen katılıyorum].

Bileşen	Yargı	Değerlendirme Puanı
ERİŞİM VE BAĞLANTILAR	1.Konyaaltı Kıyı Promenadına kentin diğer bölümlerinden bisiklet yolları kullanılarak ulaşılabilir.	1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐
	2. Konyaaltı Kıyı Promenadına özel araçla kolaylıkla ulaşılabilir.	1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐
	3. Konyaaltı Kıyı Promenadı engelliler için rahat erişilebilir niteliktedir.	1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐
	4. Konyaaltı Kıyı Promenadına yaz aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐
	5. Konyaaltı Kıyı Promenadına kış aylarında toplu taşıma aracı kullanılarak kolaylıkla erişilebilir.	1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐
	6. Konyaaltı Kıyı Promenadına yakın çevresinden yaya olarak kolaylıkla erişilebilmektedir.	1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐
	7. Konyaaltı Kıyı Promenadı ile Konyaaltı Plajı arasındaki geçişler tüm kullanıcı grubu için uygundur.	1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐
	*Konyaaltı Kıyı Promenadı için erişim ve bağlantılar kapsamında eklemek istediğiniz bir şey var mı? Varsa yazınız.	

AKTİVİTE VE KULLANIMLAR	1. Konyaaltı Kıyı Promenadı yürüyüş yapmak için olanak sağlamaktadır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	2. Konyaaltı Kıyı Promenadı bisiklete binme için olanak sağlamaktadır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	3. Konyaaltı Kıyı Promenadı koşu yapmak için olanak sağlamaktadır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	4. Konyaaltı Kıyı Promenadında çeşitli sporlar yapılması için sahalar mevcuttur.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	5. Konyaaltı Kıyı Promenadında manzaranın seyredilebileceği platformlar bulunmaktadır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	6. Konyaaltı Kıyı Promenadında güneşlenme/gölgelenme/yağ mordan korunma için uygun alanlar bulunmaktadır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	7. Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli yeme-içme tesisi bulunmaktadır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	8. Konyaaltı Kıyı Promenadında tüm kullanım ve aktiviteler engelli dostudur.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	9. Konyaaltı Kıyı Promenadı çocuklar için çeşitli etkinliklere olanak sağlamaktadır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	10. Konyaaltı Kıyı Promenadında çeşitli sosyal etkinliklere olanak sağlayan alanlar bulunmaktadır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	<i>Konyaaltı Kıyı Promenadı aktivite ve kullanımları hakkında eklemek istediğiniz bir şey var mı? varsa yazınız.</i>					
KONFOR VE İMAJ	1. Konyaaltı Kıyı Promenadının yaz aylarında kullanımı iklimsel açıdan konforludur.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	2. Konyaaltı Kıyı Promenadının kış aylarında kullanımı iklimsel açıdan konforludur.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	3. Konyaaltı Kıyı Promenadındaki oturma birimlerinin (banklar vb.) kullanımı konforludur.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	4. Konyaaltı Kıyı Promenadı genel olarak çekici bir mekandır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	5. Konyaaltı Kıyı Promenadı kıyı-plaj birlikteliği bakımından örnek bir alandır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	6. Konyaaltı Kıyı Promenadını temiz buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

	7. Konyaaltı Kıyı Promenadı kıyı peyzajlarının iyi bir örneğini temsil etmektedir.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	8. Konyaaltı Kıyı Promenadını gündüz kullanımı açısından güvenli buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	9. Konyaaltı Kıyı Promenadını gece kullanımı açısından güvenli buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	10. Konyaaltı Kıyı Promenadı Antalya Kenti'nin imajına katkıda bulunan önemli alanlardan biridir.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	11. Konyaaltı Kıyı Promenadının yüzey kaplamaları konforlu bir yürüyüş ve kullanıma imkan vermektedir.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	<i>Konyaaltı Kıyı Promenadının imajı ve konforu konusunda eklemek istediğiniz bir şey var mı? varsa yazınız.</i>					
SOSYALLEŞME	1. Konyaaltı Kıyı Promenadı farklı sosyal grupları bir araya getirmektedir	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	2. Konyaaltı Kıyı Promenadı dış mekanda yaşamı teşvik etmektedir.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	3..Konyaaltı Kıyı Promenadının yönetimini iyi buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	4. Konyaaltı Kıyı Promenadının belediye çalışanları ve mekan çalışanları arasında güzel bir uyum olduğunu düşünüyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	5. Konyaaltı Kıyı Promenadını kullanırken kendimi iyi hissediyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	6.Konyaaltı Kıyı Promenadı kadınlar çocuklar ve yaşlılar için kullanıma uygun bir mekandır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	7.Konyaaltı Kıyı Promenadına gönüllü olarak gitmekteyim.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	8.Konyaaltı Kıyı Promenadı sosyal bağlantılar kurmamı sağlayacak olanaklara sahiptir.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	<i>Konyaaltı Kıyı Promenadının sosyalliği ile ilgili eklemek istediğiniz bir şey var mı? varsa yazınız.</i>					
PEYZAJ	1.Konyaaltı Kıyı Promenadında engelli kullanımına yönelik düzenlemeler yapılmıştır	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
	2.Konyaaltı Kıyı Promenadının peyzaj tasarım ve uygulamasını genel olarak iyi buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

3. Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli araç park yeri bulunmaktadır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
4. Konyaaltı Kıyı Promenadında yeterli bisiklet park yeri bulunmaktadır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
5. Konyaaltı Kıyı Promenadında bulunan bisiklet yolunun genişliğini yeterli buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
6. Konyaaltı Kıyı Promenadındaki oturma yerlerini (bank vb.) yeterli buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
7.Konyaaltı Kıyı Promenadındaki çöp kutularını yeterli buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
8. Konyaaltı Kıyı Promenadındaki araç ve yaya sirkülasyonunu düzenleyen levhaları yeterli buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
9. Konyaaltı Kıyı Promenadındaki sanatsal ve estetik objeler (heykel vb.) mekanı zenginleştirmektedir.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
10. Konyaaltı Kıyı Promenadında farklı bitki türleri kullanılmıştır.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
11.Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil alanların bakımını iyi buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
12. Konyaaltı Kıyı Promenadındaki aydınlatmaları yeterli buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
13.Konyaaltı Kıyı Promenadında gölgeleme unsurlarını (pergole vb) yeterli buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
14. Konyaaltı Kıyı Promenadındaki yeşil dokuyu yeterli buluyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Konyaaltı Kıyı Promenadının peyzajı konusunda eklemek istediğiniz bir şey var mı? varsa yazınız.					

III. BÖLÜM: KULLANICI PROFİLİ

1. Cinsiyetiniz Erkek ☐ Kadın ☐
2. Yaşınız _____
3. Medeni durumunuz Evli ☐ Bekar ☐ Diğer ☐
4. Eğitim durumunuz
- Okur-yazar ☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Üniversite ☐
- Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐
5. Gelir durumunuz
- Düşük ☐ Orta ☐ Yüksek ☐ Çok Yüksek ☐
6. Mesleğiniz / yaptığınız iş _____
7. Oturduğunuz mahalle _____

ÖZGEÇMİŞ

Serdem YILDIRIM

ÖĞRENİM BİLGİLERİ

Yüksek Lisans	Akdeniz Üniversitesi
2018-2021	Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Antalya
Lisans	Akdeniz Üniversitesi
2013-2018	Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Antalya

MESLEKİ VE İDARİ GÖREVLER

Stajyer	Ulu İnşaat Turizm San.ve Tic. LTD. ŞTİ. / Antalya
06/2016-08/2016	
Stajyer	Rixos Sungate Beldibi / Antalya
06/2015-08/2015	